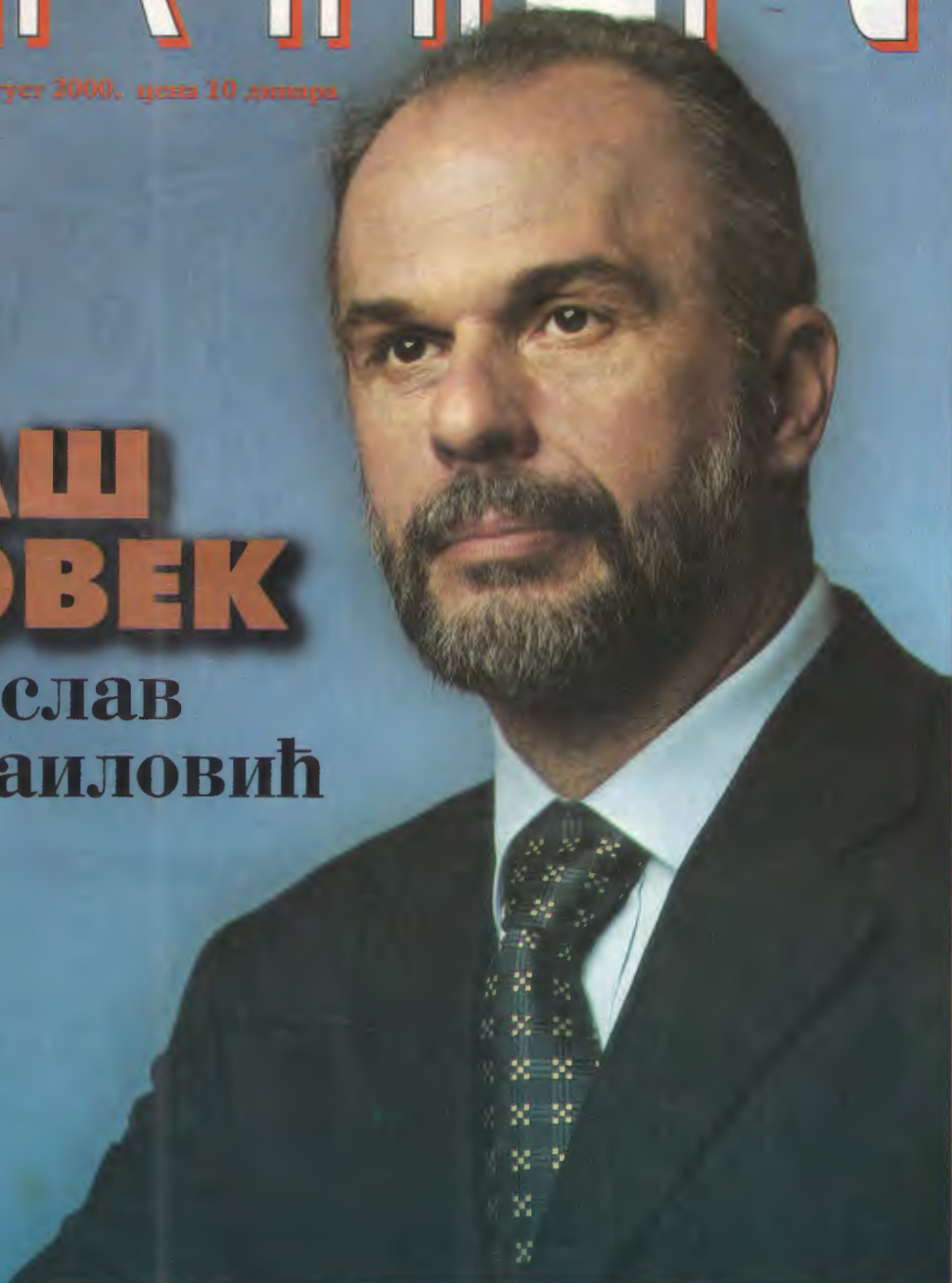

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ

Број 262 31. август 2000. цена 10 динара

ИТАЛИЈА 2000 ITL, ФРАНЦУСКА 630 FRF, ШВАЈЦАРСКА 6 CHF, АУСТРАЛИЈА 40 A\$D, СР НЕМАНКА 5 БУДЕН ШВЕДСКА 55 SEK, БЕЛГИЈА 40 BEF, ПОЛАНДИЈА 4 HFL, ГРИНА 500 GDO, НОРВЕШКА 51 NOK, ДАНСКА 25 DKK

НАШ ЧОВЕК

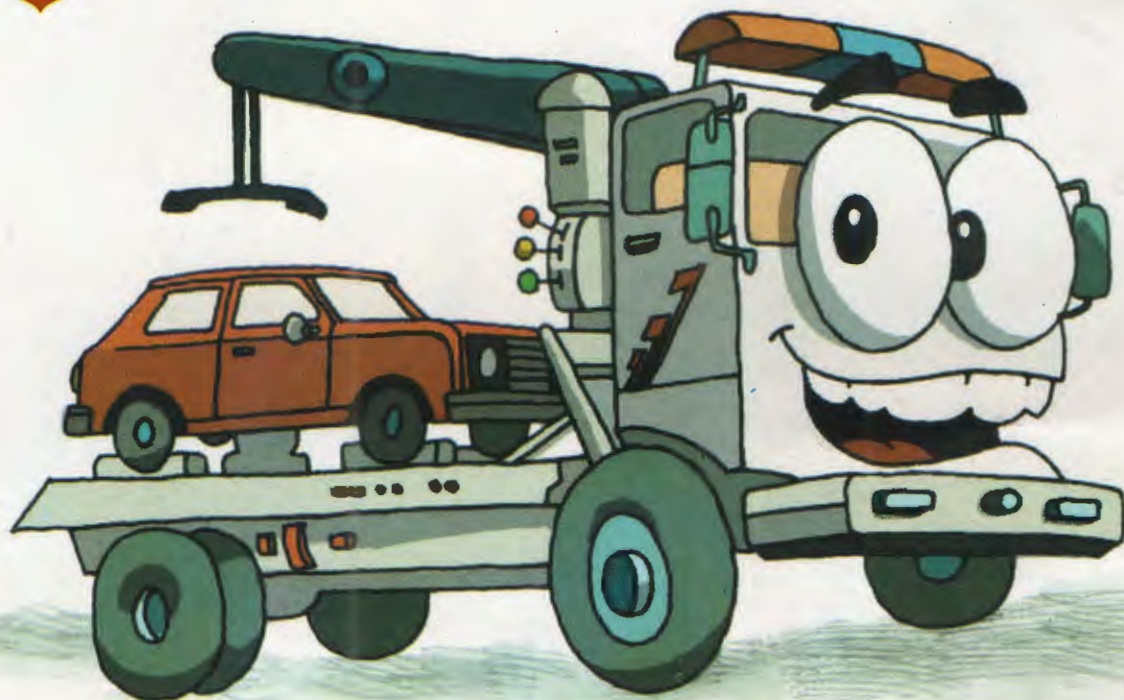
Војислав
Михаиловић

ЗА ПРЕДСЕДНИКА

С Л О Б О Д Н Е Н О В И Н Е

**ПО ВАШЕМ ПОЗИВУ...
... 365 дана у години,
24 часа дневно**

per@b

 311 12 56
ШЛЕП СЛУЖБА

ЈКП Паркинг сервис, Београд, Старо сајмиште; Тел: 011/311 12 56, 146 462

БИЛИ СМО И БИЋЕМО!

Били смо увек са Вама када је било најтеже, када је требало храбрости. Били смо са вама све ове године у беспопштеној борби за демократију. Били смо хапшени, тучени, убијани, забрањивани, оспоравани, клеветани, вољени. Били смо ту за отаџбину, породицу, ближње. Били смо упорни борци за повратак монархије, повратак Србије у свет и света у Србију. Били смо ту с вером у бога, вером у промене, вером у боље сутра. Били смо на челу свих протеста, иницијатива, опозиције. Били смо увек доследни борци против комунизма. Били смо помоћ избеглима, расељенима, оштећенима, несрећнима. Били смо подстрек, поклич, позив, покрет, помирење.

Са љубављу, вером и надом!

Били смо и бићемо!

СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ

ЗА ВАСКРС

СНАГЕ И СЛАВЕ

СРБИЈЕ

Наш брод плови ка опасним стенама

После септембарских избора, без обзира на њихов исход, СР Југославија ће се суочити с два готово нерешива проблема - с проблемом Црне Горе и с експлозивном економском и социјалним кризом.

Неколико постизборних месеци биће, можда, најдраматичнији период у новијој историји ових простора.

Сецесија Црне Горе је процес у поодмаклој фази.

Ако на септембарским председничким изборима победи кандидат СПС и ЈУЛ (на савезним парламентарним изборима СПС и ЈУЛ су већ сада, с педесет црногорских посланичких места и с нешто радикалских посланика, победници) Црна Гора ће, како отворено најављују највиши представници власти у Подгорици, "кренути својим путем", то јесте у самосталност.

Уследиће, вероватно, покушаји Београда да се то спречи "свим уставним средствима", али ће, у том случају, по многим сигнаlima из Вашингтона, уследити и оштра интервенција међународне заједнице.

Букнуће нови регионални конфликт с несагледивим негативним последицама.

У хрватске луке, свакако не случајно, већ стижу сабласни носачи авиона и ратни бродови.

Ако, пак, на септембарским председничким изборима победи један од кандидата опозиције (због сигурне већине СПС,

ЈУЛ, СНП и СРС у Већу република и њихове скоро сигурне већине и у Већу грађана он ће бити политички статиста без икаквих надлежности и тумараће Белим двором не знајући шта да ради) Црна Гора ће се за своју самосталност борити нешто "смреније", али од изласка из савезне државе неће одустати.

Психолошке припреме за "самостални пут" Црне Горе већ су окончане, и то не само у Црној Гори, већ и у Србији, где су лоше вести одавно једине вести.

Паралелно с "црногорским проблемом" ескалираће економска и социјална криза до размера националне и државне непогоде првог реда.

Уочи свих досадашњих изборних надметања владајуће странке успеваале су да контролишу курс немачке марке, да обуздају цене и да створе привид релативно снабдевоног тржишта основним животним намирницама, а сада им то, први пут, иако им је нужније него икада раније, не полази за руком.

И економски лаик се, зато, с правом пита шта нас тек чека с ценама, курсом марке и снабдевањем кад избори прођу.

У постизборном периоду и Косово и Метохија ће, изгледа, опет, бити тема за ударне вести у светским медијима.

По многим проценама у октобру се, због тамошњих локалних избора, могу очекивати озбиљни инциденти.

То најексплицитније предвиђа немачки

министар одбране Рудолф Шарпинг, али на то упозоравају и други представници међународне заједнице.

Страх од распламсавања нових "косметских ватри" на свој начин показује и Москва, понављајући неколико пута у протеклих месец дана, и у званичним саопштењима Министарства иностраних послова, и у иступима Сергеја Лаврова у Савету безбедности УН, да косметске изборе треба одложити.

Назнака да се тамо нешто "опасно кува" има и у учесталим изјавама Хашима Тачија да ће се Албанци изборити за независно Косово "на овај или онај начин", па и у серији ликвидација релативно умерених Руговиних присталица и активиста.

С обзиром да се свако озбиљније "таласање" на косметским просторима неизбежно "прелива" и изван административних граница Косова и Метохије, "врућа косметска јесен" ће Србији донети и додатне невоље.

Многи "први на листи" за посланике су и "први на листи" криваца за све што нас је снашло.

Кад септембарски избори прођу, опозиција ће, с кобним закашњењем, увидети да је погрешила што их није бојкотовала.

С посланицима у Већу република и у Већу грађана у броју недовољном за преузимање власти, па чак и са шефом државе из својих редова без овлашћења и без приступа стварним центрима моћи, опозиција ће, наине, само "статирати" у догађајима који ће уследити, али ће, и тренутно и историјски, баш зато што је пристала да "статира", бити саодговорна за њихове епизоде.

Неки могући "гестови протеста" што ствари иду куда иду (и с Црном Гором, и у економским и социјалним сферама, и на Косову и Метохији) нису искључени; није искључено, рецимо, да евентуални опозициони председник савезне државе, схвативши да сем слања честитки или телеграма саучешћа иностраним колегама нема шта да ради, поднесе оставку; није искључено, такође, да посланици у Већу република и у Већу грађана, схвативши да су "тесна мањина" за "комотно исмејавање", напусте посланичке клупе; сви ти могући "гестови протеста" неће, међутим, ништа променити.

Одлука да изађе на септембарске изборе, које ће суштински изгубити и ако их формално добије, најгора је одлука опозиција од када постоји.

Број опозиционо опредељених лекара и осталих здравствених радника је, после "увођења реда у здравству", вероватно удвостручен, а можда и утростручен.

Приче да у политици нема много простора за морал лансирају они који су не-

СРЕЋАН ПУТ SREĆAN PUT

морални и у вођењу политичких послова, и у свакодневном животу.

Пример одбацивања моралних начела у политици свакако је и удруживање опозиционих партија у Србији, чији су програми супротстављени чак до непомирљивог непријатељства.

Странке који су, рецимо, разарање Вуковара, Мостара, Дубровника и Сарајева јавно, јасно и гласно означавале као злочине, па и као фашизам, сада су у чврстом загрљају са странкама које су разарање Вуковара, Мостара, Дубровника и Сарајева доживљавале и тумачиле као патриотски чин; они чија се политика, током ратних страхаота у Хрватској и у Босни и Херцеговини, сводила на "Рокај, бре, Србине!" сада су политички фаворити оних који су ту и такву политику осуђивали.

Како и једнима и другима веровати да су јединствени?

Ако су заиста јединствени, онда су, колико јуче, говорили и радили оно што нису мислили и желели.

Победничку коалицију "шесторке" у Хрватској чине програмски мање супротстављене партије од коалиције "осамнаесторке" у Србији, а коалиција хрватске "шесторке" већ се озбиљно љуља и вероватно ће "пући" и изгубити власт пре истека мандата.

Одбацивање моралних начела у политици је или последица онога "Како мали Ђокица замишља политику?" или је знак дубоке неморалности, а и с политичарима типа "Како мали Ђокица замишља политику?", и с дубоко неморалним политичарима држави и народу не пише се ништа добро.

Предстојећи избори организовани су, тврде заљубљеници у теорију завере, да левица на власти умањи утицај деснице на власти и да левица у опозицији смањи рејтинг деснице у опозицији.

Најинтересантнији рукавац ове приче је тврдња заљубљеника у теорију завере да лева опозиција вешто чини све да ДОС изгуби и да онда за то, уз СПО, оптужи и ДСС с тезом да је прецењена снага ове странке и њеног лидера.

Мада заљубљеници у теорију завере по правилу лансирају најневероватније идеје, понекад и "убоду", нарочито у ирационалним временима и приликама.

Природно је да владајуће странке, у духу своје идеологије, криминализују Запад, али је неприродно да то чине и многи у опозицији.

Окретање западом свету, наравно уз неговање традиционалног пријатељства с Русијом, и одбацивање многих националних заблуда и опсена једина су шанса да изађемо из кризе и да почнемо да живимо као сав нормалан свет.

Део опозиције, међутим, на Запад гледа као и власт, а о скупо плаћеним националним заблудама и опсенама ћути, из чега произилази да се овде не води битка за промену политике, већ да је реч о борби за голу власт.

У последњих неколико месеци у Србији је, судећи по резултату простог сабирања новинских извештаја, отворено преко хиљаду криминалистичких досијеа.

Уместо да постанемо Чикаго по животном стандарду, постаћемо Чикаго по броју регистрованих криминалаца.

Све док се с истим жаром буду лепиле плакате својих и џепале плакате противника овде ће избори бити ратовање лоших, а не надметање најбољих.

Процене да су, по окончању избора, могуће свакојаке невоље доводе у питање и одигравање утакмице у Купу УЕФА између "Лестера" и "Црвене звезде", која је заказана за 28. септембар на београдској "Маракани".

Извршни директор Фудбалске асоцијације Енглеске Дејв Дејвис отворено каже да ће одлуку о доласку или недоласку "Лестера" у Београд донети Влада у Лондону, а председник "Лестера" Џон Елсџм директно помиње југословенске изборе и могућу "крајње деликатну ситуацију" после њих као разлог да се захтева одигравање утакмице са "Црвеном звездом" на неутралном терену.

Људи којима је фудбал професија баве се политиком само у крајњој нужди, када је то неизбежно.

Наш брод не плови ка мирној луци, наш брод је у магли, а само неколико миља од опасних стене.

О оном "Титанику" снимани су, најчешће, љубавни филмови, о "Титанику" на коме смо сви ми снимаће се филмови страве и ужаса.

АГЕНЦИЈЕ

Тријумф из предострожности

Милан БОЖИЋ

Ђинђићева коалиција и њени медији уопште се и не баве владајућим естаблишментом, својим и нашим, требало би, главним противником.

Ових дана опозиционе новине су препуне разних резултата "испитивања јавног мњења". На свим тим испитивањима кандидат Ђинђићева коалиције, Војислав Коштуница убедљиво води. Понекад су бројеви толико претерано "убедљиви" да изазивају смех.

Анкете су пре свега усмерене на испитивање тобожњег расположења бирача око потенцијалног председника СРЈ и мало или нимало се баве осталим изборима. Понекад се и не помиње за кога наводно испитани бирачи желе да гласају на локалним и савезним парламентарним изборима већ се цела паљба усредсређује на председничког кандидата.

Једна анкета сустиже другу и њихов циљ, наравно, није да процене и оцене стварно расположење уочи септембарских избора.

Главни и основни циљ им је да подрију позицију Српског покрета обнове и нашег председничког кандидата Војислава Михаиловића.

Наиме, ваља уочити да режимски медији, као и уочи свих ранијих избора не објављују никакве резултате анкета - било истинитих било намештених. Режим по свом обичају ради "свој посао" у тишини и припрема се да покупи што више гласова. Овако или онако.

"Анкете" објављују само опозициони медији и информативне агенције па и у њиховом случају углавном они који су наклоњени Ђинђићеве коалицији. Штавише, што је медији наклоњенији овој коалицији то чешће објављује резултате анкета разноразних института и агенција. Наравно, са повећаним интензитетом наклоности ка Коштуници.

Како медије који публикују ове резултате бирачи социјалиста, ЈУЛ-а и радикала или не прате уопште или их сматрају експозитуром НАТО, сигурно је да "резултати" ових анкета, тачније тврдње да Коштуница тријумфално води на њих ни најмање не утичу. Уосталом, замислите реакцију бирача опозиције на анкету објављену у Политици или на РТС-у према којој Милошевић тријумфално води. Унапред би је сматрао намештеном.

Међутим, опозиционо бирачко тело које са страху упија сваку реч коју објаве "Блиц" или "Глас", а кар јеванђеоску истину сваку вест агенције БЕТА, потпуни је зависник од ових медија. Њему су дакле упућене "анкете".

Њима је пак једини циљ на злосрећног опозиционог бирача убеде да је Коштуница "једино право".

Циљ је у свакој, па и српској, политици легитиман. Имаш свог кандидата, хоћеш и желиш да га прогураш, и зато не бираш средства. Свака лаж и сваки фалсификат је дозвољен. Ако та лаж и тај фалсификат, поврх свега, допринесе да се поверује да је твој кандидат победник, ето теби радости. Не само да ћеш, можда, победити на изборима - што нико

озбиљан не верује не зато што би Милошевићу недостајали гласови него зато што увек може да објави шта год хоће - него ћеш остале опозиционе гласове ставити у свој кош.

У томе је, дакле, ствар. Није циљ Ђинђићеве коалиције да победи "Слобу". Тачније, ако јој се - и то - посрећи нема краја радости. Али, када већ не може да доака великом противнику онда бар може да проба да "среда" конкуренцију.

Поткупимо, потплатимо или, једноставно, оснујмо најразличитије медије који ће створити, у опозиционо бирачком телу, утисак да смо ми победници. Ако нам не поверују режимски бирачи, свеједно, нисмо на то ни рачунали, али можда ће значајан део опозиционих бирача у то поверовати и подарити нам глас.

Начинићемо штету СПО, а потом ћемо да чекамо следеће изборе.

Историјска несрећа Србије је да су се у последњој деценији медији развијали не као средство информисања него као оружје. Режимски су себе називали "патриотским" а опозициони себе "независним": Рат за југословенско наслеђе је праћен не само међународним медијским ратом него и унутрашњим медијским ратом. У рату су сва средства у употреби и све постаје оружје. Тако су сви медији доживели несрећну судбину да то постају. Створене су две јавности, опозициона и режимска које су међусобно потпуно одвојене и немају никакву комуникацију.

Последице ове поделе су трагичне а уништавање објективности и информативне компоненте медија ће се осећати још дуго.

Управо ову околност користе пропагандисти остатка опозиције када јуришају на СПО. Поседују опозиционе медије а опозициони бирач њима верује ни не помишљајући да су они "његова" Политика и "његов" РТС.

Конечно, политика је суров занат и наши конкуренти дају све од себе да себе промовишу а нас униште.

Конкурент или супарник из Ђинђићеве коалиције има основа да овако мисли и дела. Истина, ова операција садржи велики ризик за самог Ђинђића. Ако кандидат Коштуница победи - у шта мало ко верује - Ђинђићу се "црно пише" и постоји озбиљна шанса да израз "Ђинђићева коалиција" буде замењен са "Коштуничина коалиција".

Ипак, овај ризик вреди преузети, јер, у свим другим случајевима, неупоредиво вероватнијим - већи или мањи пораз на председничким изборима што је свеједно јер се памти само победник, релативан успех на парламентарним које је немогуће добити али могуће узети нешто већи број посланика и скоро изванредан пораз на локалним изборима ако се наступи

одвојено од СПО-а односно леп резултат ако се наступи заједно - Ђинђић излази на површину као неприкосновени лидер садашње коалиције и са те позиције чека следећу рунду избора. Не треба заборавити да су управо то "они прави" избори, српски, републички, и за скупштину и за председника на којима се дебија или губи власт.

Зато су анкете разних института и агенција намењене и стварању утиска код самог Коштунице да добро стоји и да Ђинђић добро води кампању. Ако се потом догоди да резултат буде слаб увек се у јавности може правдати неподесним кандидатом. Или ће му се приписати да је био превелики националиста и антиамерички настројен па се око њега нису могли сакупити несрпски гласови као и они српски гласови који су "мондијалистички оријентисани, или ће му се приписати ригидност и неспремност на компромис. Чак се и коалиција сакупљена са "коца и конопаца" која се састоји и од правих опозиционих странака и од сасвим опскурних политичара за које се не може идентификовати по ком су основу у коалицији, може касније третирати као проблем самог Коштунице, а не извршне кампање.

Шта ће се и са каквим ефектима догодити, знаћемо ускоро.

Мислим да пројекат ликвидације СПО-а као велике странке неће успети али да Ђинђић има озбиљну шансу да овлада садашњом коалицијом.

Међутим, како смо нагласили, занимљиво је да се читава кампања води кроз анкете преко опозиционих медија.

Ђинђићева коалиција и њени медији се уопште и не баве владајућим естаблишментом, својим и нашим, требало би, главним противником.

Цела кампања је концентрисана, на површину, против СПО, а у следећем унутрашњем нивоу, који се, за сада, јавно не види, на поменуте узајамне обрачунае.

Откуда то одсуство интересовања за главнотог противника?

Ако изуземо у редовима СПО-а често наглашавану тезу према којој постоји нека врста тајног пакта између режима и Ђинђићеве коалиције против СПО која би једнина донела неку врсту лакше транзиције а другима учешће у власти - и која је сасвим могућа али се не може доказати, постоји и објашњавање суштински блиско овом које не захтева заверу. Једноставно, актуелни режим је био превише дуго на власти и био превише неуспешан. Њему је историјски крај ионако дошао а када ће се одиграти није претерано важно.

Такову позицију има, на пример, и актуелна власт у Црној Гори али и остатак опозиције. У том контексту важнија је узајамна борба и заузимање позиција за будућност пошто ће крушка ионако пасти са дрвета. Најважније је, наравно, како прићи дрвету што ближе не би ли ти крушка пала у крило.

Теза је несумњиво историјски тачна али и веома опасна. Јер, рећи да је један поредак близак свом историјском крају је опште место али није без значаја колико је тај крај удаљен и колико се стање у земљи може погоршати даљим одлагањем тог краја.

Конечно, "историјски крај" је растегљив појам и може се чекати и чекати.

Сетимо се само Кастра на Куби који је улази већ у пету деценију своје власти и који је и сам себи постао помало смешан а делат светске јавности чак симпатичан.

Историјски крај његовог режима је сигурно неминуован али не знамо када ће наступити.

Од тога Кубанцима није постало ништа боље.

ЛИСТА КАНДИДАТА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ ЗА ВЕЋЕ РЕПУБЛИКА СКУПШТИНЕ СРЈ

1. Проф др Спасоје Крупић, архитекта, професор универзитета, Београд

2. Проф др Милан Божић, професор универзитета, Београд

3. Др Гвозден Росић, доцент универзитета, Крагујевац

4. Др Стеван Врбашики, лекар специјалиста, Нови Сад

5. Проф. др Звонимир Будић, професор универзитета, Ниш

6. Др Радослав Јовић, лекар специјалиста, Краљево

7. Др Јован Живковић, лекар специјалиста, Смедерско

8. Бојана Ристић, дипл. инжењер хемије, Лесковац

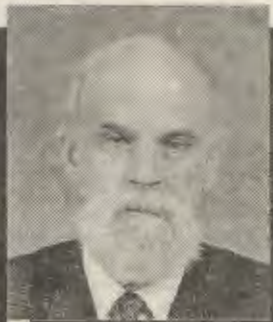
9. Нинослав Рајевић, адвокат, Пећ

10. Др Живадин Јотић, стоматолог, Пожаревац

11. Слободан Непадовић, адвокат, Ваљevo

12. Милан Никитовић, дипл. инжењер, Ужице

13. Сања Чековић, приватни предузетник, Неговин

14. Никола Јовановић, лекар специјалиста, Трстеник

15. Новица Радосављевић, дипл. инжењер машинства, Прокуље

16. Др Душан Нарич, лекар специјалиста, Смедерска Паланка

17. Јованка Михајловић, дипл. инжењер електронике, Врање

18. Зоран Костадиновић, кустос, Зајечар

19. Зоран Јовановић, дипл. правник, Чачак

20. Александар Чотрић, књижевник, Београд

ЛИСТА КАНДИДАТА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ ЗА ВЕЋЕ ГРАЂАНА СКУПШТИНЕ СРЈ

1. ПАЛИЛУЛА

1. Милан Комненић
- књижевник, Београд
2. Др Бојан Димитријевић
- проф. универзитета, Београд
3. Сеад Спаховић
- адвокат, Београд
4. Др Војислав Вукчевић
- др правних наука, Београд

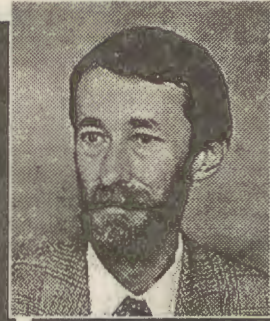
2. ВОЖДОВАЦ

1. Др Гордана Аничић
- лекар специјалиста, Београд
2. Дејан Радуновић
- дипл. правник, Београд
3. Снежана Милашић
- дипл. правник, Београд
4. Драгољуб Рајковић
- приватни предузетник, Гроцка
5. Срђан Милинковић
- дипл. ветеринар, Младеновац

3. НОВИ БЕОГРАД

1. Митар Мркела
- спортски радник, Београд
2. Драган Обрадовић
- дипл. инжењер, Београд
3. Небојша Старчевић
- дипл. правник, Београд
4. Радомир Живковић
- дипл. правник, Београд
5. Др Милadin Ковачевић
- др економије, Београд

4. ЧУКАРИЦА

1. Томислав Јеремић
- професор, Обреновац
2. Ратко Булатовић
- дипл. правник, Београд
3. Гордана Пуалић
- дипл. правник, Чукарица
4. Предраг Докмановић
- приватни предузетник, Раковица
5. Ивко Грбовић
- дипл. економиста, Лазаревац

5. СУБОТИЦА

1. Ђуро Вуцелић
- економиста, Суботица
2. Мирослав Копчар
- економиста, Бачка Топола
3. Велиша Рудовић
- економиста, Мали Иђош

6. ЗРЕЊАНИН

1. Иван Рошчић
- адвокат, Кикинда
2. Марко Иванишевић
- дипл. правник, Сечањ
3. Мирјана Грујић
- професор, Зрењанин
4. Душан Кордић
- саобраћајни техничар, Житиште
5. Мирослав Сантрач
- техничар, Кикинда

7. ПАНЧЕВО

1. Срђан Микић
- дипл. правник, Панчево
2. Мирјана Владисављев
- библиотекар, Ковачица
3. Драган Јовановић
- дипл. инжењер, Вршац
4. Др Зоран Радовић
- лекар специјалиста, Ковин

8. СОМБОР

1. Др Вида Гојковић
- стоматолог, Сомбор
2. Бранко Прентовић
- професор, Оджаџи
3. Саво Мићић
- инжењер, Кула

1. Борислав Милошевић - професор, Бачка Паланка
2. Милка Миливојевић - дипл. економиста, Темерин
3. Драгица Радић - медицинска сестра, Шајкаш, Тител

10. ВРБАС

9. НОВИ САД

1. Михајло Свиљар - дипл. економиста, Нови Сад
2. Ђорђе Гачић - археолог, Сремски Карловци
3. Карол Бартош - дипл. економиста, Бачки Петровац
4. Александар Јовановић - приватни предузетник, Беоцин

11. СРЕМСКА МИТРОВИЦА

1. Пера Шијачки - дипл. инжењер, Рума
2. Миодраг Јакшић - архитекта, С. Пазова
3. Ђорђе Белић - дипл. правник, С. Митровица
4. Ђорђе Вучевац - земљорадник, Апања, Пећинци

12. ВАЉЕВО

1. Јован Туцовић
- мр фармације, Ваљево
2. Др Љубивој Сајић
- лекар, Љиг
3. Др Милан Анимиовић
- лекар, Уб

13. ШАБАЦ

1. Живко Тошаловић
- стоматолог, Шабац
2. Радивој Мариновић
- адвокат, Шабац
3. Соврапије Чоџагић
- професор, Богатић

14. СМЕДЕРЕВО

1. Томислав Благојевић
- адвокат, Велика Плана
2. Живадин Стојкић
- земљорадник, Смедерево
3. Зоран Богичевић
- адвокат, С. Паланка

15. ПОЖАРЕВАЦ

1. Ненад Лекић
- дипл. инжењер, Пожаревац
2. Др Немања Ристић
- лекар, Велико Градиште
3. Станиша Стевановић
- професор, Петровац

16. КРАГУЈЕВАЦ

1. Др Зоран Симоновић
- лекар, Крагујевац
2. Др Тихомир Петровић
- лекар, Топола
3. Др Владан Вучићевић
- лекар, Крагујевац
4. Слободан Грковић
- приватни предузетник,
Арапбеловац

17. ЈАГОДИНА

1. Љубодраг Мирковић - економиста, Јагодина
2. Драгиша Никодијевић - приватни предузетник, Деспотовац
3. Јовица Стаменковић - политиколог, Ћуприја

20. ЧАЧАК

1. Милош Филиповић - дипл. историчар
уметности, Чачак
2. Драгутин Поповић - дипл. технолог,
Ивањица
3. Др Александар Пајовић - лекар
специјалиста, Гуча

21. КРАЉЕВО

1. Алекса Маричић
- архитекта, Краљево
2. Радован Поповић
- приватни предузетник,
Врњачка Бања
3. Радуле Тодоровић
- економиста, Рашка

22. КРУШЕВАЦ

1. Мирољуб Радосављевић
- новинар, Трстеник
2. Зоран Миленковић -
професор, Варварин
3. Дејан Милић -
политиколог, Крушевац

18. ЗАЈЕЧАР

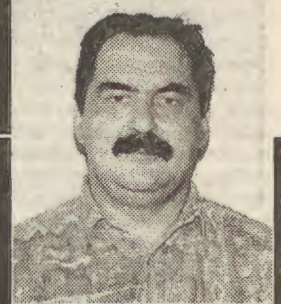
1. Миодраг Милошевић
- наставник, Неготин
2. Др Небојша Крстић
- лекар специјалиста,
Књажевац
3. Живорад Ивовић
- наставник, Кладово
4. Горчило Потпара
- професор, Мајданшек

19. УЖИЦЕ

1. Никола Лојаница - приватни предузетник, Ужице
2. Др Милапка Божић - лекар специјалиста,
Бајина Башта
3. Милосав Шалипур
- дипл. инжењер, Прибој
4. Мишо Матовић - професор, Арње

24. ПРОКУПЉЕ

1. Александар Ђорђевић
- приватни предузетник, Прокупље
2. Радослав Миленковић
- дипл. инжењер, Прокупље
3. Светомир Симоновић - адвокат, Алексинац
4. Милан Перковић - дипл. економиста, Ђаковица
5. Драган Стојановић - дипл. економиста, Дољевац
6. Ђерим Илијази - приватни предузетник, Гора
7. Милован Мартиновић - професор, Прокупље
8. Горан Стојковић - дипл. инжењер електротехнике, Житораћа
9. Мирољуб Карастојковић - радник, Ражањ
10. Драгиша Васић - дипл. инжењер, Лепосавић

23. НИШ

1. Бранислав Јовановић - дипл. правник, Ниш
2. Бобан Толић - дипл. инж. технологије, хемичар, Пирот
3. Радан Илић - дипл. правник, Ниш
4. Драган Радисављевић - дипл. инж. електротехнике, Ниш
5. Славина Поповић - дипл. социолог, Ниш

26. ВРАЊЕ

1. Мирослав Нешкић - адвокат, Врање
2. Тихомир Милосављевић - прив. предузетник, Владичин Хан
3. Добривоје Марковић - дипл. економиста Њилане
4. Зоран Јовановић - професор, Владичин Хан
5. Угљеша Томић - дипл. инжењер, Бујановац
6. Милча Стоичков - дипл. инжењер, Босилеград
7. Градимир Микић - дипл. инж., Кос. Каменица
8. Бранислав Тодоровић - техничар, Сурдулица
9. Стојан Станојковић - техничар, Трговиште

25. ЛЕСКОВАЦ

1. Данијел Дапковић - студент, Лесковац
2. Никола Поповић - дипл. правник, Власотинце
3. Новица Стојановић - професор, Вучје

МОЖЕ БОЉЕ

ОПЛЕНАЦ - РАЧА - СТРАГАРИ

ЈУНАШТВО

ЗА ВЕЛИКЕ ЗАОКРЕТЕ

Предизборна кампања кандидата Српског покрета обнове за председника СРЈ Војислава Михаиловића званично је стартовала из београдске општине Раковица, на Преображење, 19. августа. Заједно са Предрагом Докмановићем, председником СО Раковица, градоначелник Београда је присуствовао светој архијерејској литургији у храму Преображења, коју је служио владика хвостански Атанасије Ракита. Том приликом градоначелник и председнички кандидат Војислав Михаиловић уручио је владика Атанасију Ракити и свештенству овог храма грађевинску дозволу за изградњу нове Цркве Преображења на Видиковцу. Захваљујући се на помоћи у овом конкретном случају, као и на свему досадашњем што је Скупштина града, са њеним председником на челу, учинила ради исправљања полувековних неправди које су нанете Српској православној цркви, владика је Војиславу Михаиловићу пожелео пуно здравља, личне среће и успеха у чињењу богоугодних дела. Грађани окупљени у великом броју на месту изградње будуће цркве на Видиковцу, топло су поздравили овај сусрет и свечани чин којим је увеличана прослава великог хришћанског празника Преображења.

Следеће одредиште председничког "каравана" била је Топола, варош чије име буди неизбежно сентименталне асоцијације код сваког национално освешћеног Србина и поштоваоца српске династије Карађорђевић. На платоу испред цркве Светог Ђорђа окупило се мноштво поклоника монархије из земље и света (пред-

ставници Одбора СПО у западној Европи) и они данас већ малобројни саборци легендарног ђенерала Драже Михаиловића, деде председничког кандидата Војислава Михаиловића. Тренутак је набијен јаким емоцијама: пред десетак телевизијских екипа, новинских и радијских извештача, поздрављају се народни посланици Српског покрета обнове са својим кандидатом за председника савезне државе - Верољуб Стевановић, градоначелник Крагујевца, Гвозден Росић, члан председништва СПО, Предраг Чокић, председник општине Младеновац... И многи други, незнани и знани, али са једном мишљу и жељом - да правда победи и да се симбол славне прошлости, српски барјак са орловима и круном поново слободно и поносно (и, наравно, у званичном својству) завијори широм Србије.

У цркви Светог Ђорђа, Војислав Михаиловић се поклонио сенима Карађорђевића а у крипти запалио свећу за покој душе недавно преминулом принцу Томиславу Карађорђевићу.

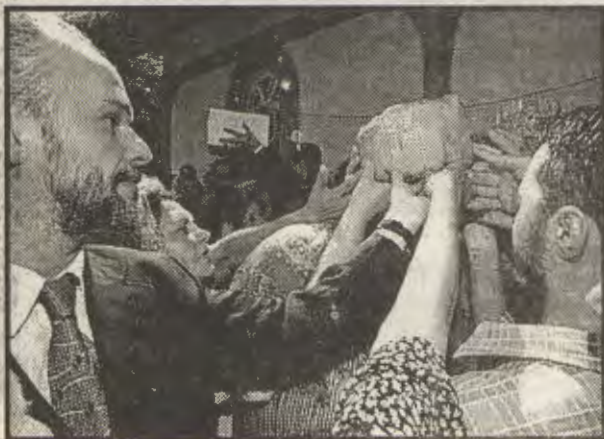
Испред задужбине династије Карађорђевић, на захтев присутних новинарских екипа, Војислав Михаиловић је одржао краћу конференцију за штампу на којој је изнео главне ставке свог председничког

програма и објаснио зашто је изабрао Опленца за почетак кампање.

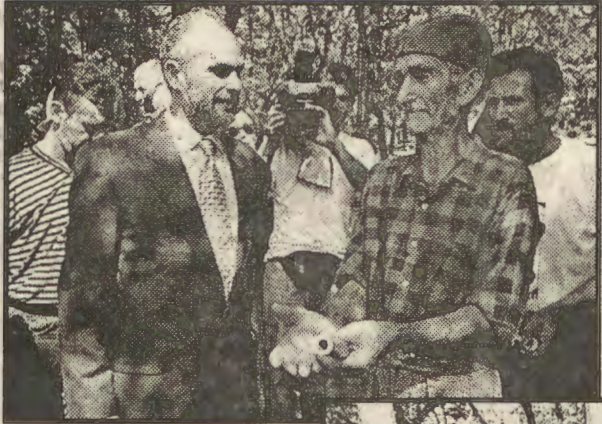
"Изборну кампању почињем на Опленцу, јер су овде темељи наше модерне демократске, економски јаке и у свету уважаване државе, која је данас разорена, изолована и понижена и коју морамо да обнављамо на вредностима из прошлости, али уз пуно уважавање садашњости и реалности савременог света", рекао је председнички кандидат Српског покрета обнове Војислав Михаиловић и додао: "Наши преци знали су добро да чврстина у одбрани националних и државних интереса не искључује стрпљење, толеранцију и компромисе, а понекад и признање сопствених грешака и заблуда. Они су зато умели да и од непријатеља створе пријатеља, да и у противнику добију савезника. Такво схватање одбране националних и државних интереса и такво схватање политике данас нам је потребније него икада".

Одлазећи са Опленца Војислав Михаиловић се сусрео са неколико преживелих сабораца свога деде. Евоцирајући успомене на те дане, они су унуку свог бесмртног команданта пожелели успех на предстојећим изборима.

Председнички кандидат се потом обрео у Рачи, шумадијској варошици у којој Српски покрет обнове од оснивања има јако упориште. За грађане Раче организована је трибина и прећу-

МОРА БОЛЈЕ

и свуда где је тога дана прошао. У Страгаре потом стиже и владика шумадијски Сава са црквеним великодостојницима Шумадијске епархије. Срдачно се поздравља са Војиславом Михаиловићем и његовом супругом Мирјаном и осталима из њихове пратње. После краћег излагања градоначелника Крагујевца и народног посланика СПО Верољуба Стевановића, на главном тргу у Страгарима свечано је откривен споменик Танаску Рајићу, рад академског вајара Дринке Радовано-

дидат СПО је, указујући на историјску обавезу данашње генерације према славним прецима, поручио:

"Свако време има своје јунаке. Ми ћемо јунаку Танаску Рајићу вечно бити захвални, као и свим другим јунацима који су положили живот за народ и државу. Али, сада је време за јунаштво које ће нас вратити у свет, за јунаштво за велике заокрете у унутрашњој и спољној политици и у свим сферама живота", рекао је Војислав Михаиловић, полагајући венац на споменик Танаску Рајићу у Страгарима.

Први дан председничке кампање завршио се посетом манастиру Благовештење. После заједничке молитве, Војислава Михаиловића, његову пратњу и око стотинак житеља Страгара монахиње манастира Благовештење угостиле су вечером. (А. Цветковић)

на сала Дома културе бурно је поздравила улазак Војислава Михаиловића. Овде није било потребно много "убеђивања", јер су окупљени већ били добро упознати са ставовима Српског покрета обнове у вези са изласком на предстојеће изборе, па је трибина окончана после двадесетак минута а Војислав Михаиловић испраћен ка следећем одређишту предвиђеном за посету тог да-

ви, а затим је своју беседу одржао владика шумадијски Сава. "Један нам је господ, једна вера, једно крштење, и због тога међу нама не сме бити деоба. Јер, ако буде и даље деоба, томе ће се радovati само наши непријатељи. Нек је данашњи дан срећан и благословен, не само за Страгаре него за цео српски народ", закључио је епископ

на - Страгарима.

Мештани Страгара, који су одлучили да Преображење 2000 година од Христовог рођења увеличају свечаним чином откривања споменика свом историјском великану, јунаку из Карађорђевог устанка Танаску Рајићу, такође су са нестрпљењем очекивали долазак председничког кандидата СПО. Сусрет Војислава Михаиловића са Страгарцима, поготово оним из генерације бораца Југословенске војске у отаџбини (али и најмлађима који су се тискали да се поздраве и фотографишу са њим) протекао је дирљиво, као уосталом

Шумадијске епархије.

На крају ове свечаности, председнички кан-

ТИ СИ НАМ ЈЕДИНА НАДА!

крај није изузетак. Овај некада богат регион спао је на најниже гране. Сви градови личе један на други. Киосци, тезге и људи који са апатичним изразима лица на улици покушавају да зараде неки динар. У пребукираном и до детаља испланираном програму Михаиловић тог дана обилази Лајковац, Мионицу, Љиг, Равну Гору, село Ба, Ваљево. Температура је изнад четрдесетог подеока, али он то као да не примећује. Чланови изборног

Пре него што је по протоколу почео други дан председничке кампање Војислав Михаиловић и људи из његове пратње зауставили су возила код села Петка на Ибарској магистралу, месту злочина на коме су убијена четворица високих функционера Српског покрета обнове, да би својим

штаба једва прате његов темпо.
- У Србији више не сме бити гладних и незапослених. Не сме бити да неко четрдесет година поштено ради, а да после тога нема основних средстава за живот. То је основа мог председничког програма -

саборцима за демократију у Србији и никад прежаљеним пријатељима још једном одали по част и упалили свеће за покој душе.
- Михаиловићу, стани! - викнула је старија жена за председничким кандидатом Српског покрета обнове док је пролазио кроз лајковачку пијацу. - Пензионерка сам и гладна сам. Тридесет година сам радила, а данас немам ни за хлеб. Гласају за тебе, ако ми обећаш да ће бити боље кад победиш!
Градоначелник Београда застаје и у неизбежном дужем разговору објашњава несрећној жени узроке њених проблема. Други је дан његове предизборне кампање, али су овакви сусрети већ постали обичај. На сваком кораку кандидата СПО пресрећу незадовољни грађани износићи му своје проблеме. Ни ваљевски

неуморно понавља, а неколицина присутних новинара са пола гласа коментарише, да им се чини да по први пут чују једног политичара да говори оно што заиста мисли.
У раним јутарњим часовима Михаиловић стиже на Равну Гору. Неколико стотина чланова и симпатизера Српског покрета обнове одушевљено га дочекује. У цркви Светог Ђорђа почиње литургија поводом великог православног празника Преображење, а потом Михаиловић полаже венац на споменик легендарном ђенералу Драгољубу Михаи-

ловићу. Десетине људи га моли за заједничку фотографију.
- Личи, је л да? - запиткује средовечна жена свог мужа упоређујући градоначелника Београда са бистом његовог деде. Домаћин, председник Окружног одбора СПО Ваљево Слободан Ненадовић, нервозно се премешта с ноге на ногу, упозоравајући окупљене да Војислав Михаиловић тога дана има још много обавеза.
- Равна Гора и ваљевски крај духовна су престоница Српског покрета обнове. Одавде смо пре десет година кренули у борбу за бољу Ср-

МОЛБА

После службе у цркви Светог Ђорђа на Равној Гори протођакон Љубомир Ранковић обратио се Војиславу Михаиловићу:
- Ваш најпречи задатак као будућег председника је да утицете да у Србији дође до духовне обнове. То треба да буде свето писмо Ваше предизборне кампање и ако се тако будете понашали бићете на правом путу. Кажу за Вас да нисте типичан српски политичар и да Вам је то мана. Преклињем Вас, останите такви какви јесте и не трудите се да личите ни на једног српског политичара. Доста нам је ароганције, сујете, дивљаштва на нашој политичкој сцени. Ваш деда био је најлепши цвет у српској башти, цела Србија је мирисала од њега и његових људи, будите и Ви такви и поведите Србију ка обнови и оздрављењу.

бију и ако Бог да ове године ћемо је и привести крају - каже Михаиловић.
У селу Ба, чуvenusом по Башком конгресу одржаном почетком Другог светског рата, председничког кандидата дочекују са хле-

бом и сољу.
- У нашем селу комунисти никада нису победили па неће ни сада. Већ годинама нам се свеће због тога, али ћемо опет гласати за кандида-

те Српског покрета обнове - у глас говоре мештани.

- Немамо чак ни школу, амбуланту, путеве. Мораш победити ово зло. Ти си нам једина нада - обраћа се старац Михаиловићу чврсто га стежући за мишицу.

И у Мионици председничког кандидата са родошћу дочекују. Потпредседник локалног одбора СПО Драгољуб Јанковић користи прилику да га упозна са поразним резултатима социјалиста који су овде на власти. Подсећа да ништа од онога што су обећали нису учинили, укључујући и санирање последица разорног земљотреса који је овај крај задесио пре две године.

- Силне су паре од државе узели а чак ни зграду Скупштине општине нису успели да закрпе - истиче Јанковић не пропуштајући да се Михаиловићу пожали и на понашање опозиционих странака.

- Никоме не дајте на Српски покрет обнове! Свима нудимо руку сарадње али не допуштамо да нас понижавају. Таквим понашањем они директно иду на руку Милошевићу и народ ће знати да препозна кривце уколико изгубимо локалне изборе - рекао је Михаиловић после полагања венца на споменик војводи Живојину Мишићу.

У Ваљево градоначелник Београда обишао једину месну заједницу у којој су на власти представници СПО. Непрестано се распитује о расположењу народа и тражи да чује праве информације. На улици га пресећу грађани и уз стисак руке бодре га да издржи. Неко из пратње коментарише да је невероватно да нема никога ко Михаиловићу нешто замере. Не чује се ниједна погрдна реч.

- Десет година Срби се жале да немају за кога да гласају. Тражили су поштеног, образованог, породичног човека, Србијанца. Воја је све то и много више. Ето им, сада имају за кога да гласају! - гласом пуним емоција каже председник Скупштине општине Раковица Предраг Докмановић.

У просторијама СПО Ваљево организована

КАЗНЕ

Да посета председничког кандидата СПО Ваљево не протекне без мрље потрудили су се припадници полиције који су градоначелнику Београда и његовој пратњи наплатили казне због непрописног паркирања, иако је било јасно да због велике гужве у граду није било могуће прописно паркирати аутомобил. Осим Михаиловића и његове пратње нисмо приметили да је још неки власник погрешно паркираног возила остао без 105 динара.

је конференција за новинаре. Председнички кандидат нашироко говори о свом програму. На питање новинара који га квалитети издвајају од осталих кандидата Михаиловић на одговара:

- Не желим да говорим о себи. Препустимо да о томе бирачи дају свој суд.

Навикли на сасвим другачије понашање домаћих политичара присутни су за тренутак занемели, а одмах потом уследио је громогласан аплауз.

- Какав човек! - усхићен је средовечни човек са шајкачом на глави.

Баш тако. Какав човек. Наш човек. Војислав Михаиловић. (Б. Љубеновић)

СРЕМСКИ КАРЛОВЦИ . НОВИ САД . ФУТОГ

НЕ МОРА МРЖЊА

Трећег дана своје председничке кампање Војислав Михаиловић је боравио у Војводини, посетивши Сремске Карловце, Нови Сад и Футог. У центру Карловаца дочекао га је колега, гра-

доначелник Новог Сада и народни посланик Стеван Врбаши са сарадницима. После обиласка ризнице епархијског двора и цркве Светог Николаја, Војислав Михаиловић се састао са епископом сремским, владиком Василијем.

Изражавајући добродошлицу драгим гостима, владика сремски Василије је рекао: "У овом светом дому, видели сте ризницу, седели су прави Срби. Долазили су у ову кућу прави, добронамерни Срби. Ја верујем да и ви, као добри Срби, добро сте до-

шли, са добром намером и са задатком који имате. А верујем да имате добар задатак и понајвише добар програм за српски народ и српску децу".

На крају пријатног преподнева у старој карловачкој вароши председнички кандидат је гостовао у контакт-емисији "Отворена врата" новосадског радија "021" и одговарао на питања водитеља и слушалаца.

Затим је председнички кандидат Српског покрета обнове обишао Футог, где је такође учествовао у програму локалног радија "Киц".

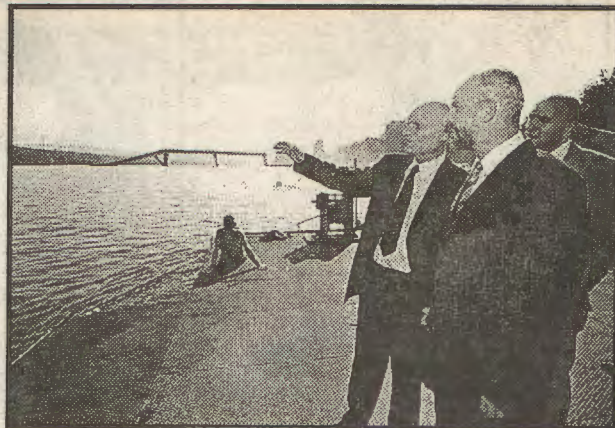
Уследила је шетња популарним новосадским купалиштем Шtrand, до мостова на Дунаву, пострадалим у бомбардовању, да би се након тога Војислав Михаиловић, састао са чланицама Клуба пензионера и старијих грађана.

Председнички кандидат је пажљиво саслушао какве недаће тиште старије грађане главног града северне српске покрајине. "Заиста је жалосно, баш тако причамо ми пензионери, да на екрану има свега а у апотекама јако мало", изјавила се једна госпођа, а друга је додала: "Ми чекамо помоћ са свих страна и драго нам је кад је добијемо, јер не можемо сами, са својим средствима да опстанемо, а финансирамо се из наших чланарина". Захваљујући се на гостопримству, Во-

Јислав Михаиловић им је са своје стране поручио: "Жеља ми је била да од вас чујем шта су ваши проблеми, који нажалост не само да нису мањи него код других категорија људи, већ су често и већи. И заиста ми је

ПРЕДСЕДНИЧКИ ПРОГРАМ ВОЈИСЛАВА МИХАИЛОВИЋА

ГДЕ СМО

СР Југославија је пред могућим распадом. При одвајању Црне Горе од диктаторског режима у Београду, а не од Србије, вероватно ће бити злоупотребљена федерална војска и ангажоване разне паравојне формације, што ће подстаћи и трагичне обрачуна међу самим Црногорцима, али и могуће сукобе унутар Србије.

Исход: страна оружана интервенција, независна Црна Гора и губитак Косова, јер је по Резолуцији 1244 Савета безбедности УН Косово у саставу СР Југославије, а не Србије.

Остатак Србије биће међународно непризнат као држава, упркос плану режима да такву Србију испарча на федерацију неколико кантона или покрајина, која би се и даље свала СР Југославија.

Ето, где смо. Пред трагичним и неизбежним крајем наше државе и народа.

Начин да ово спречимо је да Слободан Милошевић изгуби на предстојећим изборима за председника Југославије.

ШТА ХОЋУ И МОРАМ

Постанем ли председник Југославије, извршићу најпрече обавезе према народу и држави:

1. Очување СР Југославије и укључење Косова и Метохије под суверенитет наше државе;
2. Помирење међу нама и помирење и сарадња са суседима и светом;
3. Демократски и привредни препород, као предуслов приступања земље Европској унији.

КАКО

1. Очување СР Југославије

Југославију уредити као демократску заједницу засновану на пуној равноправности Србије и Црне Горе. Укинути садашње Веће грађана Савезне скупштине, због бројчане прекомери посланика из Србије у њему. Изабрати ново Веће република, са једнаким бројем представника Скупштине Србије и Скупштине Црне Горе.

Веће република бирало би председника Југославије, савезног премијера и чланове савезне владе. Ако је председник федерације из Србије, премијер мора бити из владајуће странке или коалиције у Црној Гори и обрнуто. Савезну владу значајно смањити и састављати је по принципу једнаког броја министара из Црне Горе и Србије. Исто начело да важи и у дипломатији и командним положајима у Војсци Југославије.

Децентрализовати власт и у Србији и у Црној Гори, тако што ће се афирмисати што већа економска аутономија локалне самоуправе општине, градова и региона у складу са праксом у развијеним демократским државама.

Покрајина Војводина, са својим парламентом и владом, била би гарант максималне заштите њене економске аутономије и културних, националних и осталих права свих етничких заједница у њој. Тако уређена, Војводина ће и економски и правно и културно бити нераскидиво у Србији и снажни покретач демократског и општег препорода читаве републике.

Стабилан мир и просперитет Косова и Метохије незамисливи су без повратка прогнаних Срба, Рома, Горанаца и Муслимана у покрајину, као и без повратка југословенске војске, полиције и закона Србије и Југославије.

Помирење Албанаца и Срба, уз привођење правди свих оних који су чинили или наређивали злочине, налог је без чијег испуњења нема ни будућности ни за Србе ни за Албанце на Косову. До помирења и законског дефинисања веома високог и веома разурњеног степена аутономије Косова могу доћи само најтолерантнији представници оба народа, уз свестрану подршку демократске Србије, Југославије и Уједињених нација.

2. Помирење међу нама и помирење са суседима и светом

Српско-српске сукобе из Другог светског рата превазићи истинитим односом према трагичном грађанском рату у нашем народу. Из историје, културе, политике и јавног живота протерати сваку идеолошку острашћеност, одржавање старих мржњи и подстицање нових.

Укинути све идеолошке симболе и празнике, а вратити се традиционалним државним симболима и празницима Србије и Црне Горе.

Војска мора бити професионална и не сме се никада мешати у страначке и политичке односе у Југославији. Називе војних јединица, касарни и начин командовања примерити традицији славне Српске и Црногорске војске.

Полиција мора бити у служби заштите личне, имовинске и свеволикe сигурности грађана, а не било чија партијска или лична формација.

Рад службе јавне безбедности, Службе државне безбедности и свих осталих полицијских служби мора бити под свестраним надзором и контролом републичких парламената, специјалних органа савезне државе, као и медија и целокупне јавности.

За помирење сам и сарадњу са нашим суседима, БиХ и Хрватском. Границе да постоје на мапама, али да са њих буду уклоњене и војне и полицијске и царинске преграде међу људима и народима, као што је случај са границама између држава у Европској унији.

Помагати свим Србима, који то желе, да се врате на своја имања и у своје куће у БиХ и Хрватској, уз обавезу Југославије да, у сарадњи са владама у Сарајеву и Загребу, као и повратницима пуно слободу живота, имовинских, верских и националних права.

Помирење са светом захтева и обавезу хитне нормализације наших дипломатских односа са САД, Француском, Великом Британијом и Немачком. Бомбардовање нећемо ни заборавити ни опростити, али своју будућност не можемо и не смемо градити на трајном непријатељству са водећим силама нашег времена. Само у сарадњи са тим земљама и целом међународном заједницом можемо очувати Косово.

Вратио бих Југославији, Србији и Црној Гори онај углед у свету који су им биле стекле генерације владара, државника, диплома-

искрена намера да попричамо шта би ми могли у некој перспективи да побољшамо. Ви боље од мене знате да у последњих десет година доживљавамо непрекидно пропадање, не само материјално него у свим сферама, тако да оно што сте ви имали прилике да памтите као лепо и добро, тога данас нема. Наше залагање за промене није, како неки желе да

представе, само потреба за пуком променом власти. Не, власт је пре свега обавеза, одговорност да се ради на прави начин. А има неких мандата који заиста запоседну власт и мисле да је њихов лични и групни интерес и народни интерес. То је зло које морамо да променимо, а наши гласови сигурно могу да буду снага која ће лепо да им каже: господо, са вама нам је било доста! Не мора ту да буде мржње, дајте да видимо неке нове људе".

Пре завршетка трећег дана своје председничке кампање Војислав Михаиловић се у Градској кући у Новом Саду задржао у садржајном разговору са градоначелником Стеваном Врбашким и директорима новосадских јавних комуналних предузећа, који су председничког кандидата, али и градоначелника југословенске престонице, упознали са функционисањем градских комуналних система у Новом Саду. (А. Цветковић)

ПРЕДСЕДНИЧКИ ПРОГРАМ ВОЈИСЛАВА МИХАИЛОВИЋА

та, војсковођа, као и најбољих тумача наше вере, културе, науке, историје и народне традиције.

3. Демократски и привредни препород

Све наше законе који уређују својинска, монетарна, трговинска и остала питања савременог функционисања националних економија хитно ускладити са законима у државама Европске уније. Са законодавством Европске уније ускладити, заправо, цео наш правни систем, јер је он идеолошки и у глобалу и у детаљима. Држава у којој власт пљачка и државне банке и штедне улоге грађана, у којој не постоји никаква сигурност ни имовине ни профита, у којој се странци хапсе као терористи и шпијуни, не може да рачуна на пословање нити било какве односе са правно уређеним земљама Европе и света.

Без коренитог преуређења нашег правног система нема ни укључења Југославије у Пакт за стабилност Југоисточне Европе,

ног и народног препорода.

Никада нећу донети ниједну одлуку изван својих председничких овлашћења, која ће бити утврђена новим савезним Уставом.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРИВРЕДНОГ ПРЕПОРОДА

1. Читав правни систем, а посебно законе који уређују својину, пореска, монетарна и социјална питања модерног функционисања националне привреде хитно ускладити са законима и прописима Европске уније.

2. Почетак преговора и постепено укључивање у међународне економске и финансијске организације и институције као што су: Међународни монетарни фонд, Светска банка, Европска банка, Светска трговинска организација и друге.

3. Тренутно и безусловно укидање свих санкција према Савезној републици Југославији.

4. Укључивање у Пакт за стабилност са могућношћу да у знак подршке економским и политичким променама добијемо више милијарди долара међународне подршке.

5. Постепено прикључивање Европској унији, прво као придруженог, а затим и пуноправног члана.

6. Репрограмирање и отпис спољних дугова у циљу подршке економској обнови земље.

7. Обавезна приватизација и враћање имовине бившим власницима.

8. Дугорочни раст животног стандарда и квалитета живота (са доходком који би у наредних 3-5 година могао да износи и две хиљаде долара по становнику годишње).

9. Стабилна валута без инфлације.

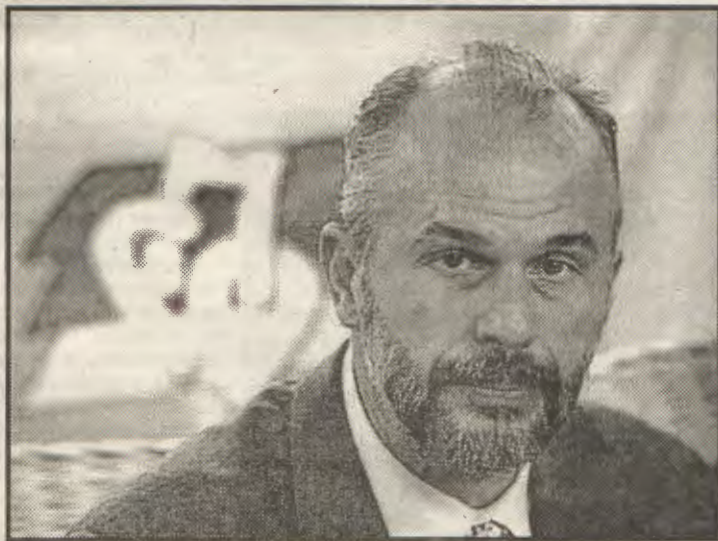
10. Знатно мања пореска оптерећења привреде и становништва (до 40% учешћа у друштвеном производу).

11. Обнова поверења у банкарски и финансијски систем земље и враћање старе девизне штедне у року од пет година.

12. Привредни раст са стопом од 7% до 10% годишње и постепени раст запослености.

13. Гарантовање редовних пензија, исплате социјалних права и доношење социјалног програма на нивоу СРЈ.

14. Прилив страног капитала од милијарду долара годишње кроз заједничка улагања и директне стране инвестиције.

ни у остале међународне економске и монетарне организације, фондове и установе.

Чланство Југославије у Европској унији мој је циљ, али то никако не значи ни најмање запостављање свих врста узајамно корисних послова са државним, мешовитим или приватним компанијама из Русије, Јапана, Кине, САД и других земаља изван Европске уније. Залажем се за Југославију присутну у целом свету и да цео свет буде присутан у Југославији.

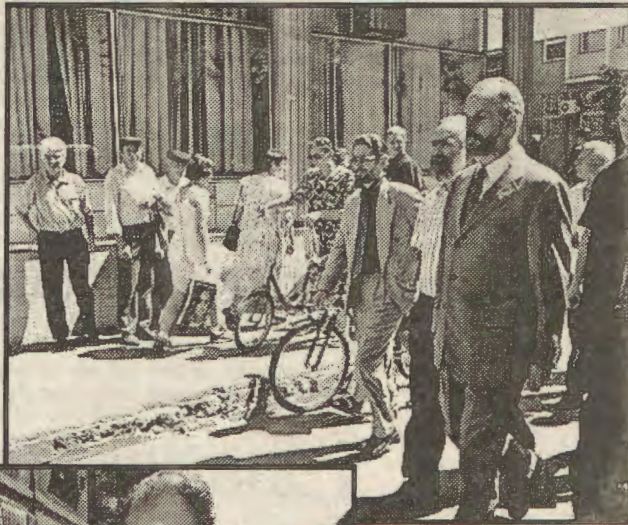
ПОДРШКА

Постанем ли председник Југославије, позваћу у помоћ стручњаке из свих области, којима је на срцу овај мој програм, а таквих је много, и сигуран сам да ће се прихватити великог посла држав-

ЗАЈЕЧАР - БОР - НЕГОТИН НЕМА ПОВЛАЧЕЊА

Четврти дан председничке кампање Војислава Михаиловића протекао је у обиласку градова и села у источној Србији.

Представљање бирачима Тимочке крајине започело је у подне доласком Војислава Михаиловића у центар Зајечара. После традиционалне добродошлице погачом и сољу, Михаиловић се у пратњи народног посланика и председника Округа

зали центар Зајечара. Насмејана лица грађана који прилазе да се рукују и искажу подршку председничком кандидату. Испред улаза у градску пијаву, старија госпођа излази из куће са послужавником на коме су слатко и вода. Пријатна и опуштена атмосфера наставља се на свечаном ручку, на коме се Војиславу Михаиловићу

жнок одбора СПО Зорана Костадиновића, осталих локалних функционера и присталица СПО, упутио у Цркву Пресвете Богородице. Топао дочек високом госту приредио је протојереј Дејан Стефановић који је посетиоце из Београда пригодном беседом упознао са историјатом овог храма Божјег, тренутно јединог у целом Зајечару. Црква Пресвете Богородице у Зајечару изграђена је по наредби књаза Милоша Обреновића за свега неколико месеци 1834. године. У њој се као реликвија од непроцењиве вредности налази чудотворна икона Пресвете Богородице, и према веровању људи овог краја она је два пута спасла Зајечар од уништења - први пут крајем 1944. године, у Другом светском рату, када су Немци у повлачењу намеравали да разоре град; и други пут прошле године, током НАТО бомбардовања, у коме је Зајечар избегао трагичну судбину многих места у Србији. Интересантно је, међутим, да су за време грађанских протеста одржаних пре две године присталице опозиције у овом граду проналазиле уточиште управо у цркви Пресвете Богородице и да су је због тога, у знак одмазде, присталице режима једне ноћи оскрнавиле и тешко оштетиле.

Затим је протојереј Дејан Стефановић, иначе млад свештеник који је и сам духовно веома ангажован, повео госте из Београда до Епархијског дома где им је показао богату библиотеку а председничком кандидату Војиславу Михаиловићу уручио копију чудотворне иконе Пресвете Богородице, "да га чува као што је чувала и сачувала град Зајечар", како је том приликом протојереј Стефановић рекао.

Домаћини су после тога високом госту пока-

представљају кандидати за органе локалне самоуправе у општини Зајечар. Прилази му стари Јордан Новаковић, из оближњег села Халова, равнораца који је "са Чича Дражом био 1946. године, до Дрвенте", када се разболео од тифуса и наредне две године провео у избеглиштву у Аустрији и Италији. Од оснивања је члан Српског покрета обнове и сваке године 13. маја не пропушта да оде на Равну Гору, додаје. Чика Јордан не

може да сакрије колико је срећан због овог сусрета и узбуђено износи своје успомене на дане проведене са легендарним Генералом.

Поворка возила око 15 сати зауставља се на кратко у месту Рготина, на путу Зајечар-

Бор, у коме локалну власт врши СПО. Председник Месног одбора СПО Мирослав Живић снажно загрљивши Војислава Михаиловића прича чувену епизоду о херојству српских официра из Првог светског рата: отац-мајор не дозвољава сину-поручнику да се, иако му је сва војска изгинула а и он сам је тешко рањен, повуче са положаја - јер је "цела Србија иза њега и гледа у његова леђа". "И као што тај мајор није дозволио сину поручнику да се повуче, тако ја Вас молим да се не повучете", поентира Живић, алудирајући на неприципијелне притиске којима је због истицања своје кандидатуре Војислав Михаиловић био изложен од првог дана.

Око 16 часова председнички кандидат је у Бору. Колона аутомобила окићених страначким симболима и плакатима Војислава Михаиловића, предвођена возилом председника ОО СПО Бор Микија Јаносевића, пролази кроз центар града, до просторија Општинског одбора СПО Бор. У краћем разговору са чланством домаћини упознају свог председничког кандидата са тешким стањем које влада у овом рударском граду, центру српске обојене металургије али и седиштем тврдог крила леве коалиције. Дан пре Михаиловићевог доласка, веле они, због лепљења плаката полиција је привела једног активисту, а са њим и осмогодишњег дечака - јер је на себи имао мајицу "Отпора"?!.

Следи трибина са грађанима Бора. Средовечан господин, очигледно добронамеран, забринут је због неслоге унутар српске опозиције па инсистира да Војислав Михаиловић што детаљније образложи свој став по том питању. Рукујући се са председничким кандидатом, овај грађанин Бора на крају пита: "А шта ће се, по Вашем мишљењу, догодити ако Слободан Милошевић одбије да призна пораз?". "Надам се исто оно што и на Филипинима, када је некадашњи диктатор Маркос објавио победу на изборима а после три дана побегао из земље", с осмехом узвраћа Михаиловић.

Неготин, 17 часова. Испред цркве Свете тројице у центру града председничког кандидата дочекују народни посланик Сања Чековић, председник Општинског одбора СПО Неготин Миодраг Милтшевић и бројно чланство и симпатизери странке. У храму свештеник упућује речи добродошлице "високоуваженом градоначелнику престоног града Београда, господину Војиславу Миха-

тин" било заказano за 21 сат, председнички кандидат је искористио преостало време да обиђе село Михајловац, од Неготина удаљено десетак километара узводно Дунавом, које је у овом подручју познато као "тврђава" Српског покрета обнове (од око 1300 становника, како са знајемо, 200 их је учлањено у ову странку). У центру села Војислава Михаиловића дочекује неколико десетина мештана са угледним домаћином Милијом Корнићем на челу. После краћег упознавања, Михаиловић се обраћа

иловићу". После пригодног слова о историјату неготинске цркве Свете тројице, грађене као саборне цркве, гости и домаћини упућују се у родну кућу и меморијални музеј најзнаменитијег Неготинца и највећег српског композитора духовне музике Стевана Мокрањца. Потом одлазак у стару Богородичину цркву, где су сачувани Хајдук Вељко Петровић и први и други епископ Тимочке епархије, чије се седиште један краћи период у првој половини прошлог века налазило у Неготину.

Пошто је гостовање на локалној "СТВ Него-

омладини Михајловца (двадесетак момака који су му представљени као "све што је преостало од младих у селу, јер су други са својим родитељима на привременом раду у иностранству"). Уз шалу и фаскање, председнички кандидат им сасвим озбиљно поручује да обавезно изађу на гласање 24. септембра, јер је то једини пут да се Србија врати Европи а они своју срећнију будућност наставе да граде у својој отаџбини, уместо да, као њихови родитељи, одлазе и даље у бели свет. Пре повратка у Неготин, Воји-

слав Михаиловић и његова пратња посетили су домаћинство Милије Корнића, где су примљени као најрођенији.

Четврти дан кампање председничког кандидата Војислава Михаиловића окончан је на "СТВ Неготин" гостовањем у контакт-емисији која је због великог интересовања гледалаца трајала један и по сат. (А. Цветковић)

ПАНЧЕВО ДОСТА ЈЕ БИЛО ХОЛИВУДА

НА УТАКМИЦИ ЗВЕЗДА - ДИНАМО (КИЈЕВ)

23. АВГУСТ 2000

Грађани Панчева, руководство, чланови и симпатизери Српског покрета обнове ове јужнобанатске општине дочекали су у суботу, 26. августа Војислава Михаиловића. Скуп уприличен у просторијама Скупштине општине Панчево поздравео је Срђан Миковић, председник општине, подсећајући да је Војислав Михаиловић, градоначелник Београда, последњи пут посетио Панчево у време НАТО агресије. Подсећајући на значај тог геста, Срђан Миковић је истакао:

- Војислав Михаиловић је човек који је тада, у периоду између 24. марта и 8. јуна, у време када су животи свих нас били озбиљно угрођени, нашао довољно времена да издворед свега онога што се дешавало на подручју Београда, изнађе и снаге ти времена да нас посети и види шта се дешава у Панчеву, шта се дешава у Војводини. Тада, заједно са пријатељима који га и данас прате у посети нашем граду, био је у прилици да обиђе бомбама разорене погоне фабрике авиона "Утва" и јужну индустријску зону. Ми то не можемо да заборавимо".

Војислав Михаиловић поздравео је присутне одборнике, руководство, чланове СПО у Панчеву, рекавши да се у Панчеву увек пријатно осећа. Константовао је да је његова председничка кандидатура велика обавеза, поготово уз сазнање да се у десет година опозиционог рада, великих жртава и прећућа, није могло много учинити.

сигурно пробудило наду грађана Србије да овај режим може да се промени и, што је најважније, да победа у гласовима може да се материјализује, да се постави нови председник. Управо, ако бих постао председник, искористио бих тај ауторитет и почео бих да спроводим свој председнички програм. -

Председнички кандидат СПО прошетао је улицама Панчева и градским парком. Грађани Пан-

- Ваља знати да и председничко место не носи таква овлашћења да можемо извршити све промене које желимо, наставио је Војислав Михаиловић. - Морамо знати да Слободан Милошевић има управо снагу као председник партије, јер је његова партија на власти и у републици, и у савезном парламенту, а он је и председник СРЈ. Али, како једна мудрост каже: за пут од хиљаду миља, важно је начинити први корак. С аспекта суштин-

"ПРИЛАГОДИТИ СЕ НЕ ЗНАЧИ - ПОКЛЕКНУТИ"

- Наша земља најбрже се развијала, а наши људи најбоље живели када смо сарађивали са светом, када смо имали пријатеље и на Истоку, и на Западу, када смо уважавали светску реалност и када смо умели да јој се прилагођавамо. Прилагодити се не значи поклекнути. Из прилагођавања међународним околностима, па и из компромиса који су у односима са међународном заједницом неизбежни, мудра политика увек извлачи корист за државу и народ. Тако је било у Краљевини Србији, и у Краљевини Југославији, и у СФРЈ, а тако није једино у последњих десет година, рекао је Војислав Михаиловић.

ског, али и психолошког, било би врло важно победити Милошевића на овим изборима. То би

чева прилазили су му уз речи симпатије и подршке, изражавајући своју наклоност циљевима СПО и желећи Михаиловићу победу.

Сусрет са делом чланства СПО у Панчеву уприличен је у просторијама ове странке. У разговору је било речи о предстојећим предизборним активностима, организовању трибина у општини Панчево и у околним селима, начинима да се у наредном периоду интензивира рад са члановима и симпатизерима СПО, у циљу што масовнијег изласка на изборе.

Готово носталгично било је подсећање старих чланова СПО у овом јужнобанатском граду да је у тим просторијама још 1990. године паљен бадњак, када је то било забрањено, да је из тих просторија кренуо протест грађана Панчева, после краће на локалним изборима 1996. године, да су одатле кретале опозиционе активности и иницијатива сарадње са другим опозиционим странкама у том делу јужног Баната. Током разговора у којем су, уз Војислава Михаиловића, учествовали Милан Миковић, народни посланик и шеф посланичког клуба СПО у републичком парламенту, Предраг Докмановић, председник општине Раковица, Радомир Живковић, директор јавног предузећа "Инфостан" у Београду, чланови СПО су изразили своју непоколебљиву одлучност да својим ангажовањем допринесу што бољем резултату на предстојећим изборима. Војислав Михаиловић

"ДОСТА НАМ ЈЕ ХОЛИВУДСКЕ ОПОЗИЦИЈЕ!"

Коментаришући не велики број окупљених људи приликом разговора у једној од малих сала СО Панчево, један од по страначком стажу у СПО, најстаријих чланова, припадник средње генерације, одговорио је на опску свог пријатеља: "Доста ми је Холивуда! Нека нас је и мање, али да се једном зна ко је ко. Доста ми је више ових глумаца из Холивуда - стално глуме опозицију, још од ДЕГОС-а!"

је члановима СПО за успомену потписивао своје постере, чланске карте СПО и примерке "Београдских новина". Посета је завршена телевизијским интервјуом, који је Војислав Михаиловић дао ТВ "Панчево". (С. Ђокић)

ГУЧА НА 40. ДРАГАЧЕВСКОМ САБОРУ ТРУБАЧА У ГУЧИ

Уз звуке труба, аплауз, осмехе и речи добродошлице становника Гуче и многобројних посетилаца јубиларног 40. Драгачевског сабора трубача, дочекан је у овом живописном селу Војислав Михаиловић, председнички кандидат СПО. Колона возила у којој се налазио Михаи-

ловић и његови сарадници, која је у недељу, 27. августа, кренула пут Гуче, зауставила се на уласку у варош, где су добродошлицу Михаиловићу и његовој пратњи пожелели чланови СПО: Милош Филиповић, Зоран Јовановић и Станко Старчевић, народни посланици, Александар Гајовић, лекар, председник Одбора СПО Гуча, Горан Аврамовић, секретар општине Лучани, и други. Разговор Михаиловића и чланова СПО Гуче одржан је у просторијама странке у овом месту. На зидовима се налазе постери Вука Драшковића и Војислава Михаиловића, слогани СПО са прошлих избора, исечци из новина који подсећају на велику трагедију на Ибарској магистралу, на дан када је СПО заувек изгубио четворицу истакнутих чланова и обележио почетак жестоког таласа државног тероризма у Србији.

Војислав Михаиловић је, поздравивши присутне, подсетио да је СПО имао став да у околностима у којима у земљи влада безаконје, тероризам, у време када је насилно промењен Устав, уз чињеницу да на изборима не учествује једна федерална јединица - једини одговор властима је требало да буде јединствени бојкот демократске опозиције.

- То би сигурно донело резултат, наставио је Михаиловић, или да се такви избори не признају или да се непосредно после њих распишу нови,

под бољим и правичнијим условима, на којима би демократска опозиција заиста могла равноправно да се бори и преузме власт. Сведоци смо да су управо оне странке из остатка опозиције, које су бојкотовале изборе 1996. године, пожуриле да кажу да ће изаћи на било какве

изборе и под било каквим условima. СПО није имао куд већ да прихвати изборе и ево нас у сред изборне кампање и за савезне парламентарне, за председничке и локалне изборе. Видели сте и сами какав је напад уследио на СПО и то од стране разних институција, неких новина, које себе називају независним. Сада се види не само да су зависне, већ фаворизују одређене кандидате. Ми се налазимо између чекића и наковња. Остатак опозиције као да нема намеру да смени ни актуелну власт, ни Слободана Милошевића, већ сам им главни противник ја, као кандидат, и СПО, који излази на изборе. Индикативно је што траже да се ујединимо тамо где не морамо то да учинимо, а то је за председничког кандидата за савезне изборе, а неће да се ујединимо на оном плану где морамо бити уједињени, како социјалистима не би предали власт. То су локални избори, на којима је предвиђен другачији изборни систем, једнокружни већински. Биће вам свакако јасније ако вас подсетим да у том остатку опозиције, савезу 16 странака, постоје неке које су толико "велике" да имају мање чланова него наш бољи месни одбор. На челу тих странака су и лидери који су их регистровани, али до

сада нису излазили на изборе и немају упориште у народу. Али, нажалост, имају велику подршку медија, оних средстава информисања, за које ми мислимо да су са запада: "Глас Америке", "Дојче веле", "Слободна Европа"... Њихове процене иду ка формирању јавног мњења, како би ову кампању искористили да још једном заведу народ. У том савезу постоје двојица генерала, који су до скоро, беспоговорно слушали ову власт и председника, радили све оно што је он налагао. Међу њима је и један бивши градоначелник, који је 24. децембра 1996. године присуствовао контрамитингу, стајао на бини

- Познавао сам оца овога малог, рекао је из милоште Витомир Азањац, показујући на Војислава Михаиловића. - Заједно са Вуком Драшковићем, Бранко Михаиловић и ја били смо на Равној Гори. Понео сам да Воји покажем наочари које је Дража поклатио мојој мајци, да би му она извезла чарапе, исте овакве какве ја носим данас. Када је моја мајка била на самрти, позвала ме је и рекла да ми даје Дражине наочари, да их чувам и да не говорим чије су, јер ће ме комунисти убити. Ја сам "дражинац", четничко дете, најмлађе од 13-оро деце у породици мога оца. Победићемо. Једини излаз за Србе, једини спас је борба да се коначно курталишемо "куге" и ухватимо корак са светом. Битно је да се наместо председника постави човек који ће да чува српство, који неће да измакне леђа, да "смота" лову и побегне...

и чекао да види развој ситуације. Међу њима је и Душан Михаиловић, који већ четврт века ради за власт, најмлађи председник општине Ваљево и тако редом... Они су сада постали "љути" опозиционари, који нам најављују да ће се управо они најенергичније обрачунати са влашћу".

Александар Пајовић, председник СПО Гуча, председник Организационог одбора "Драгачевског сабора трубача", предао је поклон Војиславу Михаиловићу - монографију посвећену јубиларном, 40. сабору

и "Саборски посаш", установљен ове године као посебна почаст за драге госте престонице трубаштва. Захваљујући домаћину, Михаиловић је рекао да је његов деда, Дража Михаиловић, сматрао Драгачева најбољим војницима у борби против Немаца, те да му је част да поздравља наследнике таквих јунака.

Војиславу Михаиловићу и његовим сарадницима уприличен је срдан дочек у кући Александра Пајовића. Љубазни домаћини приуштили су нам ретко задовољство - посматрање дефила трубачких оркестара са терасе њихове

куће. На самом почетку традиционалне церемоније, устаљени протокол је обележило изненађење - оркестар Радојка Витезовића из Стубића код Косјерића, пролазећи испод терасе на којој је стајао председнички кандидат Војислав Михаиловић, застао је, а онда су се разлегли звуци једне од најпознатијих четничких песама, посвећених Дражи Михаиловићу. Многи трубачки оркестри, из Сурдулица, Врањске бање и других места, у знак симпатије за СПО и Воју Михаиловића, "у ходу" су мењали протокол, започињући четничке песме, машући и отпоздрављајући са три прста. На овај, 40. сабор, на празник трубе, уверили смо се, стигли су наши људи из разних крајева земље и света.

У колони чувене, традиционалне драгачевске свадбе, у кочијама је био Витомир Азањац, дугогодишњи члан СПО, и, како многи кажу, двојник четничког ђенерала. На све скупове и митинге које организује СПО, овај крелки старац, одлази у униформи какву је носио Дража. Посебно срдан и узбудљив, готово породичан, био је сусрет Михаиловића и Азањца, који је Михаиловићу упутио речи подршке и поделио успомене везане за Бранка Михаиловића, Војиног оца, којег је познавао.

На путу до централне шатре код цркве у Гучи, Војислав Михаиловић је праћен аплаузима. Иако је протоколом посете било

предвиђено да само један оркестар свира у шатри где су били чланови СПО, домаћини и гости из Београда, током једног сата, предвиђеног за ручак, чак три оркестра су свирала, надмећући се у својој вештини, која у конкуренцији таквих врхунских музичара подразумева заиста нијансе. Тек, узбудљив звук труба и речи песама које се традиционално певају на скуповима које организује СПО, разлегли су се великим августовским подневом. Оправдано се верује да су присталице СПО из других шатри, благоаклоно, слали трубаче у ону у којој је био Воја Михаиловић, изражавајући свој политички афинитет и подршку. Многи посетиоци Гуче, у пролазу, угледавши председничког кандидата и распеване чланове СПО, застали би, поздравили са три прста. "Ловци" на кадрове који говоре о томе да је Гуча непоновљиви доживљај, опремљени камерама, снимали су за личне архиве. Једна дама у 50-им годинама, са сламним шеширом на глави и камером, извињавајући се што снима преко рамена вашег репортера, рече: "Већ 25 година живим у Канади. Долазим у Гучу сваке године и да обиђем моје у Ивањици... Не волим политичаре, једино поштујем Вука Драшковића..."

У цркви у Гучи Војислав Михаиловић је упутио свећу и оставио прилог на иконама. Поздравили су га и благословили свештеници. У шетњи до места где се одржавала централна свечаност Сабора, председничког кандидата СПО пратили су гестови подршке: многи су, опазивши га, напуштали трпезу, прилазили му уз осмех и речи подршке.

Званични програм сабора трубача почео је у 15 часова, традиционално, уз неколико хиљада људи на ногама, звуке песме "Са Овчара и Каблара", прасак прангија и дим у брдима. Трубачку светковину Војислав Михаиловић пратио је из првог реда, што је посебно пореметило план рада камермана државне телевизије.

После званичног првог дела програма трубачке светковине, Војислав Михаиловић се са сарадницима и домаћинима упутио се у оближње село Турицу, где је посетио домаћинство породице Милоша Чворића, истакнутог, дугогодишњег члана СПО у овом крају. Наш домаћин познат је у свом крају као један од највећих пољопривредних произвођача - обрађује 10 хектара земље, запослен је у предузећу "Аутопревоз" у Чачку, има супругу и кћер и сина. Воја Михаиловић је разговарао са одборничким кандидатима из овог дела Драгачева, са грађанима и члановима месног одбора Турице.

У посети престоници трубаштва у пратњи Војислава Михаиловића били су: Гвозден Росић, члан Председништва СПО и народни посланик и Радомир Живковић, директор јавног предузећа "Инфостан". Тек, 27. августа у Гучи било је јасно да је ово било благосиљање трубе за историјски циљ којем доследно и одлучно стреми Српски покрет обнове, на челу са својим председником, Вуком Драшковићем.

Доброта је слабост само за лоше

"Он јесте благородан човек. Но, код нас постоји искривљена свест о карактеру и о понашању. Људи су склони да толеранцију, опрезност, хладнокрвност и доброту тумаче - слабошћу. Он јесте толерантан, јесте човек благе природе, али је и човек коме резон увек исправно ради. У стању је да за кратко време процени човека - неће га одмах ставити на место које му припада, триће то неко време, а онда ће му на леп начин ставити до знања да није у праву, да реши. То што људи такво понашање тумаче ретераном добротоу, погрешно је. Ствар је само у стрпљивости, уздржљивости и култури."

Светлана ЂОКИЋ

Госпођо Михаиловић, како сте реаговали на вест да ће Ваш супруг, Војислав Михаиловић, бити кандидат Српског покрета обнове на предстојећим изборима за председника Југославије?

Нико боље од мене не познаје мог супруга Воју, његову оданост породици, Српском покрету обнове и, наравно, народу којем припада. Зато сам одмах помислила да је то прави избор. Говорим ово без имало субјективности. Ако се већ Вук Драшковић није ангажовао, било ми је логично да то буде Воја. Он је прави избор. У крајњој линији, верујем да у СПО постоје и други добри кандидати, али није на мени да о томе просуђујем. У савременом свету, када је реч о политичком животу, није толико битан кандидат - битна је странка, њена бројност. Свакако је важно и то да предложени кандидат буде квалитетан члан те странке. Најважније је ипак то што је Војислав Михаиловић кандидат највеће опозиционе странке. Још нешто је веома битно: мислим да политиком не може да се бави човек који није обављао неке друге послове, који нема праксе у привреди, који није руководио фирмама од бар 200-300 људи, што је значајно искуство. Код мог супруга постоји та узлазна линија: руководио је једним привредним предузећем, бавио се адвокатуром, а то искуство је значајно. То вам је као када човек, који је власник добре и успешне фирме, никада неће свога сина одмах поставити на место директора, већ ће му за почетак дати неке мање важне послове, да би упознао процес производње, очекујући да ће, обогаћен тим ис-

куством, постати квалификованији и квалитетнији за руководећу функцију. Баш код Воје постоји тај скуп различитих искустава, што је веома значајно. Бавио се политичким радом - док није постао градоначелник Београда, имао је важне функције у СПО. Воја поседује врло важне особине: толерантност, уздржаност. Заправо, он је тип савременог политичара.

НАДЗОРНИЧКА ФИЛОЗОФИЈА

Са Војиславом Михаиловићем сте у браку двадесетак година. Колико сте, пре него што сте постали члан породице Михаиловић, знали о тој породици, о ђенералу Драгољубу Михаиловићу и о поделама у самој породици, с обзиром на чињеницу да је једна ђенералов син, Војислав, био с њим у Равногорском покрету, а други син Бранко у партизанима?

Воја и ја смо заједно од 1975. године. И тада сам знала исто што и данас знам; чини ми се - ни више, ни мање. Ту и тамо од неког сазнам још понеки детаљ. У разговорима са Војиним оцем Бранком и са мајком Даринком сазнала сам много о животу Драже Михаиловића, о његовом односу према деци и према његовој супрузи. Ако сте мислили да је нешто од тога било пресудно за неку врсту утицаја мојих родитеља у моменту када је требало да се удам за Воју - тога није било. Јер, и моји родитељи су ту ситуацију знали, готово све историјске чињенице. Знали су све о Дражи и о Бранку, Војином оцу. Једанпут сам чула примедбу моје колегинице, школског психолога. Питала ме је: "Како си могла да се удаш за тог човека, с обзиром на то да је унук Драже Михаиловића?" То је био један једини пут да сам чула примедбу те врсте. Људи имају различита мишљења и то ме не изне-

нађује. Студа и таква опаска.

Претпостављам да није увек било пријатно бити супруга Воје Михаиловића. Ту најпре мислим на печат прошлости који је носио, у времену када се у нашој средини на то гледало са злурадешћу због полувековног доминантног утицаја партизанштине и комунизма. Било је у животу Вашег супруга, претпостављам, "саплитанња" у послу, пакосних коментара и свега оног што се зове "горке животне пилуле". Колики је то утицај имало на Воју, како је то подносио?

Он јесте благородан човек, како сте рекли. Но, код нас постоји искривљена свест о карактеру и о понашању. Људи су склони да толеранцију, опрезност, хладнокрвност и доброту

тумаче - слабошћу. Видим то из свог искуства са децом којој предајем у 11. београдској гимназији - ако се лепо опходите према њима, помислите да сте слаби и да могу да се понашају како хоће према вама. Мислим да је такав случај и у овој ситуацији са Војом. Он јесте толерантан, јесте човек благе природе, али је и човек коме резон увек исправно ради. У стању је да за кратко време процени човека - неће га одмах ставити на место које му припада, трпеће то неко време, а онда ће му на леп начин ставити до знања да није у праву, да греши. То што људи такво понашање тумаче претераном добротом, погрешно је. Ствар је само у стрпљивости, уздржљивости и култури.

У Гимназији у којој предајем десито ми се случај који ћу увек памтити. Предајем два предмета четвртим разредима: устав и права грађана и социологију. Једне године, негде уочи избора 1996. године, дошло ми је надзорник на час у одељење четвртог разреда. Они нису били бог зна како сјајни ђаци по успеху, али су били врло интелигентни и бистри. Сећам се да је наставна јединица говорила о демократији. Не знам како је дошло до тога да је то требало конкретизовати, да се нађу примери на овом тлу, али знам да је импулс потекао од надзорника. Тек, он је једног момента рекао: "Како би народ поверовао Вуку Драшковићу, који говори о 1000 долара као просечном националном доходу?" Изрекао је то на вулгаран начин. Била је то врло неугодна опаска са помињањем имена Вука Драшковића. На то је један ученик устао и рекао: "Зашто не бисмо веровали Вуку Драшковићу?! Грађани тек не би поверовали Милошевићу, који нуди шведски стандард?" Ситуација је била врло затегнута, притисак је растао. Ту мучну ситуацију сам пресекла примедбом да о томе нећемо говорити, јер час није намењен томе. Добила сам врло негативну квалификацију од надзорника, која је читана и на наставничком већу. То ми је остало као ружно сећање, нешто чему било места у школи. Иначе, неких других, драстичнијих случајева није било или их се не могу сетити...

БЕОГРАД ЈЕ ИПАК БЕОГРАД

Када је обелодањена кандидатура Војислава Михаиловића почело је, опростићете ми на изразу, такмичење у "пљувању у даљ" - ко ће га више увредити, маргинализовати, и њега и СПО. Како се Ви у свему томе осећате?

Мене то није много изненадило. Ја не трпим притисак. Знате већ - сваком човеку је стало да се о њему лепо мисли и говори, у мањој или већој мери. Чак и кад знате да вам некавалитетан и недобронамеран човек упути некакву примедбу, не можете баш да останете хладни. Али, "јеким" се на лажи и измишљотине. То су увијене форме. Један од политичара рекао је да Воја има "ниску познатост", мислећи вероватно на "ниски ниво познатости", што је заиста нетачно. Не знам ко је од њих познатији од Воје! Најпре, Воју знају као унука Драже Михаиловића. Не знам да ли има човека који није чуо за Дражу или да ли има човека који није чуо за унука Драже Михаиловића! Не верујем да неко није чуо за странку СПО, а Воја директно долази из те странке! Не верујем да неко није чуо за градоначелника Београда! Можда смо ми занесени, па мислимо да је Београд центар Југославије у сваком погледу, али у Београду постоји толико становника, у Београду долази толико људи - немогуће је да нису директно или посредно чули за Воју Михаиловића!? То све спада у врсту ниских политичких удараца, у оно

што би се назвало политичком некултуром. То је врста примитивизма. Чињеница да код нас не постоји политичка култура не би требало да нас много изненађује или да на то претерано емотивно реагујемо. Политичка некултура је страна и људима који спадају у образован свет. Чест је случај да чак ни они не поседују елементарну политичку културу.

Војислав Михаиловић ће остати забележен као једини градоначелник Београда који је био на тој и такој функцији за време бомбардовања, прве агресије коју је током свог постојања предузео НАТО. Био је уз грађане, руководио градом тако да је све беспрекорно функционисало у тешких 11 недеља рата, ноћу био са Градским штабом, обилазећи места НАТО напада... Како сте Ви издржали то тешко раздобље?

Трудили смо се да живимо онако како смо и до тада живели, колико се то могло. Остали смо у свом стану. Воја је сваке ноћи одлазио од куће и налазио се на местима напада агресора, а ја сам гледала да деца оду на спавање у уобичајено време. Потом бих остала поред ТВ, уз вести или неки филм. Сваког дана би нас неко од комшија или пријатеља позвао телефоном да провери да ли смо у кући, да ли одлазимо у склониште, каква је ситуација, мислећи да Воја има информацију више. Морам вам рећи да смо на многе људе таквим начином живота деловали охрабрујуће, успевали смо да их смиримо. Говорили су: "Ако сте ви у кући, онда ћемо и ми остати!" Наравно, страшно сам стрепела шта ће се догодити. Код драстичних случајева нисам могла да останем без узбуђења и страха, али ваљда у тим ситуацијама човек прикупи максималну енергију. Ни Воја ни ја, по природи, нисмо паничари. Вероватно и под утицајем ве-

тан. И Воја и ја се трудимо да деци представимо ствари онаквима какве оне јесу.

Од уобичајених активности везних за промоцију и за доколицу, за шта Воја Михаиловић сада нема времена, с обзиром да је кампања у току?

Мислим да и Воји, и нама у кући, највише недостаје разговор. Ми сада не стижемо да седнемо и разговарамо. Нас четворо волимо да се окупилимо и да коментаришемо шта се дешавало претходног дана, да испланирамо одласке на нека места, у посете пријатељима... Сада за то нема времена и ми смо то прихватиле. Воја сада нема времена ни за спавање. Сигурна сам да му много недостаје спортска активност: тенис и фудбал. Успео да ујутру, док деца спавају, попијемо кафу.

Који су Ваши разлози за оптимизам када је у питању кандидатура Вашег супруга?

Не говорим Вам као супруга Војислава Михаиловића, већ као особа која познаје тог човека. Не мислим да је претерано рећи - али Воја је заиста веома паметан човек, проциљив и аналитичан. Он зна да ствари постави на своје место. То су његове изразите особине. Између осталог, и због тога и он и ја имамо разлога за оптимизам.

НИШТА ДОШЕ У СМЕНИ ВЛАСТИ

Које уметности воли Воја Михаиловић?

Он воли музику, ужива када наша Исидора свира клавир. Бескрајно ужива да, када нам дођу пријатељи, као поносан тата замоли Исидору да нешто одсвира. Воја такође воли сликарство, али ми се чини да више од уметности воли спорт. Надарен је за све спортове, мислим да не постоји спорт који није пробао - од скијања, фудбала, кошарке до скијања на води...

Шта очекујете од предстојећих избора?

Било би дивно и било би добро свима нама да се промени постојећи режим. Једноставно, мислим да је принцип смењивости власти - нужан. Ако смо установили и на својој кожи осетили да ових десет година стварно није било добро, па смо чак драстично падали и као држава у сваком погледу, а и ми као грађани - стандард је опадао. Сада у земљи не постоји ниједан сегмент за који можете да кажете, утехе ради, да ваљано функционише. Било би нормално и природно да се сада на изборима, демократском вољом грађана, режим промени. У томе нема ничег лошег. Не

знам зашто би власт патила због тога? Треба једноставно да прихвати нормалну процедуру демократских избора, да се испоштује воља грађана, да добијемо нову власт, која ће бити боље потезе. Верујем да би нас нова власт СПО, на челу са Војом Михаиловићем, за кратко време извукли из овог незнања. Надам се да ће женски део популације изаћи на изборе. При том, јасно ми је да влада велика неинформисаност - људи не знају шта је једнокружни, а шта већински изборни систем, не знају шта значи излазак на гласање у другом кругу. Покушавам на сваком кораку, у свакој ситуацији, да људима то објасним, јер мислим да је знање предуслов свега, сваког адекватног понашања. Треба учествовати у политичком животу, својим гласом на гласачком листићу показати своју вољу. Ваљда смо схватили да нам је то оружје - једноставно, оловку у руке, да заокружимо оног човека, оног који припада највећој опозиционој странци, човека који је квалитетан. Ја се надам најбољем.

ре, мислила сам - биће онако како је суђено...

Претпостављам да сте и Ви и Воја религиозни људи...

Да, јесмо. Знамо верске обичаје, одлазимо у цркву. Славимо Светог Николу.

ВРЕМЕНА НИ ЗА СПАВАЊЕ

Како су Ваше и Војине кћери, Исидора и Ева, понашају у јеку кампање у којој учествује њихов отац?

Наше ћерке, Исидора која има 13 и Ева која има 9 година, врло су поносне на свог оца. Оне га једноставно обожавају, као и сва деца своје очеве. Интересантно ми је све то што се око Воје дешава. Али, наша деца су прилично уздржана - друже се са својим друговима и другарицама; у њиховим круговима се разговара о томе ко за кога навија и ко ће за кога да гласа. Оне то мирно саслушају, не одреагују. Наше кћери имају дозу хладнокрвности. Ми помало утичемо на њих да се тако понашају. Рекла сам деци да је велика ствар што њихов отац учествује у тако важном догађају, а да исход није тако би-

Нема чуда које нас је мимоишло

Милица ЂОРЂЕВИЋ

Како као председник београдске владе оцењујете рад Скупштине града у протекле четири године? То најбоље могу да оцене Београђани. Све што будем рекао може изгледати нескромно и може се погрешно протумачити. Надам се, ипак, да добра намера постоји код оних који су спремни да се осврну на протекле четири године. Кажем - код оних који су спремни, јер има и оних који држе главу у песку и верују да се ништа добро није урадило и не виде колико је дубоко земља отишла у пропадању. Градска влада у садашњем саставу је радила под пуном опсадом: земља је под санкцијама а Београд и под спољним и под унутрашњим санкцијама. Републичка влада се определила за тихо разарање Београда и кажњавање Београђана зато што другачије мисле. За садашње власти у Србији избори су питање опстанка на власти а не опредељење за нешто боље и за излазак из невоље која нас је снашла.

Постоји хиљаду примера како су то радили и како то раде, али се то вешто прикривало све до почетка ове године када је и њима постало јасно да је наш учинак тако озбиљан и присутан у свести Београђана да морају предузети оштре кораке не би ли то умањили и не би ли то препустили заборава. Тако је одузета градска такса, уз невероватну формулацију "неадекватног планирања и трошења". А ми смо свака три месеца, у складу са законом, подносили извештај о планирању и трошењу таксе од три одсто. Штавише, добили смо од Републике и писмене потврде да се такса троши у складу са законом и да радимо добро. Таксу су одузели у марту, а одмах потом одузели и Студио Б зато што се боје истине. Пре тога су више од осам месеци ометали Студио Б и по предузимању су, за дивно чудо, престала ометања програма. Студио Б су оптужили да ради за НАТО, а нама су објашњавали да програм Студија Б омета НАТО са својих бродова, авиона, подморница... Наравно да је то било смешно и наравно да су тако доказали да је одузимање Студија Б било само корак у предизборној кампањи. Иза тога само у овој години следи читав низ невероватних подухвата.

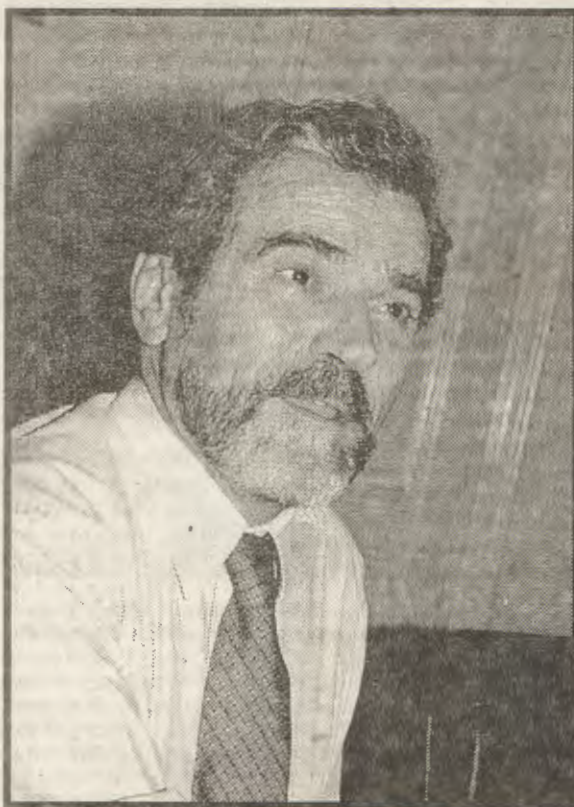
Подсећам да смо у оваквим условима урадили изванредно много. Да није било тако, пусти ли би нас да радимо до краја, не би се секирали ни за градску телевизију ни за таксу ни за било шта друго. Напротив, са њихове стране, од оних честитих чланова странака на власти чујемо у разговору у четири ока и дан-данас питање: "Како сте успели, просто је невероватно шта смо све урадили против вашег града, а ипак сте радили тако добро".

ТЕШКО И НАБРОЈАТИ

Шта бисте издвојили као највећи успех престоницких власти?

Ми смо само у саобраћају учинили више него

"У асоцијацији која се назива Демократском опозицијом Србије постоје регистроване странке које имају мање чланова него што има само један општински одбор СПО, рецимо у Ваљеву, да не помињем Београд. Није нормално да се стављају на исти тас са нама и да тако олако захтевају наше позиције на локалним изборима. Ми удружени можемо да победимо на локалним изборима, али је јасно да Српски покрет обнове има тасова више него сви они заједно."

што су људи из републичке власти могли да очекују. Постоје прецизни подаци колико је пута мењана цена карте у јавном превозу за протеклих десет година. Међутим, од 1996. ниједан једини пут. Године 1994. карта је била нешто скупља од једне немачке марке, 1995. износила је једну марку. Данас цена карте у јавном превозу кошта 11 пфенига. А за последњих пет година гориво, гуме и други делови који су неопходни за возила поскупели су више стотина пута. Према томе, очигледно је да је реч о смишљеној стратегији да се код народа изазове гнев због наводне неспособности да се регулише јавни транспорт. У 1994. и 1996. годи-

ни, када је Градско саобраћајно предузеће зарађивало највише, није купљено ниједно једино возило. А ми смо успели више од 140 возила да купимо, без обзира на беспарицу и на најмањи буџет од када Београд постоји. Увели смо и линијски такси и приватне превознике који постоје по први пут у овој држави. Наравно да је у међувремену, одмах по нашем уласку у Скупштину, укинута обавеза предузећима и институцијама да купују маркице за превоз. Зато је пре неки дан господин Зоран Милошевић са места директора ГСП-а изјавио да покреће предлог да се маркице поново уведу. Верујем да ће се увести, јер су сада они у позицији управљања јавним транспортом. То су само основни елементи свега онога што је утицало на наш рад и свега што смо постигли.

Довољно је да поменем да смо мостове на прилазу Чукарици, и један и други, и онај код Сајмишта и онај који се пење ка цркви и улазу у Кировљеву улицу поправили после 25 година, када су већ били на измаку употребљивости. Исто смо урадили са Бранковим мостом, додуше само

са једном страном, низводном, док је узводна страна требало да се уради у марту и у априлу. Међутим, пара нема јер је такса од три посто одузета.

Подсећам и на подухват изградње и опремања тролејбуског депоа који је изгорео 13. маја 1997. заједно са документацијом о резервним деловима којој тамо није било место. До данас се не зна шта је узрок пожара. Али, ено га, хвала Богу, нови депо, један од најмодернијих у Европи.

На нашу несрећу, Југословенско драмско позориште је изгорело, и ми бисмо га ове године до маја и јуна месеца завршили, остало би са-

Најтежи мандат

мо унутрашње опремање, да приходи града ни-
су одузети. Довољно је обићи градилиште да
би се видело колико је урађено.

Ледену дворану у хали "Пионир" смо опре-
мили најсавременијом технологијом, пре тога
24 године нико није ни динар уложио.

Од резултата у пословању Паркинг сервиса,
Градског зеленила, Београд-пута и осталих
предузећа могу да причам сатима. Поменућу
зато само да смо изградили неколико нових
паркинга и да смо опремили камерама све га-
раже и скоро све паркинге. У Паркинг сервису
је купљено пуно нових возила, њихов број је
удвостручен и сада их има 24. Међутим, због
изузетних резултата и оспособљености изо-
стала је асистенција полиције која је дужна да
издаје налоге за уклањање возила. Тиме је
безбедност у граду озбиљно угрожена. То је
кривично дело за које ће неко једног дана мо-
рати да одговара. Београд-

пут је постигао резултате који су најквали-
тетнији у последњих 15 и више година, и то не
само на реконструкцији саобраћајница. Већ се
и заборавило шта је урађено у Савској улици,
преко Славије, Бирчанинове, Кировљеве ули-
це, затим, потез од Славије до Таковске улице.
Урађено је доста на хоризонталној и вертикал-
ној сигнализацији што повећава безбедност у
саобраћају.

Уз све то иду и такозвани скривени резулта-
ти које смо постигли и који, бар што се мене ти-
че, представљају највећи домет градске вла-
де. Скривени резултат је, на пример, смањење
броја саобраћајних несрећа и битно смањење
броја повређене и погинуле деце на београд-
ским улицама.

Дечија заштита, помоћ сиротињи, почев од
народних кухиња, додела станова инвалиди-
ма, помоћ породицама наших пострадалих вој-
ника и полицијаца - то су већ ствари о којима
ми није пријатно да говорим, као што ми је не-
пријатно да говорим и шта смо урадили за Срп-
ску православну цркву, после више од педесет
година кажњавања Цркве.

ОСТРВО СЛОБОДЕ

С обзиром на то да су Граду везане руке и
да локална самоуправа практично више не
постоји, због чега Српски покрет обнове из-
лази на локалне изборе?

Још пре више од годину дана тражили смо
превремене изборе на свим нивоима под нор-
малним условима какви су свуда у свету, ништа
више него што већ постоји у Хрватској или у Бо-
сни и Херцеговини, са међународном контро-
лом каква постоји и у Великој Британији и у
Француској. Уместо тога, услови за изборе су
најгори до сада. У земљи влада отворени те-
рор и затворени медији, шири се мрак и спре-
чава јавна реч. На све то, када додамо најстра-
шњу ствар, да су у атентату на Ибарској маги-
страли погинула наша четири челника, када је
чудом преживео господин Драшковић, и нови
покушај атентата у Будви на шефа највеће оп-
озиционе странке, јасно је да на изборе не треба
нико да иде. Покушали смо да остатак опози-
ције у то убедимо. Десетог јануара је такав спо-
разум и потписан. Они су прекршили потписа-
но и 2. јуна изјавили да ће ићи на било које из-
боре под било којим условима. У таквој атмос-
фери притиска Српски покрет обнове је одлу-
чио да изађе на изборе. Локална управа у ру-
кама опозиције представља острво слободе,
острво вере и наде да ће и на републичким из-
борима исто тако бити и на нивоу Србије саме.

Владајућа црногорска коалиција бојкоти-
је савезне изборе што значи да нема могућ-
ности да опозиција преузме власт у савез-
ном парламенту. Откуд нагла одлука Срп-
ског покрета обнове да ипак састави и под-

Не верујем да постоји Београђанин који
може да заборави колико је и како радила
Скупштина града током агресије. Из сата у
сат, из дана у дан, од јутра до сутра, у тој
муци нашли су људи страдали. Ратко Була-
товић је изгубио обе ноге, веома тешко је
повређен и још лечи своје ране секретар за
привреду Небојша Старчевић, а Игор Губе-
ринић је такође веома озбиљно био повре-
ђен. Наравно, ту не изостављам ни многе
друге који су обављајући своје дужности и
задатке били лакше или теже повређени.
Да није било преданог страда Градске чисто-
ће ватрогасне службе не би могле да брзи
угасе пожаре, тако да би број страдалих
био далеко већи.

Учинили смо све што смо могли да људ-
ских жртава буде што је могуће мање, и за-
то су наши људи из Штаба цивилне зашти-
те најчешће били први на лицу места након
удара НАТО авијације. Једини смо разгова-
рали са Београђанима, и једини смо се
обраћали народу. Ја сам одмах по прогла-
шењу ратног стања, проглашење је прочи-
тао спикер као вест са седнице савезне
влада, одмах иза тога сваки трећи дан
обраћао се београђанима, преносио шта
градска влада ради, упозоравао, молио за
опрег и за придржавање упуства и са-
вета. Не поновило се то стравично иску-
ство.

А да се поновило, били бисмо једина вла-
да на свету која нема свој радио и телеви-
зију, има само новине које постоје већ сто
педесет година, која не може да се обрати
својим грађанима и да их информисе иако
на то има законско право. Ми смо једина
градска влада на свету против које ради
републичка влада.

Поред свега што смо прошли, погодио
нас је још и земљотрес, неколико тешких
пожара, имали смо поплаве за које струч-
њаци кажу да су најчешће у последњих чет-
врт века, па најтоплије лето у последњих
110 година, те пакине врућине... Нема чу-
да које нас је мимоишло.

несе листе кандидата и за савезни парла-
мент?

Пошто смо бешчасним оптужбама натера-
ни да учествујемо на тим изборима, сматрам
да са пропорционалним изборним системом
можемо да сачувамо оно што нам припада и
да нема разлога да своје гласове дамо дру-
гима. Када кажем "дамо другима", онда то
значи да смо од првог дана говорили да уко-
лико званична власт у Црној Гори одбија
учешће на савезним изборима, уз све оно
што носи промена устава и уз све што је ура-
ђено да се направи карикатура у савезном
парламенту, не треба ни Српски покрет об-
нове нити било ко да учествује. Међутим,
остатак опозиције је почео да се такмичи ко
ће да направи већу заврзламу: прво су гово-
рили да ако Српски покрет обнове не изађе
на савезне изборе, биће то знак да сарађује
са Слободаном Милошевићем. Када смо на-
говестили да бисмо могли да изађемо на са-
везне изборе, господин Ђукановић је позвао
чланове и симпатизере СПО у Црној Гори да
гласају за листу опозиције. Гледајте сад чу-
до: он неће да изађе на изборе а нама савету-
је да гласове поклонимо другом. Онда је и
остатак опозиције окренуо формулацију, па
су почели да говоре да ако СПО изађе на са-
везне изборе то је знак да сарађује са режи-
мом. Па сад, браћо мила, договорите се ко
са ким сарађује, а наша одлука није нагла
него је последица развоја догађаја унутар

остатка опозиције у Србији и власти у Црној
Гори.

Остале опозиционе странке кажу да не
жеље заједно са Српским покретом обнове
на локалне изборе док се не повуче канди-
датура Војислава Михајловића. Како тумачи-
те то што се условно везују избори који
међусобно немају никакве везе?

Као велику опасност. У јануару смо сви пот-
писали да је неопходно да на локалне изборе
изађемо заједно, док сада опозиционе стран-
ке забрањују својим општинским одборима да
се удруже са Српским покретом обнове. То го-
вори о њиховој неспремности да се сачува и
повећа број острва демократске власти у Ср-
бији. Тако се може, на несрећу, десити да по-
једини градови буду буквално предати соција-
листима или неком другом, јер ће покушати да
докажу да су две трећине мање од једне тре-
ћине. Ако ви освојите тридесет мандата, ако ја
освојим тридесет а неко трећи освоји триде-
сет један, онда ће тај трећи формирати власт
у тој локалној самоуправи, па ће са једном тре-
ћином или са мање од тога покушати да преу-
зме оно што је демократска опозиција освоји-
ла на прошлим локалним изборима. Онај ко не
може да процени озбиљност ситуације ради
против локалне самоуправе и демократије у
Србији, јер тиме што неко реши да просто ре-
гиструје странку не може да стекне право да
се уцењује СПО, нити да поништава наше ре-
зултате. Тако Нашим општинским одборима
је дата потпуна слобода да преговарају са
странкама које су у одређеним срединама при-
сутне, али да при том воде рачуна о поштова-
њу вредности Српског покрета обнове, жрта-
ва и успеха после десет година.

Шта би се, према мишљењу председни-
ка престоницке владе, догодило када би
социјалисти и радикали преузели престо-
ницу, с обзиром на то да је недостатак нов-
ца хронични проблем Београда али и Репу-
блике, пошто странке које су сада у репу-
бличкој власти све чешће прибегавају то-
ме да вредносним папирима и боновима
уместо новцем решавају обавезе из репу-
бличке надлежности?

Ми смо склопили преговоре са иностра-
ним партнерима за улагање у комуналне си-
стеме, као што су изградња мостова, изград-
ња возила за јавни саобраћај, али увек уз уче-
шће домаћих произвођача као што је Икарбус.
Договаране су и капиталне инвестиције за
очување водоводног система. Исто је и са
Градском чистоћом и вези са рециклажом, по-
новном прерадом отпада где могу сви да зара-
де, и где само ми и Албанија то не радимо. Ме-
ђутим, док је ова власт у Републици и док су
присутне санкције нема потписивања уговора.
Зато су и ови избори и они који следе за годи-
ну дана од пресудног значаја. Уколико би со-
цијалисти добили право над управом Београ-
да, њих нико више не би могао да напада јер
такозвани независни медији имају право да
нападају само Српски покрет обнове док њих
због овог несрећног Закона о јавном информиса-
њају не смеју да додирну. Њих не би дирала
ни њихова телевизија. То значи да би преко
Другог дневника у Београду завладало благо-
стање а ви и ја знамо како је заиста. Требало
би да поменем апсурд да за четири године иа-
ко сам председник градске владе у Београд-
ском програму РТС-а нисам гостовао ни један
минут. Они имају неки свој Београд, а овај по-
стојећи их не интересује.

Шта би се догодило када би се и ове го-
дине открила пљачка гласова, да ли би се
поновила зима 96/97?

Не верујем да ико више може овај народ да
тако грубо пљачка а да не очекује реакцију.

Пола ДОС пола риба

Милица ЂОРЂЕВИЋ

Како сте разумели одлуку да Српски покрет обнове ипак, у последњем моменту, изађе на изборе за савезни парламент?

Одлука СПО о изласку на изборе за савезне посланике је изнуђена. Познат је став СПО од неколико месеци уназад, да под оваквим условима у Србији, дакле, у времену општег државног терора, где нема услова ни за живот а камоли за демократске и фер изборе, треба бојкотовати изборе. Нажалост, СПО није успео у то да убеди остатак демократске опозиције у Србији, као што није био у могућности ни да их убеди да према споразуму од 10. јануара треба да се изборимо за изборе на свим нивоима под довољно фер условима. Напротив, такозвана Демократска опозиција Србије донела је одлуку да изађе на изборе под било каквим условима. У таквој ситуацији СПО као озбиљна и највећа опозициона странка није могао да дође у ситуацију да гласа за туђу памет, па смо на седници Главног одбора странке одлучили да кандидујемо нашег председничког кандидата, потом истакли и листе за савезни парламент. Још нису предате листе за изборе на локалном нивоу.

Како је у Чачку, међу симпатизерима странке и грађанима дочекана кандидатура Војислава Михајловића?

Наш председнички кандидат је дочекан добро, најпре због констелације снага у Чачку. Познато је да је овде пре две и по године направљен велики удар на СПО, не са циљем да се разбије СПО у Чачку, него да се разбије странка у целини. Међутим, то није успело. Наша странка се у Чачку и у целом Моравичком округу до данас прилично консолидовала, па сматрам да ту поновно имамо водећу улогу без обзира на халабуку која се води овде, најалост пре свега, против СПО. У Чачку су присутне све странке из остатка демократске опозиције Србије и све су, преко "приватне" телевизије, укључене у кампању против СПО. Њима су се придружиле и бројне невладине организације, од Г-17 Плус до Наташе Кандић, и сви ма је главни противник СПО.

Војиславу Михајловићу се као основна мана у кандидатури за председника СРЈ у односу на другог кандидата опозиције пребацује "ниска познатост" ван Београда. Колико га Чачани познају?

Војислав Михајловић је пореклом управо из чачанског краја. Његов деда, генерал Дража Михајловић рођен је у Ивањици, тако да је са великим задовољством примљена кандидатура господина Михаиловића међу присталицама СПО.

За време Другог светског рата покрет фенерала Драгољуба Михаиловића био је веома јак у овим крајевима. Сам Војислав Михајловић је небројено пута био овде са нама, изузетно помагао у претходној изборној кампањи, а велик је и његов допринос на јачању странке и после расцепа у СПО у Чачку.

Ако оставимо на страну историјске околности и његово порекло, Војислава Михајловића сматрамо пре свега пријатељем. Не постоји члан општинског или месног одбора СПО који нема све бројеве телефона на којима може да пронађе Војислава Михајловића. Огроман број не само чланова наше странке него и присталица искористио је могућност да ступи са њим у везу. Реч је о потпуно присном односу, као са драгим пријатељем. Зато је лако замислити зашто смо задовољни што је такав човек председнички кандидат. Не видим да такав кандидат постоји у другим странкама.

ПРИВАТНИ ОДБОРНИЦИ

Напоменули сте да су остале опозиционе странке уместо против режима окре-

"Не стоји констатација јоси година Коштунице да СПО води политику "пола риба, пола девојка". Управо је странка јоси година Коштунице на прошле савезне изборе изашла у оквиру коалиције "Заједно", док су на локалним изборима кандидати ДСС-а изашли сами на изборе. У Горњем Милановцу су освојили 11 мандата. Српски покрет обнове је освојио 12 мандата, али је одвојен излазак ДСС-а на изборе 1996. сиречио победу опозиције у Горњем Милановцу. За само 1500 гласова победо је кандидат социјалиста"

нуте против Српског покрета обнове. Можете ли да поткрепите своју тврдњу неким примерима и да објасните на шта сте мислили када сте поменули "приватну" телевизију која се том приликом користила?"

Медијски услови за представљање рада, програма и кандидата за изборе готово да не постоје за СПО. Ми у Чачку, свиђало се то неком или не, а ту мислим на други део опозиције, имамо два републичка посланика и једног савезног. У Скупштини општине Чачак наша странка је на прошлим изборима освојила 32 одборничка мандата од 70 постојећих. Тренутно у градској скупштини имамо 18 одборника, и то нас и након расцепа у СПО још увек чини најбројнијом одборничком групом. Међутим, то овде, наравно, никога не интересује. Постоје "приватне" одборничке групе странака које нису учествовале на прошлим изборима и које су себе прогласиле за победнике, за које је, наводно, гласао народ. Постоји и "приватна" градска телевизија, саморекламирајућа, где је најчешћи гост господин Зоран Ђинђић. Он заједно са господином Владаном Батићем готово не силази са екрана.

Само једанпут за скоро две године рада градске телевизије гости су били посланици из СПО, па и то заједно са посланицима из Социјалистичке партије. Дакле, чачанска телевизија која је општинско гласило, не прати наше активности, конференције за штампу наше странке. Немамо никакав приступ ни Радио Чачку, скоро никакав приступ ни у "Чачанском гласу". Парадоксално је али је тако, да је лошија медијска ситуација за СПО у Чачку него у општинама где влада СПС. Доста коректан став према СПО има приватна телевизија "Галаксија". У последње време коректно се понаша и приватна телевизија "Спектрум".

Како ће, у том случају, изгледати Ваша кампања?

Ми водимо жестоку кампању још од расцепа који се догодио у странци. Овде је потпуно јасно ко је крив за разбијање опозиције у Чачку. СПО је насилно избачен из Скупштине општине града, актуелно руководство је сменило све наше чланове из општинске управе. Овогодишњу изборну кампању ћемо спровести као што смо је спроводили за прошле изборе, обилажењем грађана од врата до врата. Међутим, стање ствари је у Чачку бистро, тако да посебна кампања неће ни бити потребна. Ми ћемо сигурно добити оно што је наше.

Шта очекујете од савезних избора, с обзиром да је будући савезни парламент блокиран већ тиме што владајућа црногорска коалиција те изборе бојкотије?

Не очекујем ништа драматично. Неизласком једне федералне јединице ствари су потпуно јасне, а јасна је и математика. Листу Социјалистичке народне партије за Веће грађана води ЈУЛ, и то се зна, и то је оно што упорно објашњавамо грађанима. У Већу грађана власти ће тако имати тридесет посланика предности над опозицијом у Србији, "паковањем" изборних јединица у Врању и Прокупљу имаће још 12 посланика, тако да опозиционе странке бију битку са социјалистима, ЈУЛ-ом и радикалима за преостала места од 138 колико их има. У Већу грађана за Србију довољно је да само један кандидат од те три странке освоји мандат, па да са црногорским делом увек има наполовичну већину. Према томе, тај савезни парламент ће бити већа фарса од савезног парламента у коме сам се до сада налазио.

НАМЕРНО НЕЋЕ ДА КАЖУ

Како тумачите чињеницу да су остале странке опозиције у Србији усиле заједнички излазак на локалне изборе са Српским покретом обнове повлачењем (за сада само) председничког кандидата Ваше странке, иако ти избори не на који начин нису повезани, и да ли је било покушаја да се договорите са представницима тих странка из Ваше општине о заједничком изласку на општинске изборе?

То је школски пример замене теза. Господин Верољуб Стевановић, координатор моравичког округа, и ја као председник моравичко-таковског Окружног одбора СПО позвали смо на састанак у Горњи Милановац представнике такозване Демократске опозиције, и о томе поседујемо и документацију. Чак смо предлагали да састанак буде отворен, у присуству новинара, како би се коначно показало ко је против јединствене листе за локалне изборе. Одбили су тај састанак са образложењем да нема разговора о "сепаратним" стварима, пошто смо ми

истакли председничког кандидата. Таква аргументација не стоји из једноставног разлога: за председничке изборе постоје два круга, а то представници ДОС овде грађанима намерно избегавају да кажу. Такође не стоји ни констатација господина Коштунице да СПО води политику "пола риба, пола девојка". Управо је странка господина Коштунице на прошле савезне изборе изашла у оквиру коалиције "Заједно", док су на локалним изборима кандидати ДСС-а изашли сами на изборе. У Горњем Милановцу су освојили 11 мандата. Српски покрет обнове је освојио 12 мандата, али је одвојен излазак ДСС-а на изборе 1996. спречио победу опозиције у Горњем Милановцу. За само 1500 гласова победио је кандидат социјалиста,

господин Марушић. У Чачку СПО није позиван ни на какве разговоре, сазнајемо да одлуком двојице, тројице људи "нема потребе" да се разговара са Српским покретом обнове, да остале опозиционе странке не желе било какве контакте са нама. Исто је и у Драгачеву и у Ивањици. Занимљиво је да се у општини Ивањица тек сада формира Иницијативни одбор ДСС-а. Значи, за десет година они први пут сада тамо делују, док СПО за све то време већ има одборнике у скупштини општине.

Дакле, на председничким изборима одлучиваће други круг. Биће то својеврсни референдум и сматрамо да ће у други круг ући Војислав Михајловић. Ми идемо са седамдесет кандидата за одборнике за Скупштину града и листа ће се звати Српски покрет обнове.

Како се догодило да је управо пред изборе један члан Социјалдемократије прешао у Српски покрет обнове?

То је господин Милисав Стојановић, угледни професор средње школе у Чачку. Своју одлуку је образложио тиме што, како каже, кадровску политику у граду води председник СО Чачак, Велимир Илић. То је и разлог због кога наши одборници већ дужи време не учествују у раду Скупштине општине, људи не могу да издрже такав стил аутократске владавине. Професор Стојановић је демонстративно, на конференцији за штампу, напустио Социјалдемократију, јер сматра да су такви односи у Скупштини града потцењивачки за његову дотадашњу странку, као и то да неко други одређује који ће се кандидати појавити на листама за одборнике и на другим листама, а да се за то не пита општински одбор Социјалдемократије. Нама је пришао и председник Окружног одбора Демократске странке, господин Павловић, као и бројни други чланови других странака. Коначно су маске пале, и види се ко је за шта крив.

Има ли прелазка у другом смеру?

Из СПО, осим поделе одборничког клуба пре две и по године, нико није прешао у неку другу странку. Сви они људи који су представљали снагу СПО-а остали су, иако се води невиђена хајка против СПО која овде није забележена још од времена злогласне Миле Штуле на РТС-у, преко виле Вука Драшковича на Женевском језеру, до прљаве кампање коју је водио Војислав Шешел. Ова кампања коју води ДОС усперена је против највеће опозиционе странке у Србији која је последњих десет година на изборима освајала између 700 000 и 900 000 гласова. Покажите ми неку странку у опозицији која је освојила толики број гласова. Они увек траже неки алиби. Сада кажу да не

желе разговор док не повучемо председничког кандидата кога смо кандидовали пре њих. О кандидату одлучује Главни одбор странке, а ми смо, као присталице СПО са задовољством дочекали одлуку Главног одбора. Други њихов услов је сада и савезна листа. Увек уцењују, и сматрам да је игра више него провидна. Уколико градови буду изгубљени, кривицу неће сносити Српски покрет обнове, него менаџер те коалиције, господин Ђинђић.

ОПОЗИЦИЈОМ НА ОПОЗИЦИЈУ

Колико су у Чачку снажне странке левице и радикала, и како изгледа њихова кампања?

Неку врсту кампање води Српска радикална странка, долазили су њихов председник и председнички кандидат, гостовали на локалној телевизији, и то је све. Социјалисти и ЈУЛ и немају предизборну пропаганду. Из непознатих разлога СПС нема никаквих пропагандних активности већ две и по године. Постоји неколико претпоставки зашто тако раде, али то су тек претпоставке, па не бих говорио о њима. Сигурно је само да странке из садашње републичке власти имају врло мали утицај у Чачку, мада су се после расцепа у СПО социјалисти доста опоравили, што су показали и избори 1997.

Да ли то значи да ће се, уколико СПО и остале опозиционе странке изађу на одвојеним листама на локалне изборе, водити битка између ове две странке, и да ли би неко трећи ту могао да профитира?

СПС и социјалисти немају довољну снагу, ако се изузме традиционални број њихових гласача који имају у Чачку. Због изборног система на прошлим локалним изборима Социјалистичка партија је имала две хиљаде гласова мање од СПО-а, а освојила је само осам одборника, док је коалиција "Заједно" освојила 57. Према томе, сматрам да ће и они освојити понешто, али ће се главна битка водити између СПО-а и ДОС-а.

Како ћете представити програм Српског покрета обнове током кампање, како ћете одобрвољити грађане да је Српски покрет обнове тај за кога би требало да гласају?

Програм странке је овде потпуно познат. СПО у Моравичком округу иде на изборе чистог образа, сви знају да је власт у општини Чачак дошла преко наших леђа, па нас је потом избацила из Скупштине. У другим општинама Моравичког округа такође имамо начина да се представимо. Програм странке представљамо пре свега кроз часне, неискомпромитоване људе које познају у њиховим местима. Они нису учествовали ни у каквим аферама, и на ове изборе излазе часније него што смо изашли на изборе 1996. године. Што се тиче актуелне власти у Скупштини општине Чачак, сматрали смо да имамо право да критикујемо јер смо учествовали у освајању те власти, а на крају се видело како та власт функционише, каквим методама се служи.

И поред свега, највећи противници СПО у Чачку, а ми смо то много пре расписивања избора говорили, јесу Социјалистичка партија Србије, ЈУЛ и Српска радикална странка. Након свих ових година ми више не морамо да доказујемо да смо борци против Слободана Милошевића који нам је свима трн у оку.

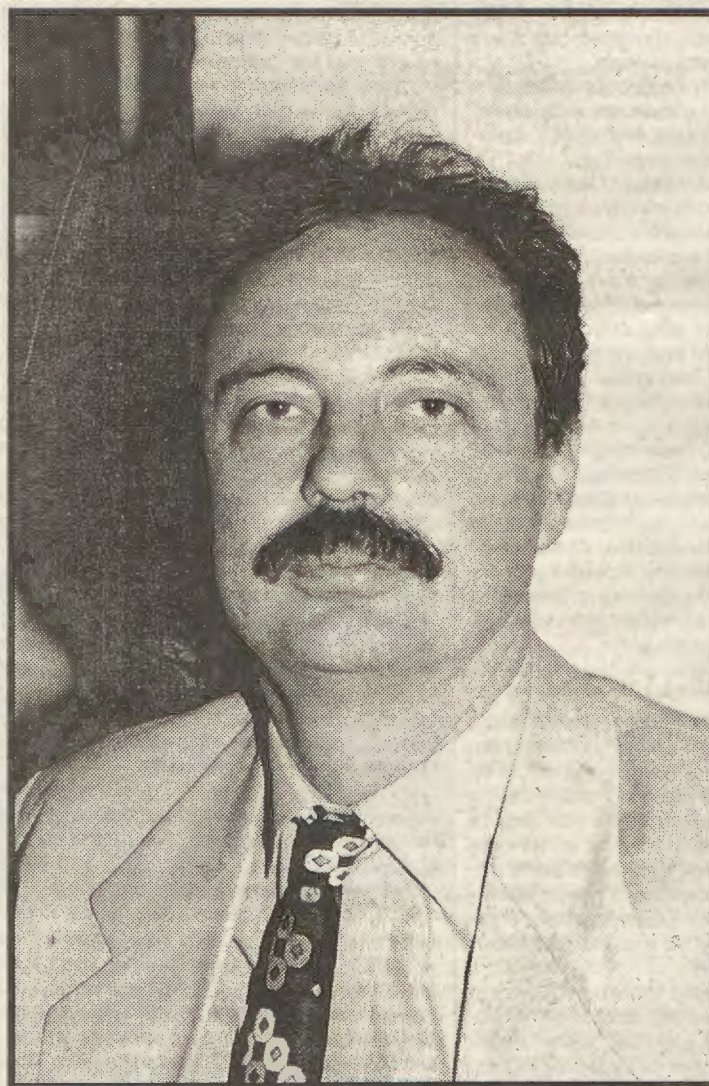
ПРОТИВНИК МИРА

Александар ЦВЕТКОВИЋ

Сама кандидатура Мире Марковић у Пожаревцу говори о томе колику политичку снагу представља СПО у овом граду и колико је победа у овом граду режиму важна. Међутим, то исто тако показује да је режим сиреман да био било коју цену - најољенијом силом и изборном крађом победе. Пожаревац ће поново бити експериментални милион, као и многи пута у протеклих десет година, на који начин ће се владати целом Србијом. Сада можемо само претпостављати колико ће бити ухашених, претучених, отетих, а даље не смем да изговорим и колика ће цена бити ове изборне победе.

Како је у Српском покрету обнове у Пожаревцу примљена одлука враћа странке о изласку на савезне изборе и да ли је било потешкоћа у формирању листа кандидата за савезне посланике?

Одлука о изласку СПО на савезне изборе нас није затекла неспремне. Ми смо потпуно спремни, уназад десет година, да у сва-

ком тренутку изађемо на изборе и покријемо свако бирачко место. Такође, нисмо имали никаквих проблема ни око одређивања посланичких кандидата, јер смо већ имали шири избор кандидата од којих смо одабрали најбоље. Поред мене, кандидати за посланике у Већу грађана су др Немања Ристић, приватни лекар из Великог Градишта, човек

угледан и омиљен, не само у свом граду већ на територији целог Браничевског округа; и Станиша Стевановић, професор историје, а сада власник успешне фирме за производњу металне столарије у Петровцу на Млави.

Сведоци смо прљаве медијске кампање коју преко тзв. независних медија спроводе поједине чланице ДОС, налазећи у томе своју шансу да избију у први план на опозиционој сцени, макар и привидно. Да ли на локалном нивоу у Пожаревцу постоје покушаји да се поврати дух заједништва унутар демократске опозиције?

У Пожаревцу не постоји ни једна друга организована опозициона снага осим СПО-а, како у погледу политичког ауторитета, тако и у погледу техничке организованости. Међутим, на политичкој сцени не само Пожаревац, већ и целокупне Србије, дешава се нешто већ виђено, када је од СРС без члан-

ства и одбора медијски створен "противник" режиму који ће га одржати. Уместо велике ТВ Бастиље сада то одрађују такозвани независни медији, који уз најпрљавију медијску подршку промовишу непостојеће одборе непостојећих странака. Налог из врха ДС-а и ДСС-а је јасан: "никако са СПО-ом на локалу". Све се ради само у намери да се угрози СПО, а не режим, и ту нескривену мржњу према најјачем - Српском покрету обнове - већ увиђају поједине чланице ДОС-а. Међутим, с м а т р а ђ е м о сваку странку сачетником у овој срамној сатанизацији СПО-а уколико јавно не иступи и не каже о чему се ради. Неки чланови ОО ДС-а и ДСС-а у Пожаревцу су то већ учинили, јавно су рекли ко уствари блокира сарадњу на локалном нивоу, да

то није СПО, већ управо странке чији су они чланови. Утолико више брине ћутање такозваних независних медија, који су се до те мере ставили у службу лажи и предводе једну срамну кампању којом се медијски ни од чега вештачки ствара Милошевићева опозиција. Ово није више само политичко питање, већ у крајњој линији људске аморалности.

Међутим, сматрам да то може бити и корисно и потребно - зарад кристализације политичке сцене Србије. Имали смо дуго лажног опозиционара Шешелја, а сада се нуди резервна варијанта под именом ДОС. СПО ће издржати, јер је његов пут пут истине, а она на крају увек побеђује.

ПРЕПОЗНАЋЕ НАРОД

Поред тога што подстиче и профитира од опозиционе неслоге предузима ли, поготово у Пожаревцу, владајућа коалиција неке конкретне мере да сузбије предизборну кампању СПО?

Реакције власти на деловање опозиције, односно СПО у Пожаревцу (јер у Пожаревцу организовано опозиционо делује само СПО) познате су целој Србији, и шире. Догађаји од деветог маја јасно су показали по којој цену ће режим бранити своју власт. Међутим, свако онај који мисли да је само Пожаревац "забрањен град", а да то није цела Србија, у заблуди је. Такође, сви они који мисле, да само зато што се њима лично није десила Ибарска магистрала или атентат, да Србија није земља државног терора, већ да је у питању само репресија режима, немају елементарни политички морал и не могу као такви променити ништа, а поготово покренути земљу, првенствено из овог моралног посрнућа у којем се нашла. Нажалост, мањак морала је свуда присутан, нарочито у политици, тако да је и народ у том моралном посрнућу спреман да амнестира појединце за много тога почињеног. Многи не желе да говоре превише о страдањима других, јер су се сами трудили да што безболније прођу кроз ова зла времена. Мораће народ на овим изборима да препозна истину, ово је борба између истине и лажи, морала и неморала, часног и нечасног, вере и издаје.

СПО је уназад десет година часно и уз велика страдања народу говорио истину ма колико она можда била непријатна. Никада није водио дневну калкулантску политику, говорећи народу оно што је народ желео да чује, ма колико странку и њене истакнуте појединце то коштало.

Ових дана народ је посебно збуњен самосталним наступом СПО на изборима и оптужбама од стране остатка опозиције. Како Ви људима на терену објашњавате тренутну политичку позицију СПО?

Увек сам спреман, као припадник странке, да положим рачуне за целокупан рад у последњих десет година. Многима смета то враћање уназад, не би да се враћају ни до 10. јануара, до споразума који су издали, као и све договоре пре тога. Мало је њих спремних да положе рачуне, не би да говоре о томе шта је колико јуче било. Неодговорној власти, међутим, одговара неодговорна опозиција. СПО, да би сутра био одговорна власт, спреман је данас, као одговорна опозиција, да поднесе рачуне за рад у последњих десет година - ја то стално и на сваком месту посебно истичем. Све ово режим најбоље зна и зато СПО подноси највеће жртве. Када режим није успео са политичком ликвидацијом Вука и СПО-а прибегло је физичкој ликвидацији Вука Драшковића, а ово што ДОС сада ради представља наставак покушаја политичке ликвидације и СПО-а и Вука Драшковића.

НИШТА НОВО

Како коментаришете чињеницу да као првог на листи леве коалиције у Пожаревцу имате најјачег могућег противника,

супругу актуелног председника СРЈ и лидера ЈУЛ, др Мирјану Марковић?

Сама кандидатура Мире Марковић у Пожаревцу говори о томе колику политичку снагу представља СПО у овом граду и колико је победа у овом граду режиму важна. Међутим, то исто тако показује да је режим спреман да по било коју цену - најогољенијом силом и изборном крајом победи. Пожаревац ће поново бити експериментални полигон, као и много пута у протеклих десет година, на који начин ће се владати целом Србијом. Сада можемо само претпостављати колико ће бити ухапшених, претучених, отетих, а даље не смем да изговорим и колика ће цена бити ове изборне победе. Бојим се да ће се управо у Пожаревцу јасно показати да је СПО био у праву када је говорио да нема ни минимума услова за изборе, јер ће се управо овде показати по којој цену је режим спреман да добије изборе - уколико знамо и то да је шеф изборног штаба сам републички министар полиције. Кандидатура Мире Марковић говори и о томе да сам врх ове власти нема више поверења ни у кога, већ мора сам да стане у први ред одбране свог режима. Управо догађаји од деветог маја ове године показали су да локална политичка, полицијска и правосудна власт нису били спремни да до краја изврше оно што се од њих очекивало.

Има ли макар минималних и формалних могућности да се опозиција у Пожаревцу бирачима представи путем локалних медија, поготово електронских? Као што сам већ рекао, сматрам да нема никаквих услова за вођење изборне кампање. Локални државни медији су већ годинама у потпуној служби владајућих странака. Неколико власника приватних телевизијских и радио станица је уцењено одузимањем дозволе за рад ако се у њиховом програму појави било каква информација о раду СПО-а. Ово није ништа ново, на то смо већ навикли, али оно што се први пут појављује јесте ова срамна кампања мини ТВ Бастиља и тако зване независне штампе, који су се испод границе доброг укуса безрезервно ставили у службу ДОС. Као да више нема часних новинара који би непристрасно анализирајући досадашњи рад и страдања СПО-а презентирали народу који баш и не прати политичку сцену - шта је ко говорио а пре свега радио у последњих десет година. Кома никада нису били довољно добри изборни услови - до садашњих избора?! Ко је претходно разорно победничку коалицију "Заједно" да би бојкотовао 1997. године (у ствари, не изборе и не владајуће странке, већ председничког кандидата СПО-а)? Ко је, с друге стране, уједињавао опозицију, оснивао странке и давао посланичке мандате њиховим челницима, а све искрено верујући да је јединство могуће и увек на крају био преварен од тих истих? Ко је Видовдански сабор назвао манифестацијом кича и протаклука? Ко је у пребијању Вука и Данице Драшковић 1993. године видео своју лидерску шансу? Исти онај који је сада атентат у Будви назвао "личном несрећом". И ко је, на крају, издао и прекршио договор од 10. јануара 2000 године? Да ли има поштеност и професионалног новинара који ће ова питања упутити на праву адресу? Да подсетим: заједнички захтев од 10. јануара је гласио, поред осталог, расписивање избора на свим нивоима и престанак терора након убиства четворице функционера СПО-а на Ибарској магистрици. Након Ибарске магистрале и споразума од 10. јануара десило се нови атентат на Ву-

ка Драшковића у Будви, уследила су хапшења и пребијања по целој Србији, отимање "Студија Б", брутално пребијање и хапшење тројице Пожаревљана, затварање града Пожаревца и хапшења многих који су кренули ка њему, седам година робије у Нишу за новинара Филиповића, насилна промена Устава и рушење државе... И све су то били изборни услови које су досадашњи бојкоташи чекали и управо у таквим условима објавили да излазе на изборе! Ја то тумачим само као жељу да се политички ослаби СПО и сам Вук Драшковић, али допуштам да независни и слободни новинари макар то назову недовољним политичким визионарством, а то се у политици итекако строго кажњава.

НАША СТРАДАЊА НАША СНАГА

На крају, шта по Вашем мишљењу јасно разграничава деловање СПО Пожаревцу од остатка опозиције?

То је првенствено обавеза истински независних новинари. Они су дужни да објасне да истицање председничког кандидата СПО-а, односно кандидовање два опозициона кандидата, онемогућава Милошевићеву победу у првом кругу, као и да инсистирање СПО-а на заједничкој листи за локалне изборе омогућава победу у већини општина и снажну подршку опозиционом кандидату у другом кругу. Несхватљиво је да у ситуацији када лидери ДОС-а јавно истичу да не желе никакву сарадњу са СПО-ом на локалу, а где је сарадња једино неопходна, изостаје осуда медија и мњења због таквог става, већ се за све упркос изнетим чињеницама окривљује СПО. Међутим, "проблем" СПО-а (а у исто време то је она снага и странке и њеног лидера Вука Драшковића) лежи у томе што је од почетка, од 1990. године својим тврдњама и поступцима увек био испред остале опозиције. Они који су СПО називали "странком уличара" излазили су на улице када за то није било време, када су преваром и злоупотребом народне енергије само стицали јефтине страначке политичке поене. Бојкотовали су изборе у време када су изборни услови били неупоредиво бољи него сада, када излазе на изборе по сваку цену. Пропагирају кампању од врата до врата, онако како је то СПО радио пре три године. На улици су тражили смену Милошевића у време када је свима било јасно да је то само парола за једнократно употребу, а 1996. године, за време протеста и доказане изборне крађе, за те исте то није био легитимни захтев. Све је то њихов политички плагијат, али у невреме. Као што су СПС и ЈУЛ искомпромитовали идеју патриотизма, тако и опозиција повлачењем политичких потеза у погрешно време компромитује сваку идеју СПО-а коју није хтела или није била у стању да препозна у тренутку када је могла да доживи реализацију и тако повлачењем потеза у погрешно време само одржава власт. Сада кроз фирму ДОС покушавају да амнестирају све своје досадашње политичке промашаје.

Верујете ли да ће све то што сте досад изнели одлучујуће допринети повољном изборном исходу у изборној јединици Пожаревац?

Ја лично и СПО осећамо се победнички, јер су сви аргументи на нашој страни, јер смо на путу истине који је тежак, али који улива снагу. Наша страдања су наша снага, доказ да оно што радимо јесте исправно.

ДС затвара круг

Милица ЂОРЂЕВИЋ

Странке удружене у "Демократску опозицију Србије" су после одлуке Српског покрета обнове да ипак учествује на изборима за савезни парламент почеле да прогнозирају да ће се догодити "катастрофа" по опозицију. Имате ли коментар на таква мишљења?

Ако дође до те "катастрофе", сигурно неће доћи због Српског покрета обнове. Ми смо били за општи бојкот, бојкот избора од стране целе опозиције. Захуктавање терора у држави, нарочито последњих дана, почев од киднаповања људи до најновије акције полиције, када су после "Делија" у Београду пребијени и навијачи нишког "Радничког", који су певали познату песму о спашавању Србије, опште безаконје - све су то довољни разлози да се на изборима не учествује. Међутим, на изборе и у тим немогућим околностима вукла је Демократска опозиција Србије, и она ће бити једини кривац уколико дође до катастрофе коју предвиђају. ДС коначно мора да преузме и неку одговорност, а не само право, за све што се буде дешавало и на председничким и на савезним изборима. Богам и на локалним, јер је за разлику од савезних избора, који се обављају према пропорционалном систему, на локалним изборима неопходно заједништво да би ишта могло да се уради. То заједништво разбија, пре свих, Демократска странка. Ми ћемо током кампање учинити све да се пониште резултати необичне медијске хајке према СПО која је била добро и амбициозно припремљена и да се та велика неправда, да наводно СПО кочи договоре, исправи.

Како бисте оценили рад Скупштине општине Ниш и сарадњу са одборницима Демократске странке у протеклом мандату?

Од укупно 70 одборника, СПО и Демократска странка имале су по 24 одборника, што чини већину од 48 одборника. У међувремену је један наш одборник преминуо. Када говорим о Српском покрету обнове, жеља нам је да остваримо тај изборни резултат, чак и да га мало поправимо јер према анкетама на терену стојимо боље од наших коалиционих партне-

ра. Нажалост, испоставља се да нам је на локалним изборима већи политички ривал Демократска странка него СПС јер смо се ми од СПС-а својим одговорним и квалитетним радом одбранили. Сукоби на релацији СПО - ДС само одвраћају од јединственог наступа и од тога да се што већи број симпатизера опозиције уопште појави на изборима. Све то је одлука врха ДС, (намерно не говорим одлука Демократске опозиције Србије) да се на локалним изборима не појави заједно са Српским покретом обнове.

Што се тиче функционисања градске владе чији сам председник, радили смо одговорно и поштено, и нема никакве афере нити мрље у нашем раду. То ће бити главни аргументи Српског покрета обнове на локалним изборима. Нажалост, психоза о којој сам говорио у добром делу ће се рефлектовати и на савезном нивоу. Што се тиче кандидата на листи СПС-ЈУЛ, госпође Братиславе - Буђе Морине, и господина Зорана Живковића, председника општине који је кандидован испред ДС-а, сигурно је да СПО међу грађанима Ниша има далеко бољи рејтинг. Врло добро знамо ко је Буба Морина и какво је мишљење о њој у Нишу, тако да очекујемо добар резултат.

Какав се инцидент на конференцији за

"Ми смо у овој изборној јединици боље од осталих, на својој кожи, осетили одлуку која је изгледа једино у Демократској странци донета, да на локалним изборима нема сарадње са Српским покретом обнове. Све друге странке су сиремне да разговарају, и то не само у Нишу него и у другим местима. Рецимо, у Сврљици имамо случај да су Грађански савез Србије, Социјалдемократија, Нова демократија потписале или ће ових дана потписати споразум о заједничком изласку на локалним изборима са Српским покретом обнове"

штампу СПО-а догодио, због кога су протестну ноту упутили београдски дневници "Глас јавности", "Данас" и "Блиц"?

То је потпуно исполитизован случај, диригован против Српског покрета обнове као и све оно што се дешава у недржавним медијима против наше странке. Реч је о класичној подметачини и констатацији новинара "Слободне Европе" који нас је отужио за сарадњу са СПС-ом.

На основу чега? Да ли је било неких аргумената или је реч о простој квалификацији?

Била је то само констатација новинара "Слободне Европе", на шта су реаговали неки људи који су дошли на конференцију за штампу. Касније је у емисији "Слободна Европа" објашњено да су новинари били угрожени, да су се осећали као да су у кафани...

Наведено је да су новинари били извржани, да су "НАТО плаћеници"...

То нису учинили представници СПО-а него људи који су у том моменту боравили у просторији. Наши чланови су реаговали спонтано, без икакве намере да уочи избора, када је медијска слика нарочито важна, било кога уверде, јер је познато да се сви новинари који долазе на наше конференције за штампу врло комотно и безбедно осећају. Према томе, могу да закључим само да је реч о делу кампање која се у последње време спроводи према Српском покрету обнове. Рецимо, наша саопштења се не објављују. На пример, имамо случај да медијима стигне саопштење од председника градске владе који је из СПО-а и који

говори у име Округног одбора, али се то саопштење не објави него се објави саопштење и став-члана градске владе из ДС-а који води конференцију за штампу.

Како бисте описали медијску ситуацију у Нишу, услове за изборно представљање с обзиром да је у недржавној штампи СПО опструан да је запосео градску телевизију?

У Нишу су јавна предузећа и установе подељене пропорционално у односу на заступљеност странака у Скупштини општине. Осим тога, Ниш има седам слободних телевизија, десетак радио-станица и једна дневни лист и они сви утичу на формирање јавног мишљења. Према томе, нема разлога да било ко посебно напада СПО. У једном периоду уређивачком политиком градске телевизије руководила је Демократска странка. Међутим, та странка није имала људе, стручњаци који могу да воде градску телевизију. У три наврата смо имали поставу из ДС-а која ништа није урадила на тој телевизији, па се догодило да је свака од те три поставе сама одлазила. Потом је дошао уредник Војкан Миленковић, човек који стручно и професионално ради, па сматрам да је информисање много боље. Можда је на градској телевизији нешто више заступљен СПО, али то је нормално уколико ми имамо већину у управи тих медија.

Београдска штампа објављује да постоје и комешања у општинским одборима разних опозиционих странака, да чланови из других градова нису задовољни одлукама из Београда. Каква је ситуација са општинским одборима СПО и ДС у Нишу, постоји ли могућност договора о заједничком изласку на локалне изборе?

Нас су чланови Демократске странке одувек оптуживали да не мислимо својом главом и да радимо по диктату централе из Београда. То се сада на примеру става ДС-а око локалних избора најбоље показало не само да није тачно, него да је управо обрнуто. За Ниш је такође карактеристично да сазрева схватање да је ДС раздио коалицију "Заједно" у Нишу и да је плувно на заклетву коју смо потписали у цркви, да ћемо остати заједно до краја мандата.

ПРОЦЕНТИ ЉУЉАЈУ ДОС

Како то знате?

Истраживања јавног мишљења у Нишу показују да нема баш толике разлике у процентима и изборним фаворитима какве се показују у ономе што објављују "Блиц", "Глас јавности". Наша истраживања показују да је ситуација добра за СПО. Затим, разговарамо са нашим суграђанима, Нишлије су преко медија добро обавештене и знају коме је до заједништва, коме значе зимски протести, ко ради на томе да се социјалисти не врате у нашу скупштину. СПО у Нишу је спреман одмах да потпише споразум о заједничком изласку на локалне изборе, али је такође познато да не можемо испунити услов који ДОС тражи, јер нити желимо нити можемо да утичемо на одлуку Главног одбора странке. Не можемо ни да изађемо на изборе под фирмом "ДОС-Коштуница" него се мора пронаћи компромис како би СПО на локалним изборима задржао свој идентитет с обзиром на снагу коју има. Иначе, ми смо у овој изборној јединици боље од осталих, на својој кожи, осетили одлуку која је изгледа једино у Демократској странци донета, да на локалним изборима нема сарадње са Српским покретом обнове. Све друге странке су спремне да разговарају, и то не само у Нишу него и у другим местима. Рецимо, у Сврљигу имамо случај да су Грађански савез Србије, Социјалдемократија, Нова демократије потписале или ће ових

дана потписати споразум о заједничком изласку на локалне изборе са Српским покретом обнове.

Према писању београдске штампе баш у Сврљигу постоје колебања у општинском огранку СПО.

Не, ту нема проблема. Људи јесу били изманипулисани, пре свега од стране ДС-а. Када су се све странке у Сврљигу о договориле, (чак је и Грађански савез Србије приступио том договору) ДС је изиграо договор и одбио потпис за заједнички излазак, тако да сви они апели и критике које су чланови одбора СПО у Сврљигу упутили централу у Београду они су јавно, у микрофон, повукли, али су ту информацију из само њима знаних разлога неки медији прећутали.

Мене плаши нешто друго. Када би се десило да Српски покрет обнове чак и повуче свог председничког кандидата, били бисмо изложени новим уценама од стране осталих опозиционих странака и то у минут до дванаест. Наиме, када питамо колико "вреди" СПО када је реч о броју кандидата за локалне изборе, људи из ДОС-а немају конкретан одговор, почињу да лицитирају и у том моменту монолитни ДОС и ти уговори које су наводно потписали, да нема сарадње са СПО-ом, падају у воду. Чим се поведе договор о процентима, ДОС се подели на Савез за промене на једној страни и све остале странке, а ту мислим на ДСС и друге странке које су иступиле из Савеза за промене или никад у том савезу нису ни биле.

СПО тражи онолико кандидата на заједничким листама за општинске изборе колико сада има одборника у скупштинама општине. С обзиром да би исти принцип требало да важи и за друге странке, како тумачите то да су у Нишу СПО и ДС освојиле исти број одборничких места, али да ДС ипак не пристаје на исти оно што тражи Српски покрет обнове?

Зато што је онда проблем ДСС, који се преценио у кампањи и у улози коју је господин Коштуница добио, па та странка тражи много више него што је имала. Наши бивши коалициони партнери упућују нас да разговарамо са ДСС-ом о квотама и процентима. Ту се сада додатно компликује ситуација. Ипак, нећу ништа да прејудуцирам, ми видимо кампању за нашег председничког кандидата, учинићемо све да он победи, а водимо и паралелну кампању за савезне и за локалне изборе. Ми из општинског одбора СПО у Нишу смо у неколико наврата разговарали са члановима ДС-а, колегама из градске владе и са председником Скупштине, Зораном Живковићем око заједничког изласка на изборе. Међутим, они и даље заједнички излазак условљавају повлачењем нашег председничког кандидата и то је услов на који у овом моменту не можемо да пристанемо.

ОД НИША ОСТАЛО НИШТА

Ви сте међу првим члановима СПО-а изјавили, уколико Војислав Коштуница уђе у други круг председничких избора, да ће га подржати и СПО. Да ли таква изјава може да збуни присталице Српског покрета обнове или чак да подстакне размишљање да "имају дозволу" да скрате поступак па да одмах гласају за председника ДСС-а уместо за кандидата СПО-а?

Мислим да је интерес странке да подржи Војислава Коштуницу уколико се догоди да он уђе у други круг председничких интереса јер ми имамо већи проблем него што је то Војислав Коштуница. То је Слободан Милошевић. Међутим, оно што је трагично је да странке ДОС-а не помину да би подржале Војислава

Михајловића уколико он уђе у други круг, што говори више о њима, ко су и шта су.

Четири године опозиционе владавине у граду који је дуго био "црвен" протекле су бурно, нарочито у за време прошлогodiшњег бомбардовања, у коме је Ниш био један од градова у који је тешко страдао. Како су се ти догађаји одразили на расположење Нишлија, има ли могућности да на следећим локалним изборима социјалисти поврате град?

Сигуран сам да ће социјалисти добити мањи број гласова него што су добијали на ранијим изборима. Међутим, такође морамо знати да они имају своје стално-бирачко тело. Једина непознаница за нас је бирачко тело Српске радикалне странке.

Касетне бомбе које су бачене на Ниш, тешка економска и социјална ситуација у нашем граду значе да ће и радикали добити знатно мање гласова него раније, за социјалисте важи исто. На Српском покрету обнове је да се избори да ти гласови дођу нама, и уколико будемо имали кампању вођену са врха странке за председничке и савезне изборе, и уколико ми у општинском одбору спроведемо кампању доследно и упорно, освојићемо бар онај број мандата на локалним изборима који нам омогућава да учествујемо у формирању градске владе.

Познато је да би се социјалисти радо вратили у скупштину Ниша, ипак је реч о центру округа. Како изгледа њихова кампања у Нишу?

Они у Нишу немају никакву популарност, сви показатељи говоре да су спали на најниже гране, и да одређивањем Бубе Морине за носеца листе, а то је кадар "са стране", и то још из ЈУЛ-а најбоље говори колико они маре за власт у Нишу. Социјалисти могу проћи само на нашој неслози, и то ако дође до велике поделе гласова између нас и Демократске странке, односно ДОС-а, што се може догодити, па да им посао даље уради једнокружни већински систем какав је одређен за локалне изборе. Иначе, кампању социјалиста и ЈУЛ-а не осећамо ни на улицама ни у медијима. Имамо само информације да у државним предузећима као што су ПТТ и Железница и у неким друштвеним предузећима, где су њихови функционери директори, да се врши притисак и да се запослени уцењују да морају да дају потпис за председничког кандидата ЈУЛ-а и СПС-а и за кандидате за савезни парламент.

Како се може протумачити увођење "војне управе" у једном од највећих нишких предузећа, ЕИ Нишу, какве су последице те одлуке?

Не само да је држава растурила привреду Ниша него је растурила све што вреди у овом граду, почев од образовања до здравства. Расточили су Дуванску индустрију тако што су је "одвукли" ка Београду, односно ка државној управи, све што вреди у банкарском систему такође више није у Нишу. Све то говори да држава ради против интереса грађана, што грађани итекако добро осећају, јер је Ниш некада био индустријски центар са dobrим перспективама за развој а сада је град са најмањим приманањима у Србији. Постављање генерала на чело ЕИ Ниша није ништа друго него предизборни трик који ништа неће донети никакве промене у Електронској индустрији, јер нико не може да донесе промене док год постоји овакав режим и систем. Сматрам да је то само буђење лажне наде радницима да ће им бити боље, куповање социјалног мира. Вероватно ће пред изборе исплатити понеку зараду, ту ће стати и остаће све по старом.

Највећи привлачи највише

Такође, убеђен сам да ће СПО, без обзира на све тешкоће, остати она највећа снага која ће и сутра, на рејубличким и зборима, решавати судбину Србије. Исто тако, ајеловао бих да, без обзира да ли се ради о кандидату СПО-а или кандидату осталих демократских странака, сви заједнички морамо да бранимо праву вољу грађана.

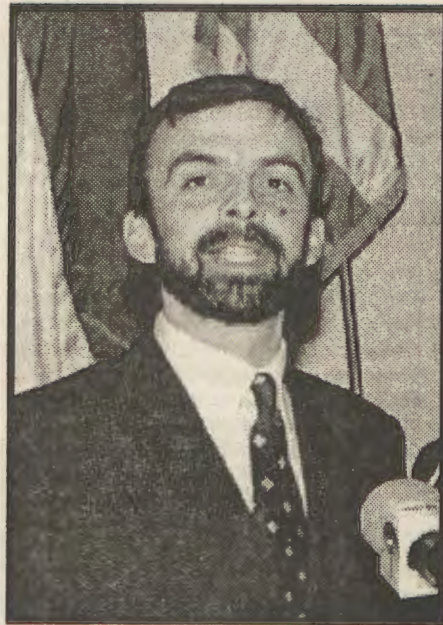
Александар ЦВЕТКОВИЋ

Како је у Вашој изборној јединици донета одлука о самосталном изласку СПО на савезне изборе и с обзиром на кратак рок за предају листа да ли је било проблема са избором кандидата за савезне посланике из Изборне јединице Панчево?

СПО јесте био суочен са великом дилемом - како поступити у оваквој, фактички, изнудици. Поред веома лоших изборних услова председник наше странке је пре три месеца погођен са два метка. Један му је пробушио уво, други му је оставио траг на слепоочници. Овај, други по реду, атентат збио се непуних годину после првог покушаја његовог убиства. Дакле, овог тренутка СПО је суочен са ситуацијом да мора да спроводи предизборну кампању, а да председник странке из безбедносних разлога не може да дође у Србију. Ви сте видели да је и господин Иван Стамболић нестао под врло чудним и неразјашњеним околностима. То само потврђује да је живот свих нас у Србији угрожен. Међутим, СПО је једна озбиљна странка, добро организована, иако већ десет година трпи ударце од којих се друге странке не би никада опоравиле. Али, та сложена безбедносна ситуација свакако отежава нормалну изборну утакмицу.

О првом човеку на листи за Веће грађана у јужном Банату одлуку је донео врх странке - то сам ја. Ради објективности могу да се изјашњавам само о другим људима који су се поред мене нашли на листи.

Истакао бих пример госпође Мирјане Владисављевић, недавно смењеног директора библиотеке у Ковачици, особе која је својим ангажовањем показала да је храбра и да је истовремено

изузетан професионалац. Она је донедавно била секретар Матице Словачке за Ковачицу, али и секретар општинске организације СПО. Због тога што је била секретар ОО СПО у Ковачици смењена је са ове друге функције, али је остала и без посла. СПО је све исправне људе, не само своје чланове, узимао у заштиту па је уз све остале наведене квалитете, то један од важних разлога да Мирјана Владисављевић, млада и способна жена која је на својим леђима претрпела штошта, буде друга на листи за савезне посланике СПО из Изборне јединице Панчево у Веће грађана Скупштине СРЈ.

Трећи на нашој листи је дипломирани господин Драган Јовановић, инжењер грађевинарства из Вршца, а четврти др Зоран Радовић, лекар специјалиста из Ковина. Сви кандидати на листи за Веће грађана са територије јужног Баната рођени су у јужном Банату, у општинама које представљају, па самим тим јако добро знају све проблеме који код њих постоје.

ВЕРОВАЛИ СМО У ПРАВУ ДЕМОКРАТИЈУ

Како коментаришете да се харангом против СПО-а руководи управо из странака са којима је СПО колико до јуче склапао коалиције, а у великом броју градова Србије врши и локалну власт? Опозиционе колеге највише замерају СПО-у због одустајања од бојкота, то као да им је донекле пореметило планове о подели опозиционог бирачког тела, укључујући и онај најбојорнији део, бираче СПО?

СПО никад није донео одлуку о бојкоту, већ је дигао свој глас и свима јасно дао до знања

да измене Устава Југославије на тај начин што је онемогућено Црној Гори да равноправно одлучује о томе нису легалан чин - то је СПО на сваком месту истицао. Због тога се СПО понашао да ће сви они којима је демократија на срцу јасно устати против таквог арогантног понашања, као што је веровао да ће та већинска Србија и Југославија пре свега акценат своје борбе бацити на залагање да се обезбеде демократски услови за изборе. Такође, наша странка од почетка тврди да се власт фактички налази у републичком парламенту и републичкој влади и због тога је инсистирао да се организују избори на свим нивоима. Тиме би се омогућило, пре свега грађанима Србије, да кажу да ли су задовољни руководством у Србији, да ли су задовољни потезима Владе Србије и само тако би се обезбедила провера праве воље грађана. Ми смо зато тражили републичке изборе, јер тада би се јасно у Србији видело да народ Србије у великој већини НИЈЕ за руководство Србије. Међутим, неко је прихватио "поклон" режима, иако је то данашњи дар, који ће допринети да се и на овим изборима не прикаже реална воља грађана Србије, односно Југославије.

Но, како је СПО натеран да сада одлучи шта је до два зла мање - након захтева другог дела опозиције да се под било каквим условима изађе на изборе - да би се спречила већа апстиненција бирача, он је истакао своје кандидате. Јако је тешко у овом тренутку рећи неку ружну реч о другим члановима опозиције (не зато што нема разлога да некога критикујемо) али морам да кажем да би нам знатно лакше било уколико би појединци који су сада, ја се надам искрени, опозиционари, да су и пре три, четири или пет година били са нама, а не на врло значајним функцијама у држави. Јер, да су се они сврстали на нашу страну у време када се догађају 9. март, и када се још много тога могло десити, тада би и нама из СПО и читавом народу било много лакше. Но, никада није касно. И у хришћанству се каже - и ко дође у последњем минуту прихватиће се као да је дошао у првом минуту. СПО због тога није искључив у питању колико је неко допринео режиму у ранијем периоду - уколико сада искрено наступа. Међутим, СПО инсистира на ономе што је и до сада чинио, уверен да нема основа да му се замера што, ипак, жели да бројном чланству и симпатизерима понуди пре свега своју аутентичан програм и своје људе који су вишеструко проверени. У најтежим тренуцима у Србији, СПО је био тај који је могао да стане на белег. Чланови, симпатизери и функционери странке су често, много пута и једини, били на мети и спремни смо да још много тога истрпимо. Али баш због тога, да сутра не би неко поново издао, СПО са својим јасним програмом излази на предстојеће изборе. Тиме се, нормално, привлаче гласови једног дела људи који би можда, преварени, гласали за комунисте. Као што је природно да СПО привлачи у највећој мери гласове искрених опозиционара, оних који су уз СПО од почетка, у фронту против режима и за демократизацију Србије.

СПРЕЧИЋЕМО МАНИПУЛАЦИЈЕ

Медији који себе називају независним, такође су се отворено сврстали на страну само једног дела опозиције, а веома су критички настројени према активностима СПО-а. Да ли сте изненађени та-

квим развојем догађаја?

Чињеница је да РТВ Панчево на неки начин фаворизује збир разних странака који се назива Демократска опозиција Србије. Уколико се, међутим, буду затвориле очи и уши грађана, локалне електронски медији и све оно слободно у новинарству буде уташено, неко ће за то сносити политичку одговорност. Без обзира да ли се сада ти електронски медији сврставају на страну само једног председничког кандидата или на страну само неких листа, мислим да је и то мање зло од оног зла које ће нас задесити уколико уопште буду уташени електронски медији у Србији. Можда ће ми неко замерити, али ово говорим као опозиционар који је 12 година у борби за демократизацију Србије.

Да ли су разговори о јединственом наступу на локалним изборима у општини Панчево и даље могући?

Вођени су разговори и СПО у Панчеву је рекао, што ја и сада тврдим, да је најмањи проблем да ли ће СПО добити 35, 33 или 30% места, односно кандидатура за одборнике. Да ли ћемо предложити 23 или 21 одборника, то овог тренутка није најважнија ствар. Ми смо спремни да станемо иза свих оних људи који су искрени опозиционари. Мене ће срце болети сутра уколико се, не дај Боже, деси да СПО и ДОС због неразумевања људи који доносе коначне одлуке буде у ситуацији да оно што смо с тешком муком пре четири године изборили у Србији сада изгубимо.

У странкама које данас чине ДОС постоји велики број искрених опозиционара и мени је изузетно жао што нисмо у позицији да заједнички наступимо. Ја се још увек надам да ће пружена рука СПО-а бити прихваћена од стране тог другог дела опозиције и да ћемо макар и у "пет до 12" бити у прилици да предложимо заједничке листе за одборнике Скупштине општине Панчево. Једино тако можемо да рачунамо на сигуран успех на локалним изборима и мислим да нам је дужност да учинимо све што је могуће да то урадимо, не само у општини Панчево него на подручју целе Србије.

У сваком случају, ја свим искреним опозиционарима желим успех на локалним изборима. Такође, убеђен сам да ће СПО, без обзира на све тешкоће, остати она највећа снага која ће и сутра, на републичким изборима, решавати судбину Србије. Исто тако, апеловао бих да, без обзира да ли се ради о кандидату СПО-а или кандидату осталих демократских странака, сви заједнички морамо да бранимо праву вољу грађана. Чак и уколико наша понуда о заједничком изласку на локалне изборе не буде прихваћена ми морамо да помогнемо и спречимо да буду покрадени гласови људи који се опредељују за демократију, односно за опозиционе кандидате у Србији. Волео бих када би исти такав став био и у другом делу опозиције.

Као председник општине свакако сте у прилици да пратите досадашњи ток изборног поступка. Очекујете ли да ће овог пута бити избегнуте веће изборне нерегуларности?

Још једном морам да поновим да изборни закони, значи цела регулатива која прати изборе, није адекватна. Међутим, СПО полази од тога да су правила правила и са своје стране трудиће се да поступа у складу са законом. Исто тако, надам се да ће режим, поучен искуством с краја 1996. године, схватити да изборна воља грађана мора да се поштује. У сваком случају, СПО је спреман за све ситуације, ми имамо стручне тимове који ће пратити сваки сегмент изборног процеса и довољно смо способни да спречимо све евентуалне манипулације и нерегуларности.

СПО ЈЕ ДО САДА ДВА ПУТА ИЗЛАЗИО НА САВЕЗНЕ ИЗБОРЕ, ОБА ПУТА У КОАЛИЦИЈИ. ПРВИ ПУТ КАО НАЈВЕЋИ ДЕО КОАЛИЦИЈЕ ДЕПОС (СА ДСС, ГСС И НД), А ДРУГИ ПУТ КАО ПОЛОВИНА КОАЛИЦИЈЕ "ЗАЈЕДНО" (СА ДС И ГСС). ПРЕДСТАВЉАМО ИЗБОРНЕ РЕЗУЛТАТЕ ОВИХ КОАЛИЦИЈА НА САВЕЗНИМ ИЗБОРИМА 1992. И 1996 (ПРОЦЕНАТ ДОБИЈЕНИХ ГЛАСОВА У ОДНОСУ НА БРОЈ ИЗАШЛИХ НА ИЗБОРЕ)

Укупно	17,2%	22,5%			
Александаровац	13,0%	18,8%	Рековац	16,3%	25,8%
Алексинач	8,3%	15,7%	Јагодина	16,2%	27,9%
Аранђеловац	18,9%	24,7%	Свилајнац	25,3%	28,8%
Ариље	18,2%	31,4%	Сарљиг	7,7%	18,6%
Бабушница	8,7%	11,5%	Сјеница	8,0%	1,7%
Бајина Башта	19,1%	28,6%	Смедерево	20,9%	31,9%
Баточина	22,0%	28,5%	Смедеревска Паланка	30,9%	33,8%
Бела Паланка	6,0%	15,2%	Сокобана	11,1%	25,0%
Београд-Барајево	19,2%	18,3%	Сурдулица	8,6%	10,5%
Београд-Вождовац	24,4%	30,5%	Ужиче	25,2%	35,7%
Београд-Врачар	27,8%	43,8%	Топола	22,1%	25,8%
Београд-Гроцка	20,3%	23,3%	Трговиште	4,0%	2,8%
Београд-Звездара	25,6%	32,4%	Трстеник	19,6%	34,5%
Београд-Земун	18,4%	22,6%	Тутин	22,1%	0,2%
Београд-Лазаревац	21,7%	26,0%	Тигевац	20,2%	29,3%
Београд-Младеновац	19,4%	23,0%	Туприја	15,4%	23,7%
Београд-Нови Београд	18,5%	28,5%	Уб	22,5%	22,3%
Београд-Обреновац	23,1%	24,7%	Црна Трава	3,8%	4,4%
Београд-Палилула	22,4%	28,7%	Чајетина	20,4%	24,7%
Београд-Раковица	20,6%	26,0%	Чачак	25,3%	41,4%
Београд-Савски Венац	24,5%	36,4%	Шабац	21,1%	28,5%
Београд-Сопот	16,5%	17,4%	Лалово	25,2%	34,1%
Београд-Стари Град	27,7%	42,2%	Ада	5,5%	6,2%
Београд-Чукарица	22,1%	27,3%	Алибунар	20,4%	15,0%
Блаце	13,2%	17,2%	Апатин	12,2%	12,7%
Богатић	21,8%	31,3%	Бач	14,9%	17,5%
Бојник	5,6%	5,8%	Бачка Паланка	14,8%	16,9%
Бољевац	17,8%	23,6%	Бачка Топола	11,0%	6,9%
Бор	20,3%	28,0%	Бачки Петровац	12,4%	9,1%
Босилеград	11,1%	7,5%	Бела Црква	20,6%	18,7%
Брус	8,6%	14,9%	Беочин	16,0%	9,7%
Бујановац	7,1%	11,0%	Бечеј	8,8%	16,8%
Ваљevo	35,2%	31,1%	Вршац	20,7%	19,8%
Варварин	22,5%	28,7%	Жабал	16,5%	24,3%
Велика Плана	22,5%	32,2%	Житиште	12,5%	9,1%
Велико Градиште	21,1%	22,2%	Зрењанин	11,8%	13,3%
Владимирци	20,1%	21,3%	Интија	15,6%	16,4%
Владимир Хан	8,3%	13,8%	Ириг	13,9%	16,7%
Власотинце	6,5%	16,0%	Кањига	3,3%	2,5%
Врање	10,3%	21,8%	Кикинда	10,7%	15,1%
Врњачка Бања	17,5%	26,5%	Ковачица	17,3%	12,3%
Гаџин Хан	8,8%	14,1%	Ковин	21,9%	16,5%
Голубац	18,3%	18,7%	Кула	14,1%	17,9%
Горњи Милановац	22,5%	32,9%	Мали Иђош	9,5%	6,9%
Деспотовац	13,4%	16,3%	Нова Црња	13,3%	16,6%
Димитровград	17,7%	20,7%	Нови Бечеј	12,3%	10,2%
Дољевац	11,1%	14,7%	Нови Кнежевац	10,9%	10,4%
Жабари	26,5%	23,5%	Нови Сад - град	18,2%	19,1%
Жагубица	17,1%	11,0%	Опово	20,1%	9,8%
Житорађа	5,6%	10,1%	Оџаци	10,4%	16,0%
Зајечар	21,0%	24,2%	Панчево	22,7%	21,9%
Ивањица	14,5%	30,8%	Пећинци	15,3%	13,8%
Кладово	11,3%	20,9%	Пландиште	12,3%	11,2%
Кнић	22,1%	26,7%	Рума	13,2%	17,3%
Књажевац	13,0%	22,8%	Сента	3,7%	3,6%
Косјерић	24,1%	28,7%	Сечањ	15,0%	12,8%
Косиљева	17,9%	20,3%	Сомбор	13,2%	19,4%
Крагујевац-град	22,2%	37,5%	Србобран	19,9%	19,9%
Краљево	18,4%	27,7%	Сремска Митровица	16,1%	20,2%
Крупань	13,3%	22,9%	Сремски Карловци	24,5%	15,7%
Крушевац	20,0%	32,5%	Стара Пазова	18,2%	16,1%
Куршумлија	8,3%	15,2%	Суботица	9,1%	7,2%
Кучево	18,9%	16,9%	Темерин	8,0%	15,0%
Лајковац	22,7%	16,8%	Тител	15,6%	18,4%
Лебане	9,8%	14,2%	Врбас	12,8%	23,0%
Лесковац	9,4%	19,8%	Чока	5,5%	3,9%
Лозница	15,1%	23,5%	Шид	14,2%	15,5%
Лучани	17,5%	31,2%	Витина	13,6%	2,9%
Лыг	26,1%	29,6%	Вучитрн	2,3%	7,6%
Љубовија	13,4%	26,8%	Глоговац	-	-
Мајданпек	20,0%	20,0%	Гњилане	5,0%	4,2%
Мали Зворник	7,1%	16,9%	Дечани	1,6%	2,0%
Мало Црниће	24,1%	17,9%	Баковица	4,1%	2,7%
Медвеђа	13,5%	13,5%	Зубин Поток	4,9%	37,0%
Мерошина	7,3%	12,2%	Исток	6,9%	15,0%
Мионица	25,9%	25,7%	Качаник	0,7%	0,6%
Неготин	24,5%	25,1%	Клина	5,7%	12,2%
Ниш - град	15,8%	33,8%	Косово Поље	4,1%	2,0%
Нова Варош	20,8%	25,7%	Косовска Каменица	3,2%	3,9%
Нови Пазар	7,3%	1,4%	Лепосавић	8,5%	13,7%
Осечина	24,9%	35,3%	Липљан	7,1%	1,6%
Параћин	17,6%	26,7%	Ново Брдо	1,2%	2,7%
Петровац	25,3%	22,0%	Обилић	3,6%	1,7%
Пирот	11,7%	22,2%	Ораховац	1,7%	2,6%
Пожаревац	21,2%	21,7%	Пећ	7,3%	4,8%
Пожега	24,5%	32,5%	Подујево	3,8%	0,8%
Прешево	10,4%	3,4%	Призрен	2,9%	2,3%
Прибој	19,7%	14,2%	Приштина - град	5,2%	6,7%
Пријеполје	14,4%	8,3%	Србица	2,2%	2,3%
Прокупље	11,2%	22,8%	Сува Река	5,7%	5,4%
Ражањ	9,7%	13,6%	Косовска Митровица	6,3%	14,8%
Рача	26,6%	35,1%	Урошевац	3,5%	4,7%
Рашка	7,7%	11,0%	Штимље	2,3%	0,5%
			Штрпце	4,6%	3,9%
			Гора	8,8%	12,1%
			Звечан	6,8%	22,7%

Шта после ручка

"Бирачко тело се сада полако навикава да... Србијом моју да владају и неке личности које неће бити толико лидери колико шефови некој менаџерско управљачкој апарата. Мислим да је Војислав Михаиловић доказао да може бити утицајан и политички менаџер..."

Мирјана КАЛИНИЋ

Црногорско руководство је и званично обзнанило да неће учествовати на савезним изборима и да ће се правити као да они нису ни расписани. Да ли се ми компромитујемо учествујући на таквим изборима, организованим на основу неважећих уставних промена којима је понижена Црна Гора?

Изборне активности у овој 2000. години биће по свој прилици крње. Имаћемо крње изборе. Све је почело у јуну месецу локалним изборима у Црној Гори, који су одржани само у Подгорици и Херцег-Новом. Крњи избори ће бити и они који ће се одржати на територији Србије. Савезни избори ће бити крњи, зато што на њима неће учествовати владајуће црногорске партије. Затим, крње изборе ћемо имати и на Косову и Метохији, зато што се на њих неће одазвати српски бирачки корпус. Због свега тога мислим да 2000. година неће донети пресудне политичке промене у парламенту и институцијама власти. Преостаје да се тај прелом, то судбинско разрешење деси 2001. Поставља се питање да ли су избори легитимни ако су крњи? Како су показали још избори за Савезну скупштину 1992. легитимност је овде прилично растегљива категорија. Легитимност, односно поштовање процедуре, овде се свела на политичку манипулацију и на послеполитички договор. Дакле, оно што се најмоћније политичке странке, а то су странке које имају најбоље политичке позиције и упориште у бирачком телу, договоре то ће представљати институције власти... Мислим да ће после септембарских избора доћи до нових, чак и до невероватних партнерстава, партнерских аранжмана између политичких партија и на савезном и на локалном нивоу. Многи ће бити изненађени.

ЗАПУШИ НОС И ГЛАСАЈ!

Пошто знамо да владајућа црногорска коалиција "Да живимо боље" неће учествовати на савезним изборима, да ли то значи да ће Милошевић уз помоћ Булатовићеве СНП, свог СПС и радикала контролисати скупштину? Чије ће позиције у том случају бити пољуљане?

Мислим да ће у овом случају више бити пољуљане политичке позиције коалиције "Да живимо боље" него СНП. Јер, искуство бојкота је показало, посебно са, рецимо, Демократском странком у Србији и Либералним савезом у Црној Гори, да оне који не учествују у политичкој акцији бирачко тело полако заборавља, пошто види да неко није вољан нити успешан у бављењу политиком. Политика је једно компромисно занимање. Значи, треба размишљати на дужи рок, не само поводом и пред изборе, већ треба

сагледати перспективу странке у наредних пет-десет година. Ништа се не завршава једним изборним чином. Зато мислим да су владајуће црногорске партије погрешиле што нису изашле на изборе. Погрешиле би и странке у Србији да су подржале бојкот владајућих црногорских партија у рушењу нечега што још није урушено. СРЈ још није урушена, она се још може спасити.

Да ли су опозиционе странке у Србији направиле грешку што нису испоштовале договор од 10. јануара ове године?

Оне могу бити разочаране. Да ли су направиле грешку показале тек наредни период, не 2000. већ 2001. година. Искуство са изборима у нашем окружењу, поготово избори у Хрватској, показује да иако не излазите са једном опозиционом листом, још увек можете да доведете до преврата у бирачком телу. У нашем случају мислим да ће доћи до неких нових политичких аранжмана, који ће срушити све изборне прогнозе и анкете јавног мњења. На крају, све ће то бити ствар закулисних политичких реаранжмана.

Поменули сте изборе у Хрватској, тамо су постојала два опозициона блока и две председничка кандидата, али се нико није превише узнемиравао због тога. Чак је и "Ферал трибунал" изашао у јавност са слоганом "Запуши нос и гласај", правећи алузију на несугласице између два опозицио-

на блока. Може ли то проћи код нас?

То је био баш духовити слоган. Политичари на подручју Србије и Црне Горе још увек мисле да је бављење политиком нека библијска, месијанска улога, да су они у улози војда целокупног народа и то једнонационалног и да су неки спаситељи. Међутим, политичари када излазе на изборе, износе пред јавност своје лице, свој лик и дело, као што трговци износе по самопослугама своју робу. Данашњи бирач је изузетно размажен, зато што има на располагању већи број политичких информација. Зато га је јако тешко подстакнути да се у једном кратком временском периоду преобрати. Да се рецимо од гласача СПО преобрази у гласача ДСС, само зато што је Војислав Коштуница јединствени кандидат и председник те странке. То се не може десити преко ноћи, то се неће десити ни овога пута. Многи ће бити разочарани, поготово они који превише поверења дају анкетама јавног мњења.

ХЛАДНИ ТУШЕВИ

Ових дана јавност је просто затрпана разним истраживањима јавног мњења, реакције су различите, од подршке до неверице. Како је Ваше мишљење о томе?

Нисам експерт за јавно мњење, али чак и обичним грађанима је јасно да анкете које се објављују у новинама имају две функције. Једна од њих је да одређеним странкама и лидерима билдују самопоуздање. Претпостављам да су ретке агенције за истраживање јавног мњења, које прогнозирање изборних резултата, одази-

ва бирача и начина на који ће бирачи да гласају, схватају као професионални изазов. Дакле, да у што мањем распону погоде оно што ће се заиста и десити на изборима. Наравно, та истраживања се после избора испоставе као тачна или нетачна. Мислим да су многе опозиционе странке свесне које од агенција за истраживање јавног мишљења могу бити поуздане, а које не. Сетимо се почетка вишестраначја 1990. године када је опозиција била страшно оптимистички расположена. Јер, све су анкете које су наручили говориле да опозиција побеђује листом у свим градовима. Међутим, након избора, посебно у Београду, дошло је до страшног разочарења, био је то хладан туш. Десет година после, агенције за истраживање јавног мишљења су се умножиле, самим тим умножиле су се и разлике. Ја и даље тврдим да је најубедљивији и најтачнији показатељ расположења јавности онај део анкете према којој још увек има 30-40 посто неодлучних грађана.

Да ли ће прогнозе месец дана пре избора збуњују бираче? Да ли утичу на њих?

Још увек се наше јавно мишљење не понаша као јавно мишљење у Америци. Анкете непосредно пред изборе могу да утичу на опредељивање бирача. Међутим, наш проблем је у томе што је политичка сцена раздробљена, има регистровано 197 политичких партија. Од тог броја у овом изборном периоду њих двадесетак је виђено у јавном мишљењу. Друга је прича на западу, тамо политичке странке имају дугу традицију, тамо се бирачко опредељење наслеђује у породици. Код нас је то још увек ствар симпатије, антипатије, међусобног испевања. Код нас је то питање краткорочног опредељења. Мислим да су се нашој политичкој сцени за протеклих девет година стабилизовале четири странке као јаке. То су: СПС (ЈУЛ је више фракција СПС, него посебна странка), СРС, СПО и четврта странка по релевантности, по критеријуму од пет посто је ДСС. Та странка ће јачати пошто је Војислав Коштуница изабран за председничког кандидата. Само те четири странке могу рачунати на лојалност свог бирачког тела, односно на већу подршку свог бирачког тела. То ће се показати и мимо анкета јавног мишљења у случају СПО и у складу са очекивањима анкета када је у питању Коштуница и ДСС. Уосталом, то ће се показати и на републичким изборима 2001. године. Што се тиче ДС, не зна се колику у овом тренутку има подршку у бирачком телу, пошто та странка није учествовала на изборима 1997. године.

СВЕОПШТА ПОВИКА НА СПО!

Када се говори о јачини и снази неке странке, како Вама звучи када се каже да се "удружило 18 странака"?

У случају који је невероватан, барем мени, да тзв. Демократска опозиција Србије добије власт (говорим хипотетички) не могу да замислим влада која ће бити састављена од кадрова 10-18 политичких странака. Они имају потенцијале, али немају вештину договора. Они су и показали да се међусобно не могу договорити. Јако су се тешко, буквално наврат-нанос договорили око изборних листа, око процената, око квота. Не могу да замислим како би функционисала власт у Србији, која је заиста у државној, економској и политичкој кризи, састављена од тих и таквих коалиција. Испоставиће се у ствари, да ће само две-три чланице ДОС имати користи од таквог коалиционог завета. Њихове политичке позиције, биће знатно ојачане на рачун осталих политичких странака, које би могле једноставно искочити из такве коалиције и на републичким изборима наступити самостално.

Нешто слично имали смо прилике да видимо на претходним изборима, знамо ко је искочио из Делоса, знамо ко је саботирао коалицију "Заједно", изгледа да ће се по Вама прича поновити?

Ако погледамо уназад резултате коалиција у којима је СПО био окосница, мислим на ДЕПОС и "Заједно" видећемо да су те коали-

ције добијале онај проценат гласова бирачког тела од 16-19 посто, колико је добијао СПО када је самостално излазио на изборе. Дакле, свеопшта повика која се тренутно усмерава према СПО, не може нашкодити његовим политичким позицијама, због тога што је то једна јака странка. Зато што има апсолутно право да штири свој партијски апарат и одлуке да ли ће, како ће и с ким ће на изборе и кога кандидовати за неку функцију. То је демократско право те странке. Повике које се од стране ДОС усмеравају према СПО и лидеру те странке не могу да пољуљају позицију те странке. Уосталом, то ће и постојбирни процеси сигурно и показати.

Није постигнут договор између два опозициона блока око јединственог кандидата, проблем је био у томе ко кога треба да подржи. Шта Ви мислите о свему томе?

Готово је парадоксално да СПО, па чак и СРС, које се иначе убрајају у лидерске странке, пружају лекцију из демократије осталим политичким странкама. Оне су ставиле у први план људе који су досад били у сенци. Сетите се само колико се Зоран Ђинђић, као кандидат за председника ДС, опирао свом противкандидату Слободану Вуксановићу. Била је то тешка унутарпартијска борба. Значи, када говоримо о терминима парадокса, то је управо доказ зрелости СПО, па и СРС, зато што припремају неке друге људе за перспективу опстанка и будућности странке. Овим потезом доказују да имају у својим редовима и други ешалон лидера. Уједно, то је и лекција из демократске политичке културе

Ви говорите о томе да је дошло време за други ешалон лидера, неки аналитичари лидере из сенки описују као људе "без боје, без мириса, без укуса"?

Свако има право да каже своје мишљење, а избори ће показати које био у праву. Мислим да је реално рећи да ни СПО па ни СРС не иду на све или ништа. Односно, да нису уложили све потенцијале који им стоје на располагању да би нашли наследника за Драшковића или Шешеља. Једноставно, то је њихова изборна комбинација и то је позитивни догађај на политичкој сцени у Србији. Бирачко тело се сада полако навикава да Србијом могу да владају и неке личности које неће бити толико лидери колико ће бити шефови неког менаџерско управљачког апарата. Мислим да је Војислав Михаиловић доказао да може бити успешан политички менаџер. Његов избор треба подржати зато што је то избор једне јаке политичке странке која на то има право, мимо интереса других странака.

ЗРЕЛА ОДЛУКА!

Да ли се може рећи да је у питању сазревање једне странке?

Јесте, не треба пристајати на једну политичку опцију. Рецимо, ако се пође од тога да је неколико опозиционих председничких кандидата из различитих странака у протеклом изборном периоду било "неуспешно", сада изабрати једног кога по сваку цену треба подржати. И то само зато, што му анкете јавног мишљења прогнозирају успех или због тога што до сада није учествовао у председничкој трци или што није "компромисован". Војислав Коштуница је доследан у неким својим ставовима, то му нико не може оспорити, нити замерити. Али, поента је у томе да исто тако нико не може да замери ни СПО што је истакао свог кандидата. За добротит Србије много је боље да се изборни процеси 2000. и 2001. године не сведу на институцију референдума, а и против Милошевића. Напротив, треба смањити тензије, треба рећи да је то ствар права на избор, да постоје неколико могућности а не само једна. На дужи рок ће се показати да је СПО донео зрелу одлуку када је одлучио да се не сврста. Јер, Србију не треба поделити у два непомирљива тabora, као што је у Црној Гори. У таквим ситуацијама довољна је једна искрица да плане сукоб који би расцепио бирачко тело по принципу "за и против". Овако је

ипак шаренолика понуда, најшареније је на локалном нивоу, шарено је и на председничком и федералном нивоу.

Да ли је данас могуће успоставити јединство између различитих опозиционих странака, макар и уз помоћ оне пароле "Једна листа - нема комуниста"?

Није могуће, пре бих рекла да ће успешнија бити некаква мини-коалиција, као што је рецимо коалиција ДАН или као што је био Савез за промене док се није проширио. Могуће је успех када се удружи минимално 2-3 странке које имају чврст програм. У случају ДОС-а програм је прилично неуједначен, подсећа на понуду у ресторану. Сви седе за истим столом, а свако бира јело које највише воли. Наравно, сви ће тврдити да уживају и то до тренутка док се ручак не заврши. Шта после? Изборне листе не треба да буду састављене како би се додворавале онима што политичке странке мисле да је политички укусу грађана. Политичке странке би требало да размислијају о томе како виде Србију, не један дан после Милошевићевог пада или пораза на изборима, већ како виде Србију у наредних 5-10 година. Јер, Србија је страшно оптерећена геостратејским проблемима, са проблемом у вези националног интереса, првенствено са Косовом, отварају се и друга мала кризна жаришта. Политичка зрелост се доказује онога тренутка када се ви опредељујете према националном или општенародном интересу, а не само када се говори да треба да се опредељујете за или против Милошевића, односно СПС.

О ИЗБОРНИМ ЛИСТАМА!

Опозиционе странке, осим СПО, доста времена су потрошиле договарајући се око изборних листа, око процената, око квота. Да ли би прича била мање компликована да се примењивало правило које важи у двоичарству, ко више капитала унесе, више и деоница добија?

Отприлике, јачина капитала одређује моћ утицаја на управљање једним предузећем. То договарање је оставило веома лош утисак у јавности. Грешка је била у томе што је много информација цурило у јавност. Обичан грађанин је имао прилике да види да политичари који имају прилично углађене изјаве за јавност и који говоре о некаким демократским вредностима, када се нађу да се договоре о подели мандата расправљају као шверцери на пијаци. Не може се о тако озбиљним стварима расправљати само у формама бројки, процената, броја мандата...

КОРАК НАПРЕД

Контрола избора је централна тема у овој причи?

Да, добро је што ће ЦЕСИД да инструктира и да обезбеди тридесетак хиљада контролора. Њихове инструктаже се веома озбиљно раде и веома су амбициозне... Такође, добро је што Савезна изборна комисија свакодневно преко РТС позива грађане да провере да ли су уписани у бирачки списак. То је корак напред за оба тabora. Јер, до сада није постојао толики број контролора, нити их је обучавала опозиција, нити су упућивани тако учестали позиви грађанима са државне телевизије да провере бирачки списак. Простор за манипулацију битно је смањен, мада сам сигурна да ће изборни резултати у неким изборним јединицама бити оспоравани. Биће под великим знаком питања, да ли ће ти резултати бити поништени и да ли ће грађани реаговати на онај начин, на који су реаговали 1996. године.

Паучина из Вукове сенке

Развој догађаја унутар опозиције у Србији у последњих месец дана накнадно објашњава чувени сукоб у коалицији "Заједно", зачет још у време великог зимског протеста крајем 1996. Тада су из врха Демократске странке стизале у Српски покрет обнове поруке да се у будућем планирању распореда снага на српској опозиционој сцени мора искључиво поштовати мишљење Зорана Ђинђића јер су му опозиције у току протеста најло ојачале и дошло је до тога да даљи развој догађаја на српској опозиционој сцени зависи суштински од његових одлука.

Ни данас није потпуно јасно на којим аргументима су засниване такве поруке Демократске странке Српском покрету обнове.

Милена М. ПОПОВИЋ

Претпоставка да је тајни састанак Ђинђића са Милошевићем у време док се протест распламсавао учинио да нешто од познатог, неутемељеног у реалним чињеницама, Милошевићевог самопоуздања пређе и на Зорана Ђинђића, није довољна да објасни Ђинђићеву одлуку да раскине све потписане уговоре у оквиру коалиције "Заједно" и да јавно затражи од српске опозиције да се њему препусти налажење српског Хавела, способног да победи председничког кандидата српске левнице на последњим српским председничким изборима. Такође, Ђинђићеву поменуто одлуку не могу до краја да осветле ни његове тада више пута изречене примедбе на рачун Српског покрета обнове као странке која се не уклапа у његов "модерни концепт" демократског преображаја у Србији.

Ако би та његова примедба могла да буде основ за организовање антиизборне кампање на парламентарним изборима у Србији, која се претворила у сурову кампању против целокупног Српског покрета обнове, онда би остало да се тражи одговор на далеко сложеније питање: зашто Ђинђић увек раздваја деловање чланства Социјалистичке партије Србије од деловања Слободана Милошевића, шефа те партије, и на темељу тога раздвајања позива чланство СПС-а да се придружи Демократској странци у борби да демократизовање Србије. Зар се то чланство, за разлику од чланства СПО, уклапа у Ђинђићев "модерни концепт" демократског преображаја Србије? На сличан начин могло би се доћи до закључка да није пресудно утицао, а ни Ђинђи-

ћев однос према Вуку Драшковићу проистекао из чињенице да се лидер ДС од оснивања вишестраначја у Србији налазио у дубокој сенци коју је бацала фигура Милошевићевог непријатеља број један, Вука Драшковића.

Остаје да се отворе архиве у некој будућој демократској Србији и да се види зашто је

Демократска странка, организовањем не антиизборне кампање, већ - кампање против СПО-а, спречила 1997. године да Драшковић глатко уђе у други круг председничких избора и у том другом кругу порази председничког кандидата левнице. Колико је ова последња тврдња утемељена на реалним чињеницама најбоље се може видети на примеру Београда.

Апстиненција Београђана на изборима 1997. године износила је око 50%. Реална је претпоставка да је изборе бојкотовало бар 15% Београђана са правом гласа а то одговара бројци од око 200.000.

Ако се Драшковићевим резултату који је одлучивао о уласку у други изборни круг дода та бројка видеће се да би се у другом изборном кругу нашао Драшковић а не Шешељ. Ово проистиче из анализе изборних резултата само у Београду, занемарујући осталих 26 изборних јединица. Уосталом, све ово потврђују вести које су након избора дошле у Српски покрет обнове из најближе околине главног и одговорног уредника Телевизије Студио Б, који је био центар антиизборне кампање, према којима је заслугом поменутог уредника Драшковићу скинуто само у Београду 200.000 гласова. То се тада у Студију Б сматрало послом од највећег националног интереса, послом којим је директно управљала Демократска странка.

УПОРЕДИТИ ДАНАШЊЕ ИЗБОРНЕ УСЛОВЕ И ОНЕ ИЗ 1997.

Није наодмет читаоце "Српске речи" подсетити да се главна аргументација Демократске странке за бојкот избора 1997. године односила на одсуство демократских

изборних услова са нагласком да је повећањем броја изборних јединица са 9 на 27 нарушен пропорционални изборни систем. Нека читалац упореди те услове са данашњим. Видеће да су у међувремену укинута или преузети од Милошевићевог режима многи независни медији, да је број изборних јединица у Србији и даље 27 (број савезних посланика који се бира у Србији је више него двоструко мањи него у случају републичких избора што додатно уништава пропорционални изборни систем), да званична Црна Гора бојкотије парламентарне и председничке изборе као знак непристајања на хајдучку промену Устава СРЈ којом се негира државност Црне Горе, да је "врховни командант" и председнички кандидат левице оптужен од Хашког трибунала за ратне злочине, да је почињено на десетине убистава од којих многа са политичким мотивима, да су извршена два атентата на лидера највеће опозиционе странке, да се деловање опозиције на државним медијима приказује као наставак НАТО агресије на СРЈ уз помоћ унутрашњих непријатеља, да се помоћу инфлационог пореза и дневница солидарности обнавља инфраструктура уништена у НАТО агресији на СРЈ (истини за вољу треба рећи да је у ту обнову утрошено око 0,4% средстава на која је процењена директна и индиректна материјална штета учињена у СРЈ у време агресије) и та обнова приказује као искључива заслуга и влада народног јединства и "врховног команданта" Слободана Милошевића, да су донети Закон о универзитету и Закон о информисању, да је припремљен Закон против тероризма, да се припрема и такав закон који ће спречити, на пример, навијаче "Црвене звезде" да певaju песме које се наслањају на породичну традицију председника СРЈ, да су данас просечне плате у Србији двоструко ниже него 1997. године, да је страх посејан широм Србије халашњем и прамлаћивањем политичких неистомислљеника... Са оваквим чињеницама последње одлуке ДС представљају ништа друго до другу рунду борбе против Српског покрета обнове, започету 1996-

1997. године. Може ли се игде у демократском свету највећа опозициона странка (а СПО то у Србији јесте по свим критеријумима - од броја општинских одбора, преко проценат бирачког тела које гласа за СПО, до броја посланика у оба парламента) искључити из коалиције опозиционих странака, која би сигурно добила локалне изборе, само зато што је дала свога кандидата за председничке изборе? Недвосмислено - не!

ПРЕДСЕДНИЧКИ ИЗБОРИ СУ ДВОКРУЖНИ

Кандидовање Војислава Михаиловића за председника СРЈ сигурно не представља повод за одлуку ДС да се на локалним изборима не праве коалиције са СПО. То се јасно види из саопштења Главног одбора ДС датог за јавност после његове седнице одржане 12.8.2000. године. У том саопштењу се најпре индиректно оптужује СПО да ради против интереса грађана наше земље и њихове будућности а потом та странка представља као неопозициона (цитат вести агенције "Бета"): "Почетни успех ДС види у обједињавању 18 демократских партија Србије, које су зарад грађана наше земље и њихове будућности превазишле разлике и стопиле се у једну листу за промене. Тиме је коначно опозиција у Србији уједињена (заборавља се на СПО, највећу српску опозициону странку - прим. М. П.) и са реалним оптимизмом

очекује масовно поверење бирача". Остаје могућност да се у ДС ипак мисли о СПО као опозиционој странци. Међутим, у том случају цитат из саопштења ГО ДС срачунат је на умањивање јавности да је "коначно у Србији опозиција уједињена".

ДС у циљу обрачуна са СПО-ом користи и Закон о локалној самоуправи који је својевремено жестоко критиковала. Наиме, из дела поменутог саопштења који гласи: "Главни одбор ДС донео је закључак да странка изађе на све изборе у оквиру Демократске опозиције Србије - ДОС (у коју није укључен СПО - прим. М. П.) и одлучио да је та одлука обавезујућа за све општинске одборе и органе ДС". Дакле, општински одбори ДС не смеју да праве коалицију са СПО! Зашто? Сигурно не због тога што СПО има свога председничког кандидата. Прича која долази из ДС-ДОС о томе да СПО мора да прихвати Војислава Коштуницу као свог председничког кандидата, да би се Коштуница гарантовала победа над Милошевићем, само је изговор да би се СПО гурнуло под маказе једнокружног већинског изборног система Закона о локалној самоуправи и остварио слабије изборне резултате од Ђинђићеве ДС-ДОС. Заборавља се да одлука ЈУЛ-а и СПС-а о изласку на локалне изборе независно од СРС представља тактичку игру Слободана Милошевића која неће бити реализована. Јер, одвајањем СПО и ДС-

ДОС на две посебне изборне листе на локалном нивоу омогућује да СПС, ЈУЛ и СРС збришу опозицију у свим великим градовима и општинама. Нека стратегија из ДС-ДОС погледају резултате локалних избора након првог круга 1996. године. Видеће да би СПС и ЈУЛ убедљиво победили, на пример, у Београду да је важио данашњи Закон о локалној самоуправи. Опозиција је у другом кругу победила захваљујући гласовима присталица СРС, странке која се тада представљала као опозициона и која својим присталицама није препоручила бојкот коалиције "Заједно" у другом кругу локалних избора. Може ли се замислити дубина изборне катастрофе коју ће доживети опозиција ако по Ђинђићевом сценарију на локалне изборе изађу ДС-ДОС, СПО посебно и коалиција СПС, ЈУЛ и СРС? Овом новинару су извори блиски самозваном Зорану Ђинђићу више пута саопштавали да не постоји цена коју лидер ДС неће платити у циљу елиминације СПО са политичке сцене Србије. Ево потврде тачности тих информација - остале ли се на поменутој одлуци ДС, СПО ће изгубити делимично а српски градови и општине - потпуно. Као компензацију Ђинђић ће добити један или више Земунa у преко којих ће покушати да се врати у српску политику. У читавој утакмици зарадиће искључиво Слободан Милошевић.

СПО ДАЈЕ ДС-ДОС-У И СВОЈУ ИНФРАСТРУКТУРУ И СВОЈЕ ГЛАСАЧЕ

Да би се јасније видело у којој су мери формализоване изјаве челника ДС-ДОС о томе да председнички кандидат СПО омогућава Милошевићу да победи већ у првом изборном кругу и у којој мери су срачунате против СПО, наводимо контрааргументе које је јавности понудио члан председништва СПО Томислав Јеремић у циљу обустављања хајке на СПО која долази из ДС (ТВ Панчево, 11.8.2000): "Председнички избори јесу избори у којима постоје два круга. Разуме се, наш сатрап - господин Милошевић је намеран да читаву ствар заврши у првом кругу.

(...) Дакле, у другом кругу, ако га буде, биће један од двојице Воја. Ми смо уверени да ће то бити Војислав Михаиловић. Међутим, за СПО је апсолутно неважно који ће од њих двојице бити када се ради о дану гласања у другом кругу. Наиме, био Војислав Михаиловић или Војислав Коштуница, сви чланови СПО, почев од чланова Председништва наше Странке па до последњег члана, као и сви бирачи Српског покрета обнове, сви наши симпатизери излазе на биралишта и гласају за једног од Воја. (...)

Два политичара у протекла два дана, врло важни у политичком животу ове земље, један је председник Социјалдемократске уније, господин Жарко Кораћ, а други је неки важни функционер Грађанског савеза Србије, Гашо Кнежевић, рекли су да је од виталног значаја да проценат излазности на биралишта буде што већи како би, разуме се, шансе кандидата опозиције биле што веће, јер, према њима, очигледно је да симпатизери опозиције на изборе не излазе и да симпатизери владајуће групације врло дисциплиновано излазе. (...) Од 1990. године ми имамо разних избора. Могли бисмо скоро набројати више од двадесет по врсти и по групацији и у свих тих двадесет избора је излазило у Србији више од четири милиона и двеста хиљада гласача, а сада се каже да је велика излазност ако изађе четири милиона. Требао је, просто, на компјутеру видети податак о броју грађана који излазе на изборе и онда рећи да је, на пример, пет милиона гласача наш циљ. У том случају би било потпуно јасно да у случају председничких избора имамо други круг, а да би у случају локалних избора, будемо ли изашли у дебитној варијанти, Милошевић, Шешел и Мирјана Марковић на прстима могли да поброје општине у којима би задовољили власт".

Комплетна инфраструктура СПО-а биће ангажована на контроли и чувању и изборних резултата ДС-ДОС-а а не само сопствених. СПО није имао намеру да излази на парламентарне изборе због тога што те изборе бојкотије владајућа црногорска партија, чиме указује поштовање за црногорску државност одбијајући, истовремено, да учествује на унапред изгубљеним изборима, међутим, након позива Ђукановића да СПО гласа за туђе изборне листе, СПО је променио одлуку. Ипак ће Булатовићева СНП освојити свих 50 посланичких места у Скупштини СРЈ који се бирају у Црној Гори. Ако се томе дода чињеница да о судбини 19 посланика у изборним јединицама Врање и Прокупље (којима је придодато Косово) неће одлучивати становници Косова - може се сматрати да је Милошевић парламентарне изборе добио и пре избора и да их, вероватно, ни Кина неће признати јер би дала легитимитет сличним изборним манипулацијама које би се евентуално појавиле на Тајвану.

Остаје да се види да ли ће офанзива ДС-ДОС на СПО кулминирати и да ли ће као одговор на њу СПО повући све концесије које је понудио тој коалицији укључујући и ону која се односи на други изборни круг председничких избора ако се у њему појави Коштуница а не Михаиловић. У том случају ДС-ДОС би изгубила много више од СПО-а. Да не дође до оваквог расплета треба демилитаризовати Зорана Ђинђића.

Раздвајање уља од реда

Текст који је потписао професор др Иван Радосављевић има 24 правила, али не садржи ниједну реч о томе шта ће бити и с онима који се не придржавају одредаба које она прописују. Колико су та "правила" ствар теорије и немају никакве везе с праксом и предизборном стварношћу, односно имају уколико власт попустила потпуно супротивно ономе што је као правила формулисала, говори и чињеница да од 24 свега четири-пет правила не заслужује никакав коментар. Сва остала су таква да, уколико би било санкција и ако би их режим доследно спроводио, морао би одмах да затвори медије којима сам управља и ми их контролише.

Александар ТАСИЋ

Надзорни одбор за спровођење избора утврдио је 16. августа изборна правила којих би, како је саопштила Савезна изборна Комисија, требало да се придржавају сву учесници у изборном процесу и на основу којих ће Надзорни одбор процењивати њихово понашање. Тако је најновија изборна удурма добила још један прилог, а режим је показао до које је мере спреман да се формално игра демократије. Та такозвана изборна правила донета су не због намере да се кампања одвија у фер атмосфери, него себе ради. Тек да се каже да тако нешто постоји.

МРТВА СЛОВА НА ПАПИРУ

Прво правило је констатација да "политичке странке, кандидати, органи управе, јавна гласила и остали учесници у изборном процесу треба да својим одговорним и коректним понашањем у току предизборних и изборних активности допринесу да се избори у 2000. години спроведу у демократској атмосфери". Одмах потом прописано је да су сви учесници у изборном процесу, а то смо, дакле, сви ми јер у овој сиротој држави не постоји већ 10 година ниједан сегмент живота који није директно или индиректно политика, дужни да поштују многе значајне ствари. Папир трпи све па је и овде истрпео набрајање тих категорија које су некада нешто и значиле а у последње време то су излизане флоскуле за које нико не мари. Реч је о уставности, законитости, етици јавне речи, цивилизованом понашању и јавном иступању које искључује увреде, клевете, изношење неистина, полустина, омаловажавање личности, повреду достојанства човека, злоупотребу деце у политичке сврхе и друге облике манипулације.

Како режим поштује уставности и законитост показао је недавним променама Устава и уједно тиме најавио како ће их поштовати учи и за време избора. Илустрација за то како се у пракси примењује правило број два о "етици јавне речи, цивилизованом понашању, изношењу клевета, увреда, омаловажавању..." пре свега је уобичајена подела на

патриоте (навијаче СПС-ЈУЛ-СРС) и "непатриоте, стране плаћенике, издајнике (присталице опозиције и неистомисљенике црвеноцрне коалиције). Више од половине бирачког тела, односно више од половине становништва Србије и сви који су за легалну власт у Црној Гори сврстани су априори у "непријатеље народа" вољом режимских гебелса који у најновијим фамозним "правилима" говоре о етичности, цивилизованом понашању, искључивању увреда, клевета, омаловажавању и повреди достојанства људи!

Један од мноштва текстова у "Политици" из пера непотписаног "новинара" Танјуга срочен истог дана када су донета и "правила", такође је пример како то ова софистицирана диктатура једно прописује, а ради суп-

противно. "Није тајна да је, рецимо, уредништво Подгоричког недељника Монитор добило 10.000 марака да као ексклузиван најави и објави потпуно измишљен интервју са бившим командантом НАТО за Европу, америчким генералом Веслијем Кларком у коме је говорио о некаким наводним злочинима над косметским Шиптарима и уз то најавио растући талас етничког чишћења на Космету...", објавила је "Политика". Да би будалаштина била већа, виспреди Танјугов коментатор иде корак даље па каже: "Хипотетички, чак и да је тај интервју аутентичан (!?) кога би још могле да заинтересују празне, несувисле речи промашеног и пораженог (!?) војсковође, осведоченог ратног злочинца и масовног убице...". Није овде битан Весли Кларк, нити су важни епитети на његов рачун, битан је модел који режимски медији примењују за сваког ко није за Милошевића. Значи, прво тврђа да је интервју измишљен, па онда ако и није (а да ли јесте или није - више нема везе) кога би тај интервју интересовао (држава би, ваљда, требало да одреди кога ће и шта интересовати), да би на ред дошле етикете. Ко је и шта је генерал Кларк знају сви који су за време бомбардовања били у овој земљи, али засигурно није "поражени војсковођа", исто као што је јасно да он у Србији нема и не може имати адвоката. Али је, зарад, цитираног правила број два типична илустрација, посебно што у извештају са једног јуловског скупа у Подгорици, истог датума, дописник Телеграфске агенције нове Југославије, легално црногорског председника назива "амбасадором лоше воље", "човеком који злоупотребљава државнички положај" (шта ли, онда, ради Милошевић, прим. А.Т.) а Конгрес црногорске дијаспоре - "лакрдјом и трагикомичном представом са страним извођачима у броју мањем од 50". Узгред, и Слободан Милошевић је примио непосредно пре тога "своју дијаспору", која - како се могло видети у извештајима РТС - није била много бројнија од педесетак људи поручивши јој да "домовина не дугује њима, него они државини" (у преводу: дајте паре), што, наравно, ни Танјуг нити "Политика" нису ако не негативно оно бар мало критички коментари-сали.

И још један пример о поштовању правила бр. 2, опет из "Политике" од 18. августа. Носилац листе СРС за избор посланика у Веће грађана, Момир Војводић, каже за Ђукановића да "унесрећује Црну Гору" која "поставља зона најцрњег криминала, шверца оружјем, мртвине душам, дрогом и америчким цигаретам".

Због "изношења неистина" један новинар осуђен је као шпијун. Написао је да су и оружане формације СРЈ на Космету чиниле злодела, а не само Албанци према Србима. У рату правила нема па је и логично да је могло бити тако. Уосталом један инострани дипломата изнео је недавно

детаље свог разговора са Милошевићем који му је, наводно, рекао да би стање на Косову могао да реши само да је имао неколико дана више времена. На питање како, одговорио је: онако како је то учињено непосредно после другог светског рата, били би поубијани.

ЛАЖНА СЛИКА НАШЕ СТВАРНОСТИ

По правилу број 3, јавна гласила дужна су да "благовермено, потпуно и истинито" информисају грађане. Да ли и како то чине, довољно је одгледати један дневник РТС и прелестати неколико режимских дневних листова. Све је у функцији предизборне кампање и агитације па и снабдевање. Судићи по Милошевићевој телевизији и новинама, свега има довољно, од уља, шећера до лекова. О томе је бирачко тело "благовермено и потпуно" информисано али не и истинито.

Четврто правило говори о обавези јавних гласила да политичким странкама, подносиоцима листа и кандидатима омогуће равноправан наступ, време и простор. Државни медији су то свакако најпре обавезни, али не само да се тог правила никада нису придржавали него ће га све више газити што се избори приближавају. Приватним медијима и партијским гласилима је нелогично наметати ову обавезу па је због тога правило непотпуно. И на само то, него и непотребно. Јер, прорезимски медији, на пример, својим партијама уступају простор без накнаде, а опозиција може такође да добије време и место само под "малим" условима. Обично су то услови финансијске природе. Тако је уочи ударног дневника РТС, у 19,30 сати цена секунде рекламног простора 1.300 динара, а пред сам почетак дневника - 3.960 динара. Пред почетак Београдског програма, поподне, цена за секунду рекламног спота је 840 динара. У цене нису урачунати порез и такса. На ТВ Пинк цене у ударним терминима (20,50 и 22,50 сати) су 7.500 динара за секунду, а у друго време, секунд политичке рекламе јефтинији је две-три хиљаде динара. На ТВ Палма, од 18 до 23 сата секунд кошта 1.250 динара.

То је комерцијала и тешко је доказати да поједине странке време добијају бесплатно, а претпоставка је да се правило број 4 односи на представљање за које није потребно платити. Но, и ту постоје неписана правила и "мајстор у кући", да вук буде сит и овце на броју, да странка добије наизглед равноправна трета са неком другом а да заправо буде оштећена.

Пето правило је интересантно јер забрањује позив на насиље, ширење верске расне и политичке мржње и позивања на неравноправност полова. Интересантно је, јер сама "категоризација" коју су црвено-црни увели као нормалан облик комуникације са својим политичким опонентима и средство за политичко петинговање сопствених присталица на "патриоте" и "стране плаћенике" представља нескривен позив на насиље и хушкање грађана једних на друге. Шесто правило говори о извештавању о актуелним догађајима и обавезе фактичког извештавања о промоцији неке политичке странке или кандидата.

Пример како се лепо то правило спроводи је олет "Политика" (16. август). Извештај је требало да се бави податком да је, поред осталог, у Пчињском округу за кандидатуру С. Милошевића прикупљено (ако је могуће веровати податку) 20.140 потписа. Објављени наднаслов гласи, међутим, "подршка кандидатури Слободана Милошевића за

председника СРЈ" а наслов: "Кандидат огромне већине грађана Југославије".

Непотребно је констатовати да овај режимски лист којег у Нишу на једном од пунктова Црвеног крста, а слично је и у многим другим градовима, грађанима, међу којима су махом избеглице са Косова, деле бесплатно, готово ни једном речју не помиње друге председничке кандидате, нити бројчане податке о потписима којима је подржана њихова кандидатура. Исто је и с државном телевизијом.

"ПРОФЕСИОНАЛЦИ" С ПАРТИЈСКИМ МАКАЗАМА

Посебно су смешни осмо и десето правило. Број осам гласи: "Политичко уверење и евентуална припадност политичким странкама не смеју да се испољавају у обављању новинарских и уредничких послова у јавним гласилима". Десето: "Сви учесници у изборном процесу дужни су да новинарима омогуће професионално и неометано обављање радних задатака".

Надзорни одбор за спровођење избора или је наиван или је луд. Па генерални директор Радио Телевизије Србије Милановић је истакнути члан СПС, први човек "Политике" Хаџи Антић је до коске привржен ЈУЛ-у, директор "Борбе" Ђорђевић је јуловац, три спрата изнад његове канцеларије у "Борбној" згради на Тргу Николе Пашића је место за својеврсну коалициону контролу: за припадника СРС. ВД директора и главног уредника "Вечерњих новости" Чукић је еспеесовац, после државног преузимања "Новости" постављен да у периоду припрема за расписивање избора окрене уређивачку политику тако да политички отрује оне који су се, можда, двоумили између режима и опозиције. Режимска контрола је, према томе, апсолутна. Не може да промакне састанак у месној заједници, скуп риболоваца ако су учесници црвено-црни, отварање неког моста, деонице пута или слично где се говори о "изванредним успесима наше привреде под мудрим вођством нашег председника Милошевића", а да то овим медији не пропрате. Како изгледа "компромис" између партијске припадности и професионалног рада (ако се ти људи уопште и могу назвати новинарским и уредничким професионалцима), илуструје епизода из једног од поменутих листова. Фоторепортер је, наиме, сликао велики ред испред продавнице пошто је управо стигло уље које су две младе продавачице с осмехом на лицу износили из камиона. У редакцији је уредник (такође један од поменутих) фотографију једноставно пресекао маказама тамо где почиње ред и на слици су остале две продавачице са боцама зejтина и осмехом. Наслов на првој страни, уз ту фотографију, био је: "Уља има довољно". Ти људи дословно не смеју ништа без одобрења свог председника било из страха да им се нешто не деси (то нешто, није више губитак радног места, функције, привилегија и новца, него и живота), било због аутоцензуре: да се нехотично не замере вођи.

Десето правило је више него лицемерно кад новинарима независних и самосталних медија вољом једне партије и њеног газде Шешелја није дозвољен улазак чак ни на заседања републичке и савезне скупштине које су, бар на папиру, вишепартијске. Штавише радикали јавно праве црне листе непартијских и непожељних новинара а њихов поглавник изјављује да је "програмски циљ његове странке да уништи дневни лист "Данас".

СВЕ ЗАБРАЊЕНО ЈЕ - ДОЗВОЉЕНО

Ништа мање нису смешна и ванземаљска у нашој свакодневици ни правила 14-21, редом. Забрањени су необјективни и пристрасни коментари. Принцип режимских медија је управо супротан: сви политички коментари који се тичу опозиције су и необјективни и пристрасни. Забрањено је реemitовање страних информативних емисија којима се нарушавају принципи и критеријуми који важе за домаћа средства информисања. После офанзиве у којој је власт мимо закона преузела или погасила велики број локалних, независних и приватних медија, реemitовање - све и да ови преостали то хоће да учине - нема велики ефекат. Поготово у ситуацији када велики број ТВ гледалаца има сателитске програме а сви могу да својим радио апаратима "ухвате" вести "Слободне Европе", "Радио Америке", РФИ... баш као што је то чињено, тајно, за време окупације у доба Другог светског рата. На том смо нивоу.

Забрањено је и извештавање о активностима државних органа и органа локалне самоуправе у политичко-пропагандне сврхе, а управо је то правило. Забрањено је, такође, објављивање података о приватном животу кандидата без њихове дозволе и публиковање политичких изјава ван основног контекста у којем су дате, као и злонамерно монтирање неаутентичних записа који могу утицати на опредељење бирача. Па нашем менталитету и нашој политичкој пракси управо је својствено све супротно. Сопствени политички имиџ гради се на туђем приватном животу уз досољавање лажним подацима (примери: брачни бродолом пара Драшковић, Вукова вила на Женевском језеру, разгранат приватни бизнис Војислава Михајловића, Коштуцино гајење мачака...). На подређивању тих негативних страна српског менталитета актуелна власт гради и усавршава механизме владавине. Закон против тероризма, привремено стављен ад акта, предвиђао је легализацију институције професионалног провокатора. У међувремену новопостављени министар за здравље Србије апелује да грађани пријављују лекаре за све што им се учини да је нелегално. Бојић је решио преко ноћи да среди затечено стање које је, како је сам рекао, било лоше. То значи да би његова партијска другарица и претходница на том месту Лепосава Милићевић требало да иде у затвор, јер се много тога лошег догодило и за време њеног министровања у здравству. Уместо тога, она је само променила ресор: као атеиста постала је министарка вера! Сређујући, дакле, затечено стање Бојић је увео дежурне телефоне за потказиваче. Уместо да развија свест и савест грађана, режим међу људе баца коску уводећи провокаторе, потказиваче и шпијуне. Принцип је не искоренити негативно него супротно - ставити га у функцију својих интереса.

Ту је, најзад, и поштовање одредби о лепљењу пропагандног материјала - само на дозвољеним местима и забрана нарушавања споменика културе, других јавних и приватних објеката. На улицама, међутим, важи правило "где год можеш, ти плакат залепи", а шеф врачарских социјалиста Бранислав Ивковић, иначе професор Грађевинског факултета, хвали се како успева да добије "рат плакатима" у овој београдској општини у којој од почетка вишестранаја у Србији није било ниједног одборника СПС, ЈУЛ или СРС".

За њих, очигледно, правила не важе. Каква год била. Зашто их онда нама прописују, кад сви све знамо. Можда им бирачко тело изгледа глупо. Избори су прилика да им се покаже супротно.

Млин без млињара

- "Трејчине" појоне у Звечану и Лейосавићу зајосели војници КФОР-а, а нови конзорцијум (САД, Француска, Шведска) ипреузео ревитализацију овој некадашњој индустријској гиганта
- Проширује се миста српских функционера којима је УНМИК забранио улазак на Космет
- Откривене масовне гробнице у којима се налазе тела Срба
- Не престају злочини шиптарских екстремиста и терориста, али и обрачуни између Албанаца
- Криминалци шире иаукову мрежу
- Тежак живот преосталих Срба у селу Бесинју

Радосав М. ЈАНИЋИЈЕВИЋ

И данас дан ситуација се на Косову и Метохији све више компликује. Последњих дана најнапетије је на северу покрајине, у местима настањеним српским становништвом. Епицентар драматичних догађаја је градић Звечан у коме су лоцирани погони Комбината "Трепча". Најављивану и дуго планирану акцију заузимања и преотимања фабрике овог индустријског гиганта припадници КФОР-а и УНМИК полиције започели су 14. августа. Тога дана, већ у рану зору, око 3,30 сати, Звечаном су тутњали тенкови, а у операцију заузимања "Трепче" у помоћ су притекли хеликоптери са специјалцима из Британије, Француске, Белгије и Ирске. Сцена као из неких западних ратних филмова.

Пре запоседања индустријског круга "Трепча" у Звечану радници и грађани обавештени су путем летака бачених из хеликоптера да ће "британске трупе КФОР-а из Другог краљевског пука Фузилијера кратко патролирати овим подручјем у оквиру КФОР-ове мисије одржавања безбедног и сигурног окружења, а као подршка УНМИК-овом пројекту у звечанској топоници". Акција је, међутим, изведена у циљу спашавања становништва од наводне претеране аерозагађености. Према саопштењу УНМИК-а ваздух је на подручју Звечана и околине био прекомерно загађен, чак 300 пута преко дозвољене границе. Истовремено, изведена је и акција запоседања "Трепчиних" рудника у Белом Брду, Жутот Прили и Црнци и погони Флотације. Извршен је и препад на "Трепчин" хотел "Звечан", а приликом бруталног претреса британски војници су три раднице из кухиње хотела везали. Истог јутра припадници специјалног одреда УНМИК полиције из Пакистана, са маскама на лицу, упала је у мотел "Рударе" у Звечану, у коме бораве чланови Југословенског комитета за сарадњу са мисијом УН-а. Том приликом у време претраживања, двојици чланова ЈУ комитета ставили су лисице на руке.

Акција "запоседања" настављена је у Радничком дому културе "Трепча" у Звечану, а истовремено УН полицијци из Јордана са пушкама на готово упали су у српски локални радио "С". Овој радио станици онемогућено је даље емитовање програма. Целокупна акција

КФОР-а праћена је истовременом блокадом свих прилазних путева Звечану из правца Косовске Митровице и Рашке. Грађани су са страхом и неизвесношћу посматрали шта их је снашло. У неколико наврата дошло је и до директног сукоба звечанских Срба и до зуба наоружаних "мировњака". Прошле суботе, 26. августа, припадници УНМИК полиције и локални администратор Карен Чалијан окупирани су зградом Скупштине општине Звечан, која је била смештена у једној приватној кући. Однет је сав инвентар који је недавно набављен.

Свакодневно, већ две недеље уназад, испред улаза у "Трепчу" одржавају се протести радника и грађана. Генерални директор Комбината, мр Новак Бјелић, протеран је са Косова, односно забрањен му је улазак у покрајину. Према информацијама УНМИК-а, плату Мисије

УН до сада је, пак, примило близу 2.700 радника "Трепче", а само је њих 15 одбило примања. Сваки радник је добио по 50 немачких марака, а њих 217 у динарској противвредности.

Међународни представници на Косову су саопштили да следи ревитализација "Трепче" и да ће се радници у групама позивати на посао. Комбинатом ће од сада управљати јединствен тим састављен од представника УНМИК-а, Срба и Албанаца. Процес обнављања ће трајати до три године. УНМИК ће у управним структурама представљати Рекс Озборн, а он је уједно и представник три фирме из САД, Француске и Шведске, које чине нови конзорцијум "Трепча". Докле ће пословодство "Трепче" имати утицаја на своје раднике остаје да се види, али ако је судити по броју радника који су примили плату од УНМИК-а, онда је извесно да су упутства из Београда све тиша. Прошле недеље, 29 "Трепчиних" инжењера је на позив новог конзорцијума обишло погоне Комбината у Звечану, а у току су договори око њиховог ангажовања у стручним тимовима. Истовремено, стигла је вест да је пословодство АД "Трепча" поднело кривичну пријаву против председника Извршног одбора СНВ Косовске Митровице, Оливера Ивановића, за кривично дело самовлашћа, угрожавања сигурности и ширења лажних вести. Ивановићу се на терет ставља неовлашћени упад у просторије хотела у Звечану (после акције КФОР-а и УНМИК-а) и то у пратњи групе од четири лица наоружаних пиштољима. У пријави се још наводи да је Ивановић увео групу инжењера у Комбинат с намером да формира параруководство "Трепча" а да они са "Трепчом" немају никакве везе. Председнику митровачког СНВ на терет се ставља и то што је на митингу у граду на Ибру оптужио Београд да је продао "Трепчу", да је она у надлежности Србије и да Срби са Космета мисле да је ова фабрика њихова. Ивановић се терети за изјаву: "Имам непријатан осећај да неко из државног врха већ разговара са УНМИК-ом о статусу "Трепче", народ и радници Комбината о томе не знају ништа. Но, Новаку Бјелићу је забрањен улазак на територију Косова, а одлуком шефа УНМИК-а, Бернара Кушнера, улазак у јужну покрајину забрањен је и Живораду Игићу, Драгутину Марковићу и Драгутину Милованићу, покрајинским функционерима СПС-а.

МАСОВНЕ ГРОБНИЦЕ

Представници мировне мисије УН су ћутали о постојању масовних гробница у којима се налазе тела Срба. Недавно су у приштином насељу Драгодан, на две локације, откривена тела 160 Срба и Рома које су током последњих година дана шиптарски терористи убили на Космету. Гробница на Драгодану разоткрива страшну истину о масовним злочинима албанских екстремиста и терориста, а ћутање КФОР-а и УНМИК-а охрабрује терористе на но-

КРСТАЧА У АВЛИЈИ

Драгица Живановић сахрањена у дворишту, јер британски војници из састава КФОР-а, који обезбеђују ову зону, нису њородици њокојнице омогућили да је сахране на месном гробљу удаљеном око 700 метара од села

"Тешко је да теже не може бити. Ни сами не знамо како опстајемо. Мучно је дању, још горе ноћу. Језа и страх. Проводимо и дреживљавамо бесане ноћи, али и дане. Неко увек мора да је будан. Зло за час дође. Тешко је нама живима, још је теже мртвима. Сахранили смо усред дворишта покојну баба Драгицу Живковић. Гроб и крстача у авлији, где се деца играју", започињу своју тужну причу становници, укупно их је 35, села Бесиња код 9 Југовића, десетак километара удаљеном од Приштине (пут према Подујеву).

Лепоту питомог брдског села Бесиња заменила је језа и самоћа, страх од живота уместо од смрти. Окружени су селима у којима живе Шиптари, комшије знане и незане свакодневно им задају невоље - краду све што стигну, а што не могу да однесу пале. Од недавно норвешке војнике у Бесињу заменили су британски за које сељани немају ни једну лету реч.

"Док су у Бесињу боравили Норвежани нисмо имали већих проблема. Када смо се год обратили за пратњу или какву другу помоћ излазили су нам у сусрет. Британци су другачији, само што нас живе не сахране. Тражили смо пратњу до Грачанице да за покојну свекрву купимо погребну опрему, али нам нису изашли у сусрет. Тражили смо од КФОР-а помоћ како бисмо достојно обавили сахрану на месном гробљу удаљеном око 700 метара од села - добили смо негативан одговор. Ризикујући живот дошао је отац Мирослав да обави опело, уз пратњу једног америчког војника. Познато нам је да је само у Липљану и у Косовској Митровици у новије време покојник сахрањен у свом дворишту", каже Спасенија Живановић.

Преостали Срби у Бесињу живе као у логору. Шиптари се просто утркују ко ће им нанети веће зло. Живановићима су пре шест месеци запалили једну кућу. Бацили су им и бомбу, а од последица експлозије покојна Драгица је изгубила вид. Живановићи су били богата породица - имали су 30 хектара земље, два рибањака са пастрмама који су потпуно уништени. Имања одавно не обрађују, а њиве преоравају шиптарске комшије.

"Све су ређе патроле војника КФОР-а. Препуштени смо Бојжој милости и срећи. Али нам се дом и село не напуштају. И да имамо где да одемо то не би учинили. Ипак, принуђени смо да на слободну територију евакуишемо децу", причају мештани Бесиња.

Ово српско село заобилазе и хуманитарне организације, како наше тако и стране, вероватно и не знају где је Бесиње. У прекиду су и телефонске мреже, нема адекватне здравствене заштите... Срби у Бесињу проводе и преживљавају бесане дане и ноћи. Уместо цвећа и баште страхују да у двориштима не буде још хумки и крстача.

тваније, Пољске и Румуније. Не тако мали број девојака стигао је и добровољно, с намером да брзо дођу до велике зараде. У рукама мафијаша и макроа завршавају и косовске Албанке и Српкиње, али се оне након непрекидног силовања и "увођења у посао" одвоје у европске земље где се продају за хиљаду до пет хиљада марака. Путеви воде преко Македоније и Албаније, где се, уступ, купује девојке и одводе купцима у иностранство. То најчешће чине "отрпнути криминалци ОБК", констатује албански лист из Приштине "Коха диторе".

ва убиства, киднаповања, бомбашке нападе на недужну децу.

Током последње две године на Косову и Метохији је нестало више од две хиљаде лица српске националности, а за 250 несталих Срба знају се имена киднапера и њихових наредбодаваца. За хиљаду лица родбина је надлежним у УНМИК-у предала упитник са тачним датумом, временом и начином отмице, а наведене су и имена сведока.

У Драгодану се налазе два гробља - православно и албанско. Патолози Хашког трибунала су након аутопсије 176 тела идентификовали 44 тела Албанаца који су сахрањени пре бомбардовања Југославије, дакле до 24. марта прошле године. Иначе, на Косову је до сада пронађено 964 тела од којих 104 није идентификовано. Није, пак, утврђено колико је Срба међу пострадалима. На гробљу у Драгодану налази се више од шездесет гробница, а у свакој од њих сахрањено је по два или три тела. На гробницама су постављене металне табле са по два броја, а и на албанском гробљу налазе се 24 табле, што значи да су ту покопани Срби. КФОР и УНМИК немају никаква обавештења за јавност, тако да је масовна гробница на Драгодану још увек обавијена велом тајне, као и многе друге широм Косова у којима су закопана тела убијених Срба.

свакодневно забележи се по неки напад на Србе. Пре десетак дана девет дечака српске националности рањено је од експлозије ручних бомби у селу Црквене Водице код Обилића које су из аутомобила бацили албански терористи. Напади на Србе забележени су и у Клокот Бањи, Гњилану, Гојбуљи, у околини Новог Брда, Липљана, Косова Поља...

У последње време евидентни су и крвави обрачуни између Шиптара које КФОР и УНМИК никако не успевају да зауставе. Нарочито су учестали обрачуни између политичких струја косметских Албанаца. У знатном порасту је број киднапованих и убијених Албанаца, а на "нишану" су умерени Албанци. УНМИК полиција чак и не покушава да води истрагу и хапси виновнике крвавих обрачуна између Албанаца, страхујући да се и они не нађу на мети удара екстремних Шиптара. Више десетина војника КФОР-а до сада је рањено или страдало од разјарених шиптарских кланова. Међународна мисија УН једноставно затвара очи пред нарастајућим криминалом, па се стиче утисак да им одговара "контролисано" насиље Албанаца. Иначе, све чешће је у оптицају теза да на релацији Албанци - Срби не мора да експлодира цела ствар, јер у први план све више избијају све затегнутији унутаралбански односи, а ништа мање није затегнута "жица" на релацији између Албанаца и УНМИК-а и КФОР-а.

КРИМИНАЛ

Теза да Косово живи у густој магли класичног и политичког криминала из дана у дан на делу се поврћује. Међу политичким слојевима Албанаца има сумњи да представници међународне мисије због политичких и дипломатских циљева намерно затварају очи прикривајући право стање ствари, а нарастајући криминал за њих као да не постоји. Шверц свим и свачим, проституција и трговина "белим робљем", препродаја оружја и дроге, све су чешће "занимање" у јужној српској покрајини. То се све догађа у присуству скоро 50.000 војника КФОР-а и неколико хиљада УНМИК полицијација.

Да шиптарски криминалци шире своју паукову мрежу најбоље се илуструје у трговини цигарета, аутомобила, дроге и белим робљем. На Космету постоји најмање једна тајна фабрика цигарета у којој се "производе" луксузне цигарете намењене иностраном тржишту. Италијански карабињери открили су недавно у Приштини тајно складиште са 12 тона цигарета "ЛМ", "Марлборо", "Камел" и других, са опремом за штампање амбалаже. Пронађени су и клишеи који су коришћени за штампање кутија и пакета са цигаретама. Постојање тајне фабрике цигарета потврдио је пуковник Леонардо Мизи, не искључујући да их има још неколико.

Уносан посао Албанаца је и трговина белим робљем. Доводе се девојке из земаља Источне Европе, најчешће из Русије, Бугарске, Ли-

Такође, остаје енигма зашто су кфоровци на Драгодану направили гробље са хумкама на којима су до свог доласка у Покрајину сахрањивали све чија су тела налазили, а о томе нису обавестили ни међународне хуманитарне организације. Индикативно је и то што ако УНМИК зна да су на Драгодану сахрањивани Албанци, зашто позива породице несталих Срба и Рома да разгледају по стварима, одећи и личним документима наводно страдалих. Логично је, ако већ имају те ствари, значи имали су и тела и знају шта је са њима урађено. За не веровати је да су пострадали накнадно закопани у заједничку гробницу. Родбина сумња да су њихови најближи можда још у животу, да су заточени у неком од многобројних албанских логора, да су им узети делови одеће и фотокопирана документа. Сумње је немогуће отклонити, јер они који треба и могу да их отклоне то не чине.

Ни после петнаест месеци од доласка мировне мисије УН на Косову и Метохији не престају злочини албанских екстремиста. Готово

Изгледа, један је Бабо

Може ли се очекивати да држава Хрватска убудуће не намирује и наирађује "заслужне" ратнике туђом имовином, да зајочне дијалој разума и толеранције, а не будућност мука, мући, проклетства, отимачине, насиља и мржње.

Миле ДАКИЋ

У Великој Кладуши се дословно реализира парола: свако слободно својој кући. Општинске власти су одредиле 28. август 2000. године, до када се станари у туђим становима и кућама морају иселити и уступити мјесто стварним власницима или носиоцима станарског права. Оно што је најбитније, у овом послу се не осјећа ни најмањи призвук националне дискриминације, што је у нескладу са стањем у осталим дијеловима БиХ, а посебно са праксом у Хрватској. Улажење у посјед своје имовине је толико уходан и разумно схваћен, да у овом процесу, готово да и не судјелују суд и полиција. Сви они које је рат устолочио у посјед туђе имовине су спавали своје ствари и чекају појаву власника. Локалне власти су за примјер иселиле полицију, а послје тога све иде у границама толеранције и разумјевања. Овдје је станарско право изједначено са материјалним правима грађана. Према појединим категоријама становништва, које сваки рат дијели на оне са ратним заслугама и оне друге, нема различитог третмана. Једно су заслуге, које рјешава држава својим средствима, а не нецивилизацијским прописима, којима се "заслужне" намирује туђом имовином. Новим односом према приватној имовини обухваћени су сви грађани, без обзира да ли су запослени у државним структурама, ратни војни инвалиди, породице палих бораца или специјално заслужни у биткама 5. муслиманског корпуса. Све категорије становништва су изједначене у правима на приватну имовину. Српске избјеглице из Кладуше се безбједно и тренутно враћају у своје куће и станове. Оно што је најбитније, нема оних разних облика неслободе, које се дешавају у Хрватској.

КРВ НЕ СМИЈЕ БИТИ ПРОЛИВЕНА

Ових дана, Алијин ратник, с двоје дјеце и супругом, иселен је из српског стана. Узалуд су му били падање у несвијест и јавни

протести. Општинска власт не одступа од сасвим јасног принципа, да нико и никада не може располагати туђом имовином. Из таквог односа према личној имовини произлазе сва друга припадајућа права за грађане у Великој Кладуши. Ова особеност и ријеткост у БиХ и Хрватској сасвим је сигурно произишла из демократског поимања будућности политичког лидера Западне Босне Фикрета Абдића, чији је повратак у Велику Кладушу најављен за октобар ове године, у крај његове стваралачке младости, гдје он и његови људи већ држе локалну власт у својим рукама. Ради се о човјеку који је економски препородио Западну Босну, који је из обичне и свакодневне земљорадничке задруге изградио чувени "Агрокомерц" и запослио око 14.000 људи, који се није покљонио национализму Алије Изетбеговића. Чувени Бабо је с одговорним Србима на Кордуну, уочи рата, постигао договор да крв између два народа не смије бити проливена, јер је то једина гаранција за нормалан живот послје рата. И заиста, Срби Кордуна и Муслимани Кладуше су се држали овог договора. Можда је баш тај договор омогућио садашњи цивилизацијски однос између различитих нација и грађана у Великој Кладуши. Све се лако заборава, ако крв не потече. Због свега наведеног у Великој Кладуши, па и на Кордуну, народи жељено очекују повратак свога Бабе. Његови економски видци су усрећили и многе Србе на Кордуну, Банији и Лици. У "Агрокомерцу" је радило и око 2000 Срба, а пропорционално много и на најодговорнијим положајима. Само је стручност одлучивала о запослењу у економском диву "Агрокомерца".

Истовремено, људска права српскога народа у Хрватској показују константу коју је учврстила ХДЗ власт у току и послје рата. Док се у Великој Кладуши готово потпуно бришу насиља устолочена ратом, у Бенковцу (који узимамо за примјер) царује свеопшта неправда, јер се све у Хрватској уротило и устремило против српског повратка.

У селу Буковићу недалеко Бенковца Срби су упорни да се врате у своје куће, али за то не постоје економске, правне и безбједносне основе. Највише кућа је уништено послје хрватске "Олује", што је био и остао израз смисла и опредељења државне политике. Село Буковић су населили Хрвати из Војводине (највише из Бешке и Сланкамена), гдје су задржали и изнајмили своје куће и станове. Симо Гулић се вратио у свој завичај 1997. године. У његовој кући је Хрват из Бешке коме је држава Хрватска дала рјешење да ће постајти власник Симиног посједа за 10 година. Симо већ 3 године лута око своје куће и у тим психичким мукама је повишен крвни притисак, шећер и психичке поремећаје. Нуде Сими логорски смјештај, што он не може прихватити, јер је то наставак временског и пси-

хичког геноцида. Један од повраћених Срба у Буковићу је Љубомир Касум. Он исто тако пролази кроз муке. У његове стамбене и привредне објекте уселио се Хрват Бранко Смолић из Сланкамена. То чудовиште од човјека руши Љубомирове објекте, дограђује и гради нове. Отвара аутошколу, ресторани и кафе бар. Љубомир се узалуд труди да добије своје и не мисли да прихвати Смолићеву понуду да му исплати 60.000 ДМ, јер је уочи рата имао 45.000 ДМ годишњег прихода са свога имања. Смолић је општини Бенковац платио за имање Љубомира Касума 30.000 ДМ. На судбину Љубомира Касума, један од повраћених Срба села Буковић је изјавио: "Када би било ко, и било гдје у свијету срушио туђу кућу, са наміјером да ту сагради своју кућу, био би ухапшен и прво упућен психијатру на посматрање, и ако би се установило да није луд, био би осуђен казном затвора и да власнику срушене куће надокнади претрпљену штету."

ДВОЈНИ СЛАНКАМЕНЦИ

Вратио се у Буковић и Петар Јокић. Запљусио је овог прољећа у својој земљи, али га из њиве протјераше трејица Хрвата из Сланкамена. Отац Велимир потресен догађајем умире. Његову мајку премлатише и стрпаше у ормар, мислећи да је мртва. У болници лијечници јој повратиле живот. Држава Југославија толерише двојно држављанство Хрватина који су на позив Хрватске запосјели српске куће и земљу у Крајини, а и не помишља да им одузме куће у Сланкамену и да их додијели протјераним Србима.

Вујо Дрча, син покојног Василија, послјије 1. свјетског рата је купио "Стари хотел" у Бенковцу уштеђевином из Америке. Комунистичке власти су 6. децембра 1946. године извршиле конфискацију хотела, "на основу пресуде Суда за заштиту националне части Хрвата и Срба у Хрватској за округ Шибеник - Задар." Осим конфискације Вујо је кажњен затвором од 3 године у Лепоглави. Касум Љубомир је унук Дрча Вује и у законском року је поднио захтјев за денационализацију "Старог хотела". На свеопште запрепаштење, хрватска власт је продала "Стари хотел" 3. марта 2000. године једном приватнику за 240.000 ДМ. Љубомир је упућен на суд да тражи правду, али су трошкови тужбе и адвоката превисоки за његове тренутне могућности. Очито је да хрватска политика већ 150 година жели Крајину без Срба. Зато је у току 2. свјетског рата због завјере хрватских фашиста и комуниста убијен сваки четврти Крајишник. Убиства и прогони су настављени, а њихов резултат је српско физичко нестајање и застрашивање. Најновије убиство се десило у селу Смилчићу. Убијен је па објешен Србин Луња (36).

Крајишници очекују да ће се демократска пракса из Велике Кладуше ипак морати преточити преко хрватских граница, јер су без тога перспективе хрватске државе закречене и незаемливе. То најбоље доказује текуће економско сиромашење, људско и интелектуално тријежњење. Треба очекивати да држава Хрватска неће намиривати и награђивати "заслужне" ратнике туђом имовином, да ће започети дијалог разума и толеранције, а не будућност мука, мући, проклетства, отимачине, насиља и мржње.

Страва од њихових права

“Ко није са нама, тај је против нас”, крајњој инстанци води и расизму, антисемитизму и апартејду, јер данас заштиту не уживају бивши полицајци, сутра бивши комунисти или припадници неке друге партије и на крају припадници одређене нације, расе или вере.

Драгољуб ТОДОРОВИЋ

Једна од многобројних невладиних организација које делују у Београду је и Хелсиншки одбор за људска права у Србији на чијем челу се већ више година налази госпођа Соња Бисерко. Из самог назива ове организације, а и из конкретних активности, билтена и публикација које издаје, семинара, округлих столова и других скупова које организује и извештаја које периодично ставља на увид јавности произилази да би Хелсиншки одбор за људска права требало да се бави заштитом и унапређењем људских права, усклађивањем поштовања људских права са међународним стандардима и омогућавањем правичног и фер суђења свим грађанима против којих се води кривични поступак.

СКАНДАЛ

Хелсиншки одбор за људска права у Србији се грубо оглушио, повредио и прекршио све међународне стандарде о људским правима релевантне за правично суђење, затим свој оснивачки акт, своју основну делатност када није реаговао на случај Владимира Николића.

О случају Владимира Николића писали су независни листови (“Данас”, “Блиц”, “Глас јавности”, “Монитор”, “Независни”, “Република”, итд), телевизијске и радио станице (Студио “Б”, радио “Слободна Европа”, телевизија Црне Горе, “Би-Би-Си”). Са својим саопштењем јавно се Фонд за хуманитарно право из Београда, јавно је иступила Биљана Ковачевић-Вучо, председник Југословенског комитета правника за људска права, огласиле су се саопштењима политичке странке. Супруга Владимира Николића се преко медија обратила апелом демократској јавности и лично поменула госпођу Бисерко са молбом за јавно реаговање. Као адвокат Владимира Николића обратио сам се Соњи Бисерко, доставио релевантан материјал и молио за помоћ. Све су то Хелсиншки одбор за људска права у Србији и Соња Бисерко игнорисали. Сматрам да је то скандал, узурпација и приватизација институције, затим секташење, бојкот и најприземније политиканство недостојно и солидне политичке партије на власти, а не невладине организације чија је основна и једина делатност (чак и у називу организације истакнута) заштита људских права.

Због значаја људских права у савременом свету, посебно код нас, и институција које се баве њиховом заштитом ценим да јавност мора бити упозната са једним овако, за сличне невладине организације, несхватљивим и неразумљивим дискриминаторским чином.

Дакле, о евентуалној необавештениости не

може бити ни говора, да остаје, или да господа из Хелсиншког одбора не виде кршење људских права у Николићевом случају, или да сматрају да Николић, будући да је радио у полицији, није вредан било какве заштите и да му никаква људска права и не припадају.

И као човек и као адвокат огорчен сам хапшењем и пресудом новинару Мирославу Филиповићу. Придружујем се свима, па и Хелсиншком одбору (који је том случају посветио знатну пажњу), који траже да се Филиповић ослободи и пусти из затвора. Међутим, да бих сликовитије, јасније и убедљивије показао у ком степену су повређена права на правично и фер суђење Владимиру Николићу, само и искључиво у ту сврху и за потребе овог текста упоредићу случај Владимира Николића и Мирослава Филиповића у контексту повреде људских права правичног и фер суђења:

1. - Николић је лишен слободе тако што је киднапован, што је на превару изведен из кола, па му је група људи скочила на леђа, ставила капуљачу на главу, везала руке, стрпала у комби и одвела у подрум.

- Филиповић је ухапшен тако што је добио позив од истражног судије да се након 7-8 дана јави на испитивање и након изношења одбране у присуству адвоката одређен му је притвор.

2. - Николић није знао ни ко га је киднаповео, ни због чега је киднапован, касније, за време саслушања није знао шта му се ставља на терет, јер је у полицијском притвору испитиван пет дана на околности које истражни судија није помињао, већ је тражио да се изјашњава о потпуно другим чињеницама.

- Филиповићу је истражни судија детаљно и пред његовим браниоцима предочио шта му се ставља на терет.

3. - Николић је држан у тзв. полицијском притвору пет дана уместо три дана како је по закону предвиђено, није му ни уручено решење о притвору. Његова породица пет дана није знала да ли је уопште жив и где се налази, а по члану 200. ЗКП о сваком привођењу породица мора бити обавештена.

- Филиповићу је решењем, које му је уручено, одређен полицијски притвор у складу са законом и након истека законског рока, пуштен је на слободу.

4. - Са Николићевог суђења у целини и потпуно је искључена јавност, чак је супротно императивном законском пропису о обавезном јавном објављивању изреке пресуде, изрека пресуде је објављена на главном претресу са кога је искључена јавност.

- На главном претресу Филиповићу само у појединим деловима главног претреса суђење

је било затворено за јавност, изрека пресуде је у складу са законом објављена јавно, а и образложење пресуде је дато у присуству јавности, укључујући и новинаре који су о томе образложење опширно писали.

5. - Истрага, суђење, израда пресуде и жалбени поступак у Николићевом случају су пролонгирани и без икакве потребе или процесних разлога одуговлачени мимо свих законских рокова. У првостепеном поступку промењено је чак 13 судија.

- У поступку против Филиповића сви законски рокови о трајању истраге, заказивању и одржавању суђења и изради одлуке су стриктно поштовани, чак се радило и брже.

6. - Николић је у притвору смишао за кратко време више од 20 килограма. Здравствено стање му је врло лоше. Није ни дана био у болници, а представницима Међународног црвеног крста није дозвољено да га посете.

- Због истоветних проблема са здрављем Филиповић је смештен у најпрестижнију медицинску установу у земљи - ВМА.

7. - Николић је осуђен за одавање државне тајне, а у списима предмета нема података о каквој државној тајни се ради, на основу ког прописа је проглашена државна тајна, како, коме, када, на ком месту и на који начин је одата (предата, саопштена, учињена доступном). Николић ништа није урадио, радња извршења једноставно не постоји.

- Филиповићу се нека радња извршења ставља на терет и он је нешто ипак писао и објављивао (што не представља кривично дело, али неко чињење представља).

КО НИЈЕ С НАМА...

На основу ове само у широким потезима назначене и без разматрања свих детаља, упоредне анализе два случаја, као и на основу свега што се у јавности зна о случају Владимира Николића јасно је да је Николићев процес карактеристичан и по неким детаљима: так парадигматичан када се ради о кршењу људских права у односу на све монтиране и политичке процесе у Југославији од 1945. године до данас.

Према томе, једини разлог за овај инорантски однос треба тражити у томе што Хелсиншки одбор штити људска права и залаже се за њихово пуно поштовање, али не за све. Конкретно, Владимир Николић је радио у полицији и било каква повреда његових људских права није у надлежности Хелсиншког одбора за људска права. То се њих не тиче.

Дубоко нехуман, антицивилизацијски и директно супротан духу Универзалне декларације о људским правима селективан приступ заштити људских права, води чувеној Стаљиновој сентенци: “Ко није са нама, тај је против нас”, даље и у крајњој инстанци води и расизму, антисемитизму и апартејду, јер данас заштиту не уживају бивши полицајци, сутра бивши комунисти или припадници неке друге партије и на крају припадници одређене нације, расе или вере.

КАКО ТО ВИДЕ ОНИ

Јан Пеликан

Тужна размишљања у трагично доба

Апокалиптички ток југословенске кризе и нарочито њена садашња - нажалост, не и последња, страшна перипетија представља пре свега последицу промашаја западних демократија: Свакако, некадашња југословенска федерација би се распала са великом вероватноћом стикијски и сама, и да се налазила на другој планети. Повезивање борбе против трулог тоистичког режима са више или мање примитивним национализмом, чему смо на прелому осамдесетих и деведесетих година били сведоци не само у Хрватској и Србији, већ, на пример, и у Словенији, минимализовало је наде у трансформацију Југославије у модерну демократију. Али Запад није учинио ништа да спречи распад југословенске државе. А сваком барем мало упућеном политичару морало је при том бити јасно да је за српско-хрватски језички простор федерација додуше тешко савладив, али ипак оптималан државни оквир. Било каква његова подела морала је неизбежно да се заврши серијом конфликта.

Представља тек убоги изговор да је Запад 1991. године био усредсређен на пропаст СССР-а и да није могао да се посвети балканским проблемима. Напротив, тада је ситуација за решавање почињене југословенске кризе била неупоредиво боља него икада после тога. Интензиван дипломатски притисак, повезан можда и с претњом војне акције, могао је у то време да спречи убијање у Хрватској и Босни. Наравно, не може се резолутно тврдити да рат не би избио и касније, али Запад је имао могућности да ограничи утицај националистичких елита, да ограничи спонтани распад државе и створи услове за евентуално мирнију поделу федерације.

Сликвито речено: са неколико стотина полицајца је 1991. године било могуће спречити катастрофу коју се данас узалудно труде да реше

армије од стотину хиљада војника. Државе Европске заједнице и САД тада су, међутим, подлегле притиску Савезне Републике Немачке и у потпуности промашиле. Најпре су мучно посматрале излазак Словеније из СФРЈ, а затим су саме активно допринеле одвајању Хрватске и Босне.

На прелому 1991. и 1992. године догодила се фатална грешка која се данас законито враћа у виду коосовске трагедије. Запад је покушао да је прикрије и компензује бесмисленим бомбардовањем Србије и Црне Горе. Судбинска грешка јесте одбрана принципа непроменљивости унутрашњих граница југословенске федерације. То начело је, додуше, помогло словеначком и хрватском народу да се домогне сопствене државе, али је у исто време оштетило оправдане интересе српских мањина у Хрватској и Босни, и хрват-

ске мањине у Херцеговини.

Последице су биле трагичне: после грађанског рата Хрватска је промењена у национално такође монолитну државу. Запад је тихо одобрио истеривање више од две стотине хиљада тамошњих Срба. Босна је после крвавог конфликта подељена у три националне државе, које данас држи на окупу само окупациона управа. Велике силе при том нису учиниле ништа суштинско за обнову етничке толеранције. Крај столећа је испуњен тужним парадоксима. Није проблем одобрити бесмислену војну операцију која кошта милијарде долара. Пружити ефикасну (много јефтинију) економску помоћ Босни која представља основни услов за обнову етничке толеранције - ту САД и њихови савезници оклевају.

Пажње је вредна свакако и могућа примедба да је развој у југоисточној Европи у протеклој деценији представљао резултат објективних историјских процеса. У Европској унији су падале међудржавне баријере, западна Европа је у последње доба начинила огроман корак напред у националној и расној толеранцији. Насупрот томе, Балкан, а такође и средња и источна Европа су се цепапи. Није искључено да источна Европа само достиже западни део континента. Питање је да ли стварање националних држава и њихова етничка хомогенизација нису неопходна претпоставка стабилности и демократизације.

Чињеница је да је тек иселјавање немачких мањина 1945. године створило - на бруталан начин - проблем који је дуги низ деценија угрожавао мир у Средњој Европи. Слично томе су и у Грчкој настали услови за модернизацију тек после дуге и неправедне етничке хомогенизације, која је трагично обележила судбине милиона људи (одлазак мањина у земљу матицу, иселјавање Турака и потискивање еманципацијских настојања македонске и албанске мањине). Дакле, другим речима: за интеграцију, политички и економски просперитет су можда постојале само етнички монолитне државе, а нипошто национално хетерогене целине.

Али ни ова - можда релевантна - теоријска конструкција, наравно, не оправдава апсолутно дилетантски приступ западне заједнице југословенској кризи. Ако је пут ка етничкој хомогенизацији неизбежан, Запад је народима бивше СФРЈ није олакшао. Његове интервенције нису решиле, него су, напротив, ескалирале конфликте. У току готово једне деценије у којој је Запад доминирао у простору бивше југословенске федерације сви су њени делови - изузев Словеније - доживели дубоко испод нивоа 1989. године. То се тиче не само економског стандарда, већ и мере поштовања људских права.

Сједињене Државе и њихови савезници понајвише су успевали да пригуше нека жаришта напетости. Али пре или касније ће нека од њих поново планути и то можда са још већом снагом. Са проласком времена, могуће је рећи да када се Запад не би ангажовао у југословенској кризи, њен ток би без сумње био веома трагичан, али би са великом вероватноћом трајао знатно мање времена и изискивао знатно мање људске патње.

НЕМОЋ ГОДИЈАТА

Тешко је наћи поступак који би још више одложио мир на Коову и свуда на Балкану него што је ваздухопловна агресија на Југославију. Цела акција је била испуњена суровим и горким парадоксима. Њени творци су се понашали као актери неуспеле фарсе који се труде да спрече ширење пожара тако што његове пламенове поливају бензином. Да није реч о грешкама због којих пате милиони цивила, можда би њихова активност у неким тренуцима заслуживала и осмејак.

Бомбардовањем државе НАТО пре свега жели да ретушира своје учешће у садашњој катастрофи, покушавајући да одврати пажњу од своје претходне политике. САД и њихови савезници се у коосовској кризи понашају као шахиста-почетник. Недостаје им концепција, недостаје им стратегија, умеју да размишљају само у хоризонту два или три потеза. Немају ни примисао о томе шта ће успедити. Труде се да постигну парцијални

Стратејске невоље (20)

Зло се понавља...

Речи Јана Пеликана о безнађу и дубоком очајању најбоље погађају суштину - такве су последице већ скоро деценију дугог ратног стања у Југославији. Поука би била - решавати конфликте мирним путем. Али такав пут је одбачен на самом почетку, интервенцијом у Словенији. У праву су, наравно, аналитичари који указују на заблуде и кривице међународне заједнице - али правде и излечења ради, треба размислити и о несхватљивој лакоћи употребе насиља и међу самим унутрашњим актерима југословенске трагедије. Очекује нас, можда, још једна (нећемо рећи последња, јер то не би било тачно) криза: Црна Гора. Тврди се да ту неће бити никаквог насиља, али се у исто време истиче да се неће дозволити понављање Словеније. У ком смислу? Да се нападне Црна Гора и овога пута ствар "истеру до краја"? Да се нападне Црна Гора и изазове нов конфликт у коме би Србија била поражена и (можда) бомбардована, уз отцепљење Црне Горе? До сада је увек тако било: жеља за отцепљењем (сепаратизам), конфликт, употреба силе из Београда, узвраћање силом уз помоћ Запада; пораз, отцепљење... и ником ништа. Понављамо: боље је било прихватити план лорда Карингтона о

мирном разлазу, него завршити у ратовима, бедни, очајању... И отцепљење, или боље федеративно уређење, подложно је мистификацијама: Чеси и Словаци су се мирно растали, и сарађују, уз мање неспоразуме, боље него што су сарађивали у заједничкој држави. Већ чујемо аргумент: нису били оптерећени насиљем из прошлости, лако је њима! Управо је обрнуто: крваво насиље у југословенској историји обавезивало је актере политичких збивања да инсистирају на мирном разлазу, да се страхоте, нарочито оне из 1941-1945. године не понове. Управо нас тешка прошлост обавезује на мудрост...

Неће је бити. Догађаји добијају готово мистичан карактер - зло се понавља у очигледној предвидљивости и неизбежности. Устав промењен, телевизије глајшталтоване, радија ућукана, услови никад гори, изаћи на изборе се мора, о поразу и његовим могућим страшним последицама нико не говори... Десет година је прошло, десет још горих нас очекује. Да ли је Карел Кошик био у праву када је југословенски рат упоредио са оним тридесетогодишњим?

Александар Илић

циљ, без обзира на то колико ће штете при том изазвати и какве ће то последице имати у будућности. Западни државници су претпостављали да ће Милошевић попустити или капитулирати после бацања првих бомби. Када се то није десило, нису знали како да изађу из клопке коју су сами себи спремили.

Клинтон и даљи значајни западни државници заборавили су да и пас који је добио батине, и кокој за сваку кривицу и даље непримерено млате, може одједном да уједне. Нису били свесни да при свом ранијем интервенисању у конфликте у Хрватској и Босни нису само строго одмеравали казне само Милошевићу и његовом режиму, већ да је њихова политика болно обележила судбине милиона обичних Срба, ретко се помиње да је у Југославији нашло уточиште више од пола милиона Срба из Хрватске и Босне. Пре неколико година ти су људи били истерани из својих кућа, а сада су их убијале и ракете НАТО. Они, али и већина Срба из Србије оправдано осећају да би даљи уступци значилно дефинитивно потчињавање српског народа и да њихова земља може бити спасена само ако се супротставља агресији.

Представља дрску лаж да је у марту 1999. ишчезла последња шанса за мирољубиво решење југословенске кризе и да је војна интервенција из ваздуха представљала једину могућност спречавања хуманитарне катастрофе. Управо је супротно истина. Бомбардовање је директно допринело трагичном јачању катастрофе. Милошевић је као циничан и прагматичан политичар на Косову све до налета спречавао масовна убиства или истеривање албанског становништва. Свакако не из хуманитарних разлога - сувише је добро знао да би управо такви екцеси могли изазвати интервенцију Запада. После интервенције из ваздуха, међутим, српски одреди изгубили су све скрупуле.

У последњим месецима пре бомбардовања у Србији је достигала врхунац криза политичких елита. Гласачи су губили последње остатке поверења како у владајућу олигархију, тако и у опозицију која је програмски врло блиска влади. Постојала је реална могућност да би српско становништво коначно могло стићи до катарзе коју би омогућио или војни пуч или свенародни устанак. Бомбе нису уништиле само српске градове, него и ову наду.

Хуманитарна катастрофа становника Косова (не само Албанаца, него - не заборавимо - и српске мањине) није, наравно, једина трагична последица налета. Исто је тако бесмислено и злочиначко и варварско разарање српских, црногорских, војвођанских и косовских градова, комуникација и фабрика. Разарање центра Београда је, додуше, рафинирање него у време хитлеровске агресије пре скоро шездесет година, али има једнако изопачен карактер. Јан Румл или Вацлав Хавел можда ће поверовати да ће разарање топлане или зграде министарства одбране или унутрашњих послова, које леже у сред београдских стамбених целина у центру, зауставити убијање цивила на Косову.

Још апсурдније је било бомбардовање оних области у Војводини у којима већину становништва чини мађарска заједница. Овде недостаје било какво логичко објашњење. Рушење моста преко Дунава недалеко од југословенско-мађарске границе могло би отежати, на пример, само напредовање финских или ескимских добровољаца који би одлучили да пођу Србији у помоћ.

ДИСКРЕДИТАЦИЈА И ДЕЛА

Запад се не бламира само својом дилетантском политиком. Много је озбиљнија и појачана дискредитација идеја хуманизма и принципа слободе информисања. Данас већ апсолутно стандардан селективни приступ људским правима крајње је опасан за даљи развој западне цивилизације и стабилност у свету. Није само фарисејски, него и злочинанки сврховито и неистинито образлагати интервенцију сила у једној области заштитом људских права, а у исто време тихо толерисати сличне, а можда и горе екцесе у низу суседних региона. Курдски или кипарски проблем представљају само најпознатије примере.

Ратови су увек представљали и сукобе у пропаганди. То што смо слушали из западних извора - још и прежвакано од наших, уобичајено не баш одличних новинара - превазилази подношљиву меру и има очигледно контрапродуктиван резултат. Упозорио само на неколико случајно изабраних примера који доказују како смо у косовској кризи били непрестано конфронтирани са селективно изабраним и дотераним информацијама, па чак и дезинформацијама: на почетку агресије, када је руководство НАТО веровало да ће Србија капитулирати после неколико сати или дана, ратни извештаји били су пуни слављеничких кадрова који документују сјајне ефекте савршених система авиона у нападу. После неколико дана, међутим, кадрови порушених српских градова и разорених комуникација постепено су се изгубили. Заменили су их референце о масовном кршењу људских права на Косову и о масовном егзодусу становништва. Те информације стигле су пре него што су српски одреди почели да истерују албанске цивиле из њихових кућа.

Из Брисела смо једном сазнали да НАТО захваљујући сателитима има тачне податке о ратним злочинима српских оружаних формација. Прекосура, међутим, чујемо како Запад не зна (иако мониторије цео регион, непрестано, преко сателита), где се дегуло четрдесет хиљада косовских избеглица из логора на косовско-македонској граници. Са таквим примерима могло би се наставити.

Немамо никакве илузије о карактеру српског извештавања: емитовање београдског радија било је пуно извитоперавања и лажи. Али НАТО је у минималном смислу изгубио пропагандистички рат у Србији. Напади на зграду телевизије и радија и уништавање предајника значили су индиректно признавање неуспеха. Ограничавање протока информација, које је Запад користио већ у Босни, ниско је и заслужило осуду. Има апсолутно исти карактер какав је имало онемогућавање емитовања иностраног радија у време комунизма. Демократске државе морају аргументима убедити становнике Србије (а имају за то довољно техничке могућности), а никако тиме што ће прекинути емитовање програма српске телевизије.

ЧЕШКИ ОДЕЦИ

Карактеристична и у исто време поучна била је реакција појединих струја на чешкој политичкој сцени. Део политичара је у пуној мери испустио сви дилетантизам и доктринарство. Њихови ставови би се лако могли иронично осветљавати парафразирањем парола које смо слушали у бившем режиму: "Са НАТО за вечна времена и никако другачије", "НАТО никада не грешу" итд.

Образложење да се одлука организације у коју смо управо ступили мора поштовати, макар било и најспорније, пажње је вредно. У сукобу је не само са здравим разумом, већ и са декларисаним демократским карактером алијансе, у којој схватања чланова имају једнаку тежину, а свака држава има могућност да негира одлуке осталих. Нападе НАТО код нас подржава и део бивших дисидената, храбрих бораца против тоталитарног режима. Ови људи доказују да нису успели да избегну тужну судбину многих револуционара који после победе својих идеала губе способност аналитичког и критичког мишљења. Токло су повезани са системом који су изградиле, толико су омађијани сфером моћи у коју се наша држава укључила, да не могу да освоје одређену дистанцу. То је једино прихатљиво објашњење за њихово чак провокативно необудливо схватање решења конфликта и њихово апсолутно нерасположење да барем покушају да делимично разумеју сложени комплекс узрока југословенске кризе.

Јан Румл, Петар Питхарт и посебно Вацлав Хавел често говоре о потреби визија. Али сами немају никакву реалну представа како да се реши балканска криза, и одсуство стваралачке рефлексивне надокнађују демагогијом. У одређеном смеру су тако у приступу косовском конфликту веома блиски комунистима. Комунистичка стран-

ка Чешке и Моравске заступа, додуше, супротно становиште, али и она на исти начин утилитарно, упрошћено и лажљиво интерпретира сложени проблем уз помоћ пуких фраза.

Грађанско-демократска странка није блиска мом срцу - ипак, морам да констатујем да је Вацлав Клаус својим приступом садашњим трагичним догађајима на Балкану доказао да је политичар европског формата. Клаус је испољео црте државника којем нису стране одлучност и политичка храброст. Убеђен да ништо слављеничко климање главом, већ објективна анализа може помоћи да се учврсти престиж НАТО, отворено је изговорио своје примедбе бомбардовања Југославије. Варају се критичари који оптужују председника Грађанско-демократске странке због утилитарног прилагођавања ставова у овом питању расположењима чешке јавности. Клаус није скривао критичке резерве у вези са приступом међународне заједнице и дела чешких политичара југословенској кризи, још у време сукоба у Хрватској и Босни. И тада је показао пажње вредну способност да разликује дезинформације од стварности, указао је на сложену суштину трагичног развоја у југоисточној Европи и на опасност од упрошћених решења.

ДАЛЕКО ЈЕ СУНЦЕ

Реакције чешких политичара на бомбардовање Југославије су у контексту разарања и убијања у југоисточној Европи по свом значају више него другоразредне. На Косову и у Србији трпе стотине хиљада невиних људи. Пожари конфликта приближавају се Македонији у којој Албанци могу постати капилса даље несавладиве експлозије. Ланац насиља се најпре неће зауставити ни у тој републици; реприза крвавог беснила може се очекивати у Босни, на раду је и Санџак.

Не треба имати илузије ни у погледу стабилности албанског простора. Албанска Република се године 1997. практично распала, у суштини због баналних разлога. Евентуална интеграција албанских области, или, напротив, изнуђени настаanak формално или само фактички самосталног Косова, којем ће Запад забрањивати да се уједини с матичном државом, постаће извор даље напетости. Вероватно је и то да ће те тензије - можда и са одређеним закашњењем - изазвати нови грађански рат.

Елита која руководи западном демократском цивилизацијом претрпела је у југословенском простору први пут од пада совјетске империје болан и опомињајући пораз. Показала је неспособност да ефикасно решава националне конфликте, чак у ни у назнакама није била спремна да учи на сопственим грешкама. Последња интервенција држава НАТО у југословенско збивање само ће увећати токове суза. Али ни они нису приморали западне државнике на потребну ауторекфлексију. Уместо да признају своје грешке и покушају да траже нова решења, изабрали су бесмислено и кукавичко бомбардовање. Без обзира на то како ће се садашња криза завршити, интервенција НАТО није олакшала живот балканским народима.

Тек ће време показати до којих ће последица довести целосветска или, тачније, евроатлантска хегемонија САД, односно НАТО. Али - већ данас - представа да ће новонастала ситуација коначно омогућити глобални развој демократије, јавља као прилично наивна. И Европа надаље остаје подељена на просперитетни Запад и Исток који животари. Само су се границе међу овим световима мало промениле. Неки региони можда краћу ка благостању, али много више области изгубило је сваку наду и суновратило се у дубоко очајање.

Милиони обичних Албанаца, Македонаца, Срба, Црногораца или Муслимана најпре ће узалудно ишчекивати бљесак сунчевих зрака. За њих је сунце још увек веома далеко.

Listy
(Незнатно скраћено)
Превило Александар Илић

5 КОШУ

Александар
ЧОТРИЋ

Кад се сетим херојске одбране земље од НАТО агресије, закључим све било је музика.

Он је Краљ Сунце.
Огулио нам је кожу.

Ако оде и Црна Гора,
председник ће много лакше сачувати Југославију.

Ђаво нам је крив што смо видели свог Бога.

Ми нисмо потрошачко друштво.
Код нас се краде.

Он је као хлеб.
Нигде га нема.

Како ће војска чувати границе,
када диктаторово лудило нема граница?!

Због катастрофалне суше смењен је главни метеоролог.

Избори ће донети значајне промене.
Диктатори ће постати демократе.

"Зачепите нос и гласајте за опозицију", рекао је војвођански сепаратиста Ненад Чанак.
Ко гласа за њега требало би и очи да затвори.

Да председник нема пријатеље у свету,
зар би толики новац држао код њих?!

Постигли смо потпуну сагласност.
Ни око чега не можемо да се сложимо.

Жртва је осуђена на максималну казну јер није било ниједне олакшавајуће околности.

Непријатељ је онај који прича о ономе што сви видимо.

Нећемо дозволити да нам се под плаштом демократије протурат демократија.

Између Војислава Коштунице и Слободана Милошевића постоје две крупне разлике. Име и презиме.

Милошевић директно ради против стратегије Пекинга о стварању једне Кине.
Он у Србији ствара другу Кину.

Власти су у сукобу са интелигенцијом.
Са интелигенцијом уопште.

Вођа се не бави бројем погинулих.
Није он статистичар.

Како да тражимо иглу у пласти сена,
када не знамо ни где је пласт?!

Од дрвета не види обешене.

То ни луд не би урадио.
Али у питању је партијска обавеза.

Преговори су дали резултат.
Стране су се договориле о термину почетка сукоба.

Не могу целог живота бити Србин.
Од нечега мора да се живи.

Променили смо бројне господаре.
То је доказ да смо слободољубив народ.

Убио је оца и мајку.
У питању је класичан сукоб генерација.

Код нас је толика демократија да хтео не хтео мораш бити против власти.

Комунизам је светски процес.
Зато што је и Србија свет.

Он је великосрпски интернационалиста.

Од писања може да се живи.
Ако пишете чекове без покрића.

Не могу се поредити Турци и комунисти.
Комунисти не знају турски.

Иван Стамболић је недавно нестао.
А Слободан Милошевић је одавно изгубљен.

Многи су видели злочин.
Зато нема сведока.

У земљи у којој је ограничена слобода кретања сви иду уназад.

Жестоко смо ударили по непријатељу.
По систему - удри бригу на весеље.

Марш гладних није успео.
Нису могли да се држе на ногама.

Кад оболи нација,
онда нормалне шаљу у луднице.

Упецали смо се на златну рибицу.

Био сам комуниста из уверења.
На Голи оток сам ишао добровољно.

Председник је најбољи чувар закона.
Не дозвољава никоме да га користи.

Нисам стекао никакву противправну корист.
Сав проневерени новац сам потрошио.

Не можемо дозволити слободне изборе јер би многи гласали за окупаторе.

Док пријатеље морамо да тражимо по свету,
сви непријатељи хоће да дођу код нас.

Бранили смо Европу од Турака, али нисмо успели.
Милиони Турака су отишли на Запад.

Јасно је као дан да се у Србији ништа не види.

Председник не сме да оде на Косово и у Црну Гору.
Али, зато ће тамо добити највише гласова.

Избори ће бити тајни.
Осим ако опозиција не открије превару власти.

Уби се доказујући државни криминал.

Речи су претопили у олово.
Нажалост, не у новинско.

Колико је напредовала наша војна технологија?!
Око тога се стално ломе копља.

Устав Југославије нелегално и нелегитимно је промењен 6. јула.
Све у склопу акције "ЈУЛ у јулу".

Новине пишу да ће седиште СПС-а бити пре-сељено у зграду једне банке.
Злобници би рекли - "банду у банку"!

Радикална странка је за председника Југославије предложила управника гробља.
Да сахрани Југославију, ваљда!

Гробар има задатак само да заврши посао целата.

Они не воле пролазне ствари.
Заљубљени су у СПС власт.

Предстојећи избори ће бити поштени.
Владајуће партије ће поштено да се накраду гласова.

Телевизија је масовни медиј.
Крива је за масовне злочине.

Није истина да су интелектуалци слабо плаћени.
Свако коришћење своје главе скупо се плаћа.

Он је највећи патриота.
Нигде не може из Србије.

Сви смо за промене,
осим оних који се стално мењају.

Комунисти су морално чисти.
Они су са моралом одавно рашчистили.

Кад год видим председника Југославије наметне ми се мисао: То је онај СТАРИ.

Њихови политички неистомишљеници су сви који мисле.

Председник може много да уради за народ.
Али неће да се повуче.

Наши пензионери се подмлађују.
Сваки пут када приме пензију за неколико година уназад.

Грађани ће имати право да искажу шта мисле о властима.
Током изборне кампање.

Румунски министар спољних послова Петре Роман средином августа је пливао десетак километара Дунавом.
И многе наше министре треба пустити низ воду.

У Србији за промене није довољно једном прошетати до бирачког места.
За промене треба шетати месецима.

Опозиционим лидерима мишљења се подударују.
Мисле све најгоре једни о другима.

Откад пузим, позиција ми је много стабилнија.

Међусобно су се масакрирали.
Пошто су пре тога су обећали да ће поступати као људи.

Решено је питање његовог наследника.
Оног тренутка када је добио сина.

Ми већ имамо монархију.
Он живи у двору, изузет је од одговорности, син ће га наследити и окружен је дворским лудима.

Изазвао је четири балканска рата.
А онда је одлучио да постане светски човек.

Грађани ће на следећим изборима поново имати прилику да бирају власт којом нису задовољни.

Цео свет нам се диви због нашег председника.
Како га тако дуго трпимо!

Памет нам је отишла у свет.
И зато је режим у сукобу са светом.

Председник нас воли.
Али од љубави се не живи.

Задатак војске је да брани народ...
И од врховног команданта.

Победили смо НАТО, одбранили смо Косово, одлично живимо...
У потпису: новинар патриота.

Какав ЈУС?!
Грађани морају одговарати мерилима ЈУЛ-а.

Полиција је приликом претреса стана пронашла књиге.
То је доказ да су осумњичени припремали субверзивне активности.

Ми смо поносан народ.
И када просимо,
ми се не савијамо.

Партизани су знали за шта су се борили.
Види се то по њиховим привилегијама.

Није тачно да смо изгубили четири рата, јер у грађанском рату нема поражених.

Страни фактор ради против нас.
Грађани су чули да се у иностранству боље живи.

Не знам шта да мислим.
Још нисам добио став партије.

Ако не дигнете руку за њега,
то је као да сте дигли руку на себе.

Председнику треба доделити орден ратног хероја,
зато што је сачувао мир.

Због слепог вође
живимо као слепци.

Доказано је да је шпијун.
Не говори српски језик.

Код нас постоји слобода збора и изговора.

У Црној Гори се организују племена.
Да се супротставе америчким каубојима.

Стекли су академске титуле.
Учили су се на грешкама.

Деца су се некада играла лопова и жандара.
Данас нико неће да буде жандар.

Сачували бисмо грађански мир,
али избила је сељачка буна.

НОВА ВОЈНА ДОКТРИНА

Отворено писмо
Сретену и Драгану

НА МУЦИ СЕ ПОЗНАЈУ ЈУНАЦИ

Ми смо као народ Србије од 1941. године па до данас направили толико глупости по питању свог опстанка и живота као нико у свету. Врхунац незнања и нечовечности показали су они од којих смо се најмање надали. Кад сам прочитао шта пишу и шта кажу члан Главног штаба Врховне команде Сретен Поповић из Краљева и борац и командант Краљевске војске у отаџбини Драган Јовановић из Крушевца ја и још неколико мојих комшија само смо се насмејали; како је могуће да у њорсокак упадну они који нису смели упасти. Зашто ништа нису научили од Титових бораца, чланова и команданата. Њима се не би могло догодити да изневере идеале свога команданта као што су урадили Сретен и Драган. Зар је могуће да испољите нетрпеливост према унуку свога Ђенерала, нашем човеку, г. Воји Михаиловићу? Уместо да се борите и да тражите да сви председнички кандидати напишу своје биографије, своје корене, порекло, владање, да ли су кажњавани од стране суда и судије за прекршаје, шта им је хоби, да ли су се бавили неким спортом, да ли су се и кад уписали у неке добротворе, упражњавају ли верске обичаје свога народа, иду ли у цркву, коју славу славе. Тако би поред наведеног г. Коштуница могао да напише зашто није израстао у лидера моћне и јаке странке, да ли га је занимало опозиционарство, откуд му то презиме Коштуница итд.

Наша је велика мана што трчимо за људима и гласамо за њих а да појма немамо ко су и шта су. Председник мора бити честита личност. Зашто сте, Сретене и Драгане, дозволили себи таква промашај да тражите да се наш човек, г. Војислав Михаиловић, повуче са избора за председника СРЈ, обрукали сте и себе и свог Ђенерала. Својим наступом не поштујете ни себе ни своју прошлост, зашто сте погазили велику идеју вашег команданта за Краља и отаџбину? Указујете поштовање онима који се данас у нашој муци праве важни, који кажу: "Сваку Југославију у мутну Марицу", а неће да каже сваку кандидатуру за председника СРЈ у мутну Марицу. Зашто, Сретене и Драгане, нисте упили идеје великог Чиче? Какви сте ви то људи кад се не стидите онаквог става и мишљења које сте написали у новинама? Подржали сте предлог руље и улице и тиме сте нам показали да не желите ни себи ни српском народу добро. У свом несрећном предлогу да се наш човек, Војислав Михаиловић, повуче мислили сте и радилци сте на пројекту несреће нашег народа. Да ли је такав Чича био? Зашто непромишљено радите и говорите? Која вас је потреба натерала да сада пред крај живота напустите идеје свога Ђенерала? Зар је могуће да после толиког искуства нисте научили шта треба избегавати? Штета што вас крива прошлост јадног српског народа није ништа научила. Зашто се нисте ставили у положај да говорите о заблудама овог народа?

Неко вас је искористио за своје личне циљеве. Ви сте људи без принципа и сваки ветар носи вас на своју страну. Зашто сте прихватили став и искључивост г. Војислава Коштунице, нека пропадне све у Србији ако ја не победим на изборима? Да имамо среће колико и несреће ми би данас имали спокорију предизборну кампању и резултате избора. Ваше понашање није у складу са вашим потписом, ви сте се с њим поиграли, изгледа да се нисте потврдили делом и

покушавате то сада чинити ранијим функцијама и положајем.

Својим предлогом да се повуче наш човек, г. Воја Михаиловић, посрнули сте и приклонили сте се дружини која не признаје и не поштује ни чије вредности и способности. Због оваквог понашања образ вам је поцрнео а жеље ће вам отићи у ветар. Немате јак карактер да очувате оно што сте били. Брзе и оштре судије су непожељне. Подметнута вам је лаж уместо истине да наш човек, г. В. Михаиловић, није за место председника СРЈ. Зар не видите да је г. Коштуница преценио сопствену личност, а потценио туђу. Његово уображење довело га је у стање да му се чини да је велика личност. Та самозвана ДОС има лакше вође, јер они желе несрећу свима онима који не оправдавају њихове глупости само да буде један кандидат за председника од стране опозиције и то њихов, а заборавили су да је наш човек г. Михаиловић честит човек који лично добро подређује општем добру, њему је поштен завет а и истина пут којим треба ићи и само такви могу да воде и да предводе народ. Поводите се за онима који вас вешто заводе. Кад смо вас прочитали морали смо се смејати да не би дошли у ситуацију да плачемо. Дивите се деди а против сте његовог унука. Ви нећете да знате како можемо победити Слободана Милошевића. За вас оставка нашег човека, Воје Михаиловића, доводи до остварења дела Ђенерала Драже. О лицемерија, о незнања! Хвалите Ђенерала, али га пуштате да оде у заборав. Хвали Чичу, а предлажу за председничког кандидата онога ко је против њега и његовог имена. Зашто се не залажете за обрнуту оставку? Зашто не позовете цео народ Србије да не гласа за ову пропалу власт, него видите наш излаз у оставци нашег човека, Воје Михаиловића, чините зло у име неког лажног добра. Заинтересовали сте се за г. Коштуницу, али не и за свој народ.

Причамо о мртвима све најлепше а не борите се за остварење његове идеје "За краља и отаџбину" већ за некакву слабу, болесну, себичну, сиромашну, уједињену опозицију. Они нису уједињени, само обманују народ рачунајући на успех својих лажи. Да су уједињени била би то једна странка а не 18. Ми ћемо бити једина држава у свету где очекујемо успех 18 странака у власти. Где то има? Мора се рећи да је наша несрећа и наша кривица, не може се осуђивати СМ а да не осудимо народ Србије што до сада није био у већини опозициони народ.

Да ли је г. В. Коштуница прошао кроз шуму трња и коприве као што је то случај са СПО и Вуком? Да ли у политици има правог савезништва и јединства? То ће изгледа "бити" кад 18 залубљених у власт дођу на власт. Ко жели поделу да ли онај ко је предложен први испред опозиције или онај други? Њих су мане и слабости зближиле и то није никаква гаранција сигурности и успеха. Могу ли они у том броју да остваре народне наде? Ипак су њихова опозициона крила без ногу. Зашто се бежи од другог круга гласања за председника? Тада ћемо имати јасну ситуацију, имаћемо прави референдум за СМ и против. Каква је снага удружених странака кад не смеју да изађу самостално на изборе? То је доказ да и они о себи не мисле да имају неку већу вредност.

Сада се од стране тих удружења могу чути свакојаке лажи које се бацају на г. Вука Драшковића зато што је био нека три месеца у Савезној влади. Уместо да у том гесту Вука видимо мудрост Вукову, његови непријатељи и незналице у политици кажу да је то зато што сарађује са СМ. Зашто тако размишљају? Зато што се не служе умом. Мора се Вуку признати мудрост за улазак у Савезну владу а не глупост. Вук је први (увек је први у предвиђању догађаја) који је видео да се спрема и да иде зло на Србију. Отишао је у владу надајући се да ће придобити ту владу за интересе народа. Ишао је по Европи, разговарао, убеђивао али преживеле погледе Савезне владе није могао да усмери ка очувању мира и избегавању ратне опасности. За све је

било места у делегацији за Рамбује али за мудар Вука није било. Како смо саставили и како смо прихватили ту делегацију, тако смо и прошли. Хвала ти, Вуче, за покушај спашавања Србије са Косовом. Опозиција Теби није показала достојно поштовање. Њихова вредност и знање добиће право признање кад буде пукла тиква међу њима. Када је видео да су му сви напори узалудни изашао је из те пропале владе и рекао је зашто је изашао и шта је тамо видео. Није тајно био као што то раде поједини опозициони лидери.

Ако вратимо филм наших догађања у протеклим годинама како смо се понашали, скором за све данашње "љуте" опозиционаре само СПО и Вука можемо рећи да су били посматрачи, то је имало за последицу дуго трајање наше муке и беде. Не треба тражити спас Србије тамо где га нема, не треба тражити јединство тамо где га не може бити. Заснивати своју победу на жељи да само један кандидат буде, то је доказ да смо сиромашни опозицијом народом, или су нам то још остале старе навике "једног на листу, па бирај": Због велике жеље за променом власти лако прихватимо кандидатуре од стране оних који ће нас одвести у свет некаких теоријских расправа а заборавити на оно основно, створити државу рада и створити богатство свих. Тај ДОС нема никаку цену и опет ће нам се догодити брзоплетост и промашај у одлучивању. Опет нас вуку у штетни и опасни национализам који нам је донео ово данашње зло.

Одбацују свако заједништво зарад победе свога кандидата, таква глупост редовно води у пораз. Тврдоглаво група 15, 16, 17, 18, итд. да нам је само у избору В. Коштунице све нас забрињава, они ће бити презадовољни ако изгубе од Слобе а победе једног способног и честитог, нашег човека, Воју Михаиловића. Толико се боре против СПО и Вука да то није нормално.

Живко Росић,
Доња Бадања

БРАЋО СРБИ, СРЕЋНА ВАМ 1943. ГОДИНА

Да ли ће бити реваншизма према члановима СПО ако победи Удружена опозиција? Да ли ће то бити модификован грађански рат? Надам се да неће имати времена за тако нешто, јер ће народ који много очекује од избора узети мотке.

И сама сам мислила да уместо господина Војислава Михаиловића треба ставити личност познатију у унутрашњости Србије и да на овим изборима није важан председник Србије. Схватити сам да је итекако важан, ако ни због чега да народ има на коме да се празни и да Вук Драшковић престане да буде жртвено јагње српског народа. Али, кад је у питању локална власт, волела бих да победи СПО, јер и после покушаја растурања коалиције "Заједно" лакше се дисало, а понешто и делило грађанима.

Удружену опозицију сачињава збир баба и жаба. Е, сад, тај збир је хтео да узме мандате од СПО-а који је поднео највише жртава за време задњих десет година и формирао највише отпадника који су свој улазак у СПО вешто искористили. У мом граду постоји седамнаест разних опозиционих странака, у градској власти постоје само три, јер свих седамнаест има дупло чланство у својим странкама, Савезу за промене и Удруженој опозицији. Слажу се као рогови у врећи али су јединствени кад наступају против СПО. На челу свих странака је кум као на Сицилији. Рафална паљба и предизборна кампања је почела у виду вербалног рата против СПО. Командант овог рата је коалициони партнер, интересантно је да успева да убеди полуписмену Србију у исправност ратне стратегије.

Ја бих ипак волела да на локалним изборима победи СПО, јер то је једин странка која има своје одборе у Европи, Америци и Аустралији, па

би нам наши Срби отуда послали мало хлеба да преживимо гладну и хладну зиму, као што су радили и протеклих година. Али то више зависи од Бога него од моје жеље, јер је Бог спречио Вукове убице да га убију па се надам да ће их спречити да убију српски народ. Али још више бих волела да нам председник савезне државе буде Војислав Коштуница, па нека се десетогодишњи јад сручи на његову главу, јер ни редова за хлеб и млеко неће бити пошто неће бити ни млека ни хлеба. Лако је било Коштуници да држи проповеди из фотеле док су гинули чланови СПО и пензионери давали задњи динар да нахране своје унуке. Нетакнут, седећи на пиједесталу недокучивом већини Срба, лако је путем реторике држати лекције док је српским женама било тешко укувати обичан ручак. Лако је било Ђинђићу (Шешелу у рукавицама), да шета на Пале, Црну Гору, Аустрију, Немачку, док је српском народу бубњало изнад главе и док су гинули вршњаци његовог Луке. Но, и ако им је лако ја се са њима не бих мењала, јер ће свима судити невидљиви судија у кога они не верују.

Да су скинуте санкције веровала бих у изборе. Пошто нису, значи да Срби против себе имају САД. Да су послали посматраче веровала бих у њихову демократију. То што нису и што тврде да неће признати резултате избора представља обичну подвалу, јер се демократија не може изборити у логору који су они створили. Свакако да ће бити оно што су они планирали, а потребно је да изграде нафтовод и НАТО базу у Русији. А дотле, браћо Срби и небраћо Курди, изграђајте у сукобу интереса великих сила и властољубља комунистичких апаратчица, јер је српски народ издала Европа, ма коме да се издаја приписује.

Што се тиче чланства СПО, молим вас да будемо спокójни. Ако освојимо власт гладне не можемо нахранити, жедне напојити и смрзнуте загрејати. Па зашто бисмо примили кривицу за десетогодишње пропаѓање?! Молим Бога да нас спасе, јер ова зима после суше не припада програму СПО-а.

А дотле, браћо Срби, срећна вам 1941. или 1943. године а може и обе, јер сте сами криви.

Господе, помози српском народу да поднесе оволику несрећу!

Војка Милутиновић,
Ужице

УДРУЖЕНОЈ ДЕМОКРАТскоЈ ОПОЗИЦИЈИ!

Ви кажете: "Доле Слободан Милошевић!"

И ја исто то кажем. Али исто тако кажем: "Доле мангупи. Доле преваранти. Доле каријеристи". Другим речима: "Доле Ђинђић, Коштуница, Владан Батић, Веља Илић..."

Горепоменута господа, све челници ДОС-а, а испред свих "најјачи" председнички кандидат, нови усрећитељ Србије, мора да призна нешто српском али и осталим народима у Србији, а нарочито народу на Косову. Морају да признају да су управо они највећи кривци за сва пострадања по Србији од 1997. године до данас. Ви сте, господе, криви за око две хиљаде мртвих Срба и незнано колико Албанаца и других народа са Косова. Јесте господе! Ви и само ви! Ви треба само да молите за опроштај Србију, а нарочито да тражите опроштај од родитеља чија су деца погинула или унакажена на Косову и широм Србије. А о погрму избеглица могу се написати епови. Какви сте ви то људи? Како после свега што учинисте Србији имате морала да се нудите као спасиоци?

Вашим неизласком и бојкотом избора 1997, отворили сте Панџорину кутију из које је изашао монструм у виду Слободана Милошевића. Ви сте откључали највећег људождера српског народа. Уместо те ваше кандидатуре за вајне спасиоце, идите у манастир и тражите опроштај греха који починисте.

Какви сте моралисти и поштењачине види се и из следећих чињеница: господин Вук Обрадовић и Небојша Човић, са својим странкама, били су чланови Савеза за промене, па су изашли из њега због неслагања у Савезу. А сад у оквиру ДОС-а, одједном се слажу у свему. Кад је својевремено Душан Михајловић из Делоса пребегао у коалицију са СПО-

ом, све данашње странке у ДОС-у, а нарочито водећи лидери, оптужили су Вука Драшковића да је он кривац што је таквог човека узео у коалицију. А сад је тај Душан Михајловић добродошао у ДОС. Сви греси су му опроштени. Кандидат за калифа уместо калифа, Воја Коштуница изашао је самостално на изборе. Тако је комунистима поклонио шест посланика у скупштини. Уместо да позиција има стабилну већину у скупштини, захваљујући Воји Коштуници социјалисти су освојили Скупштину Србије. Лепо је то недавно признао и Душко Михајловић, кога су оптуживали за пребег. Тај најјачи кандидат за председника Југославије уништио је Србију подједнако као и Слободан Милошевић. Нарочито у последњих 5-6 година. Ако он то не схвата, може се десити да добијемо и ретардираног председника. Господин Драгољуб Мићуновић добро је попишан од стране Ђинђића, Коштунице и Батића. Па они су му покрали странку коју је формирао. Али није то ништа. Мало смрди, али уз мало парфема може се подносити.

Господе у ДОС-у! Знате да сте мали, без карактера и неморални. Мислите вашим окупљањем на једну гомилу добили сте много. Кад се љубре скупи на једној гомили то се на српском језику зове депонија. Што је љубрета више, више смрди и чини заразу. Та ваша зараза ће напокон Србији доћи главе.

Надам се да ће српски народ најзад дохватити попате и ваше и љубре Слободана Милошевића сместити у депонију и потом је покрити дебелим слојем заборава да сте икад постојали на политичкој сцени Србије, и да више никад не унесрећујете Србију.

Славољуб Станковић,
Крушевац

КО СУ МУ ЧЛАНОВИ

Поштована редакцијо,

Повод да вам напишем ово писмо је иритирање сваког ко мисли својом главом и има правдољубивости у себи. А ти који то раде су Савез за промене. Стално се бацају дрвљем и камењем на СПО и на Вука. Да је издајник, да је пропаст за Србију, да ће бити крив ако победи Слоба. Ја не знам кога они то посипају пепелом - себе или народ. Па они мисле да је народ, бар онај мислећи, заборавао шта су они подметали СПО-у и Вуку.

Први је био Коштуница. Напустио је ДС, основао ДСС да би био лидер, а посланике у Скупштини добио је у заједници са Делосом, јер је знао да сам не би имао шансе. И сад ко се бори за власт. Где му је активност и ко су његови чланови? Знам само Јовановића и Батића који га је напустио. Његова политика је чување у љошку и само када му се укаже прилика да се пришљамчи, а сада ни мање ни више већ за председника. Батић је исти случај, само је напустио Коштуницу, а не би био посланик ДСС да није био Делоса. Исти случај је и са НД, а они су чак ушли у коалицију са СПО. Друг Ђинђић је посебна врста човека. О њему би се могао писати роман, а можда ће неко и то урадити. ... Весна Пешић, тј. ГСС може ставити у исту раван са Зокијем и Вељом Илићем, јер код њих избија таква мржња и завист на Вука да је то невероватно, да образовани људи испољавају такву мржњу као Хитлер према Јеврејима. То чак ни владајућа коалиција бар јавно не испољава. Човек има утисак да би се радовали више победи садашње власти него СПО-а. Не дај Боже, да им се жеља испуни. Све те изјаве чујем и видим на ТВ Чачак. Овде у Чачку је главни штаб Савеза за промене где се окупљају и стварају државу. Још пре два месеца су Ве-

ља Илић, Динкић и неки који нису још толико популарни у политици стварали државу републичког уређења, а после 4 године да буде референдум за монархију. А сада, пре неко вече, стварају и владу, а за потпредседника државе хоће Зокија. Да апсурд буде већи, на сажрани принца Томислава Карађорђевића у крупном плану на ТВ само су се смењивале слике Ђинђића, Коштунице и Батића, а ни један није за монархију, то су јавно изјавили. Референ им је свакидашњи, како је то борба за смењивање Милошевића (тако и треба да буде), а да Вук не треба да буде сујетан. Па ја не знам ко показује већу сујету и борбу за власт од ових у Савезу. Да имају мало карактера и савести они би сами тражили од Вука да их води у борбу за промене јер, понављам, да није њега не би било ни њих. Сви ти лидери, и стари и нови, када су напустили своје странке да су прешли у неку себи сродну странку они би доказали да им није до лидерства, овако немају права никога да нападају. Све су рекли сами...

Веља Илић не силази са екрана чачанске ТВ. Ти хвалоспеви о његовом раду и достигнућу као Шешелу у земунској општини. Бања Горња Трпача стварно је лековита, а толико је залуштена да је из године у годину све гора и гора. Само ничу кафане, смрдљиви контејнери, а ни један јавни ве-це - било их је три осамдесетих и све су их порушили. Гради човек путеве а пут Трпача - Милановац почет још деведесете ни данас није завршен, а сви смо дали учешће, и мештани и ми викендаши.

То је толико хуман човек да ко дође у скупштину да тражи помоћ даје из свог џепа. То су његове речи које је изговорио на ТВ. Сиротиње је данас толико да не знам одакле том човеку толико пара да дели и шаком и капом. Зато је он и неки Кандић сваког понедељка у парламенту да се хвали и одговара на питања гледалаца. А наравно увек су на вези ти захвалници и никад ни једна критика. То се врло ретко десило.

Када прича о општинским достигнућима и помоћи сиромасима то је стварно јагње од човека, а када треба нападати СПО и Вука онда је прави тигар, толико мржње избија из њега. Када је он толика позиција власти како само чачанска општина толико напредује, када знамо шта влада ради опозиционим општинама. То је чак и РТС изјавила, да је Чачак најбоља општина у Србији. А ту је, као што сам већ рекла, главни штаб и заседање АВНОЈ-а. Јер они ту стварају и државу и владу још пре избора, али то је све јавно, преко ТВ екрана. Ништа није напамет написано већ све корпус деликти, а то знају сви који "хватају" чачанску ТВ.

Да кажем читаоцима да ја нисам члан СПО-а нити сам млада, имам 68 година, него сам само пратила целу политичку ситуацију од 8. септембра до данас. Све памтим и знам свачији рад и свачије изјаве. То је све моје лично виђење.

Не волим неправду, лажи, хвалу без покрића, величање себе, а маловажавање другог.

Симпатизер СПО-а сам постала 90-те баш зато што су их само пљували а никада нису дали да демантују те оптужбе, а данас је то још горе. Треба све странке да су заступљене на РТС-у јер сви ми плаћамо претплату и треба да чујемо свачије мишљење. Али сада када је зинула и ала и вране па чак и посезање за животом Вука, сада сам још више уверена да је једини искрен и исправан човек. Увек се за добрим коњем прашина диже.

Зашто се, господе из друге колоне, не прикључите првој ако сте демократе и ако вам је стварно стало до Србије и народ. Оставимо своје сујете и мржњу па сви заједно са најзаслужнијом странком. Докажите да сте стварно људи за промене и не лажите овај народ. Оставите се АВНОЈ-а и поделе на партизане и четнике. Да су онда Срби били јединствени ми би данас били Швајцарска.

Кристина Брља,
Добановци

ШАХ ЗБЛИЖАВА НАРОДЕ МОНАКО

Поред Грејс Кели, шахистима до шаха

Из њера нашеј познатој шахисте, интернационалној мајстора, објављујемо приче и сећања који немају многе везе са шаховском таблом али имају са шаховским светом.

*Тек толико да се види да је моуће бити "џенс уна сумус"
и поред свих моућних разлика и њротивречности.*

Пише Никола КАРАКЛАЈИЋ

Ни мање државе - ни већег публициста! Шта се може направити на простору од 1,9 квадратних километара па да привуче пажњу туриста целог света? Више него икоме, кнежевине Монако су допринели књажевници и новинари који су испредали бајке о егзотичним догађајима у овом бисеру Азурне обале. Колико је само акционих филмова снимљено у Монте Карлу, или су у романима описане трагичне судбине оних који су сву своју имовину изгубили на коцки у чувеном казину?!

Али ако се у сећању ослободите тих утисака које сте видели или прочитали, Монте Карло ће вам изгледати као и сваки други град на Азурној обали с тим што овде има много више степеница него у Ници, Кану, Марсељу или Ђенови. Ипак, остаје репутација најлуксузнијег летовалишта на свету.

ЕКСКЛУЗИВНА ПОТЧИЊЕНОСТ

Ако кажемо да је кнежевина Монако држава између Италије и Француске (8 км до италијанске границе и 15 км до Нице) само смо делимично дефинисали један простор под протекторатом Француске.

У дечим бајкама о цину и кепецу увек се знало ко је газда и само се испреним довијањем кепеца могло говорити о неком партнерству. Без обзира што Монако има своју валуту, своје поштанске марке и своје унутрашње законе, ипак је у свему зависан од режима у Француској. Некад су те везе веома добре некад нису. Најнижи степен сарадње виђен је 1962. године када је дошло до кризе. Тада је принц Реније одбио да уведе додатне порезе на своје грађане и Французи су се озбиљно наљутили. Као што је Сингапур откупио своју независност од Малезијске федерације, тако је и Монако морао да издвоји знатну суму новца да задовољи апетите Француза.

Принц је припадао чувеној породици Грималди која потиче још из средњег века. Његови преци су морали да беже у изгнанство у току Француске револуције када су им одузета сва имања. Вратили су се тек после пада Наполеона. Тада се и међународна заједница заинтересовала за судбину Монака. Али, као што то бива, сваки новим државним уговором неко би штрпнуо мало територије, па се на крају Бечким конгресом 1815. кнежевина

ГРЕЈС КЕЛИ И НИКОЛА КАРАКЛАЈИЋ

Монако ставља под патронат Сардиније.

Али шта значи патронат?

Ова отмена формулација примењује се и данас, али сви знамо да патрон који треба да брине о теби, уствари брине како ће што више користи извући за себе. Тако се коначно 1918. године Монако нашао под патронатом Француске, усталичена је династија Грималди, те је нађено неко компромисно решење - колико ће све то да кошта! Кад се данас анализира састав становништва онда се види да је у овој кнежевини свега 15% старооседелаца. Уствари имам тешкоћу како да назовем становнике Монте Карла - јесу ли то монтекарловци, а становници Монака - Монашани? Они за себе имају израз "монегаск", а своју кнежевину зову "прансипоте" (принчевина). Принц Реније ужива велику популарност која му је енормно порасла шездесетих година када се оженио америчком глумицом Грејс Кели. Она се дивно уклопила у улогу владарке и постала обожавана принцеза Грација Патриција, доприневши тако даљој популаризацији кнежевине Монако. Нажалост, она је трагично погинула у саобраћајној несрећи 1982. године када је под ударом ветра њен аутомобил, који је сама возила, пао у дубоку провалију. Била је то туга целог света.

КРОМПИРИ

За нас шахисте она је остала у сећању по томе што је 1967. године успела да убеди свог земљака да учествује на једном шаховском турниру у Монте Карлу. Познато је било како Боби поставља тешке услове организаторима, али је овога пута ипак пристао да се појави пред публиком.

Наравно, био је кнежевски дочекан и вероватно му је ласкала специјална пажња принцезе Грације Патриције. Турнир се завршио овим поретком: 1. Фишер 7 поена, 2. Смилов 6,5, 3-4. место су делили Ларсен и Гелер са 6 поена, 5. Матановић 5, 6-7. Глигорић и Ломбарди по 4,5 поена, 8. Форинтош 4, док су на дну завршили представници домаћина Мазони са једним и Берграсер са пола поена, али њима и није било место на овако јаком турниру. Али тако је увек било на турнирима који су организовани у Монте Карлу. Онај из 1902. године ушао је у анегдоту по томе што је на њему учествовао и неки пуковник Моро. Играло се двокружно па је победио Мароци са 14 и 3/4 поена испред Пилсберија са 14,5 и други. Играли су и Чигорин, Тајхман, Маршал, Шлехтер, Мизес, Гунсберг, Тараш, Јановски и

други најбољи играчи тога времена. Па како се пуковник нашао у њиховом друштву? Он је био тотални аматер и волео је да игра шах и при том био популаран у својој школи. Али где ће "шут са рогатим"! Јадни пуковник је одиграо 26 партија и изгубио свих 26! Због тих 26 нула на крају турнира су му његови навијачи уручили и специјалну награду - дивно украшену корпу са 26 кромпира!

Можда сте приметили у горњем резултату како се победник појављује са 14 и 3/4 поена. Шта је сад па то?

Ако нисте знали, годину дана раније на предлог Жана де ла Ривьера, одлучено је да се не признају партије са нерешеним исходом. Дакле, реми је неважећи, али ипак за уложени труд ће сваки играч добити по 1/4 поена, а партија се игра поново. Ко победи добијао би још 1/2 поена тако да би онда укупно имао 3/4. Ако би се партија опет завршила ремијем онда би сваки играч добио још по једну четвртину, тако да на крају приче свако добија по пола поена (али за две партије). Овај систем је примењиван само у Монте Карлу, али је касније напуштен. Но свакако је био занимљив како би се избегли договорени ремији.

КОГА ЗАНИМА ОН ПОРЕД ЊЕ

Организатори у Монте Карлу су увек имали неке необичне идеје.

Сада се, на пример, организују тзв. Амбер турнири, а они се састоје из троделног такмичења: једна партија се игра нормално, једна брзопотезно, а једна "на слепо"!

Откуд то?

Широку публику је одувек привлачила чињеница да неко може да игра шаховску партију, а да при томе уопште не гледа на таблу. Још у 18. веку је Филидор изазвао сензацију када је истовремено одиграо три партије "на слепо".

- Овај феномен мора да се забележи као тријумф људског ума, изјавио је један академик у Француској академији.

Тада није постојао Гинис, па је Филидор морао пред угледним аудиторijумом да изведе

ници малих федерација.

Зато су пре десетак година одлучили да праве олимпијаду "за свој рачун".

Сада то раде сваке друге године, а последња мини-олимпијада одржана је у Монте Карлу. Учествовале су репрезентације Андоре, Кипра, Малте, Арубе, Лихтенштајна, Џерсија, Сан Марина, Холандских Антила, а пошто у последњем тренутку нису дошла Сејшелска острва, онда је уврштена и друга екипа Монака. Занимљиво је да су спонзори овог такмичења Холанђани! Уствари фондација "Макс Еве" и главни финансијер богаташ Ван Остером. Зато на свакој мини-

олимпијади редовно учествује и екипа Холандских Антила. На поменутом такмичењу победили су Монако и Андора са 23 поена, а Холандски Антили су имали само пола поена мање. Тиме су осветлали образ свом спонзору! (А то би значило да ће Ван Остером опет одрешити кесу у следеће године.) Као што се види борба за медаље је била огорчена, резултати су праћени са посебном пажњом, одлучивало је сваких пола поена... и ура!... Шахисти Монака се пењу на подијум и принц Реније им качи златне медаље!

Где то има? Вредело је организовати мини-олимпијаду да би се домаћој публици омогућило да аплаудира својим шахистима. Није ва-

принца и принцезе, а све очи су углавном упрте у њу.

МАЛИ ДОБИТАК

Тако се у Монаку данас популарише шах на посебан начин, а оно што се догађа у другим спортовима има већ традиционалну форму. Чувен је ауто-рели Монте Карло, као и аутомобилска такмичења за "Гран при" која су уведена 1990. године. Такође су чувене регате и друга такмичења бродова и једрилица, а марине у Монте Карлу су међу најбољима у свету.

Наравно, Монте Карло се највише прославио по свом Казину. То је грађевина подигнута још 1861. године и она поред неколико сала за коцкање има и предивну позоришну и оперску салу (отворена 1910) у којој наступа велики симфонијски оркестар, али и чувени балет који је основао Серж Дијагилев још 1920. године и пронео му славу светом. У Монте Карлу постоје и друга места светске репутације: океанографски музеј основан још 1910. године, с предивним примерцима најређих и најшаренијих риба. Али и ботаничка башта названа "Егзотични врт". Препун боја делује нестварно, тако да човек помисли: "Мора да овако изгледа у рају". Мене је нарочито привукао део у коме се налазе кактуси. Ово је ботаничка башта са највећим бројем кактуса у свету. Када процветају, онда заборавите на њихове бодље него уживате у шаренилу предивних цветова.

Ја сам се у Монте Карлу нашао 1967. године. Поред чувеног међународног турнира десеторице на коме је победио Боби Фишер, био је организован и споредни турнир на коме сам победио ја. Тако ми је припала велика част да ми награду уручи принцеза Грација Патриција, па ми је та

фотографија са Грејс Кели остала у драгој успомени. За моју филателистичку колекцију донео сам и специјалну шаховску марку коју је издала пошта Монака, обележавајући и на овај начин учешће Бобија Фишера на шаховском турниру. У Казино нисам ишао, али сам пратио извештаје свог колеге Предрага Остојића. Он је тврдио да је пронашао систем помоћу кога сигурно добија. То је био неки шаховско-математички систем (који је он, наравно, држао у тајности) и састојао се у праћењу

бројева који излазе, после тога се са "сигурношћу" може знати да ли ће куглица стати на црном или црвеном пољу. Сећам се да сам читао Стендала "Црвено и црно" али тамо није било речи о овом систему. Било како било, мој колега је редовно посећивао Казино и увек би на моје питање: - Како си прошао?, одговарао са: "Мали добитак!"

Било ми је сумњиво, тако велики систем, а добитак мали. На крају ми је признао: Сувише често су падале "нуле", а то није било предвиђено његовим системом.

Зато, ако се икада нађете у Монте Карлу не рачунајте на добитак у казину, радије рачунајте на добитак што ћете имати ако видите све остале знаменитости овог града-кнежевине!

своју представу. Завезали су му очи, а он је очас победио своја три противника и тиме ушао у историју!

Није онда чудо што су и организатори у Монаку желећи да буду једини у свету који организују озбиљне турнире на слепо. Наравно, они мање обавештени и не знају о чему се ради. Једна туристкиња у Монте Карлу дошла је да види и то чудо. Дама у годинама, жена са великим животним искуством, њој не може тек тако да се подвали! Зато се врти по сали, загледа по фошковима и одједном се чује гласна повика:

- А, ухватила сам га! Па он уопште није слеп!

Мир, мир... виче судија, а дами објашњавају да игра на слепо не значи да је и играч слеп, већ само да он може да запамти све повете без гледања на шаховску таблу.

Још један шаховски специјалитет је виђен у Монте Карлу: МИНИ олимпијада! Такмичење малих земаља које се организује сваке друге године (онда када се не организује права шаховска олимпијада).

Како је то такмичење?

На свим шаховским Олимпијадама увек су се свечао делиле златне, сребрне и бронзане медаље за победничке тимове, али и за појединце који су имали најбољи успех по појединим таблама. Атмосфера је била импресивна. Излазе славни шахисти, нека истакнута личност им качи медаље око врата, аплауз, сликање... заиста догађај који остаје у сећању!

Али шта вреди? Увек излазе мање више иста лица. Представници малих земаља увек седе у публици и нема шансе да би се неко од њих попео на подијум.

- Хоћемо и ми медаље, рекли су представ-

жно што нису учествовали Каспаров и Карпов, они ионако имају толико медаља да већ не знају шта ће са њима. А шахисти Монака ће знати: медаље ће бити урамљене и стајаће изнад камина или на зиду собе за примање, а домаћин ће са поносом да прича како ју је освојио у "оштрој" конкуренцији. Због тога претпостављам да ће се ове мини-

олимпијаде још дуго одржавати и да ће свако доћи на ред да освоји понеку медаљу. Међутим, догодила се и једна незгода. Неко је на Интернету објавио како је победила екипа кнежевине Лихтенштајн. Вероватно је онај који је припремао ову страницу побркао земље зато што су - мале! То се десило и Свифтовом Гуливеру кад се нашао у Лилипуту, никако да разликује краља од краљице! У Монаку му се то не би догодило - сувише је велика разлика између

Уређује Владимир Јовићевић ЈОВ

Супер таленат

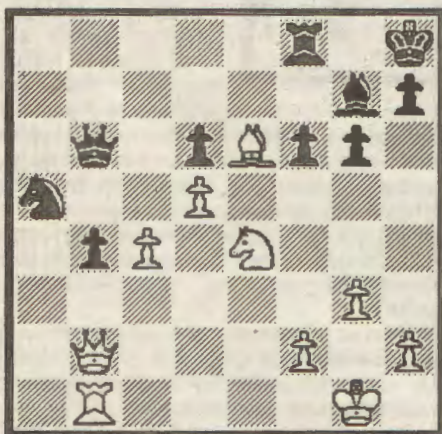
Александра Саша Димитријевић тек је напунила 13 година, а већ се равноправно носи са светским женским велемајсторима. На тек завршеном женском првенству Европе у убрзаном и брзопотезном шаху у Бањи Врућици (Република Српска) постигла је сензационални успех (пето место).

"За мој велики успех највише сам захвална покојном чика Веску јер је у најтежем тренутку мени и мојим родитељима помогао. Никад то нећу заборавити и све моје будуће

победе посвећујем нашем највећем шаховском мекени. Ево позиције у којој сам, само да сам одиграла потез ф5, могла да добијем славну Чибурданидзе."

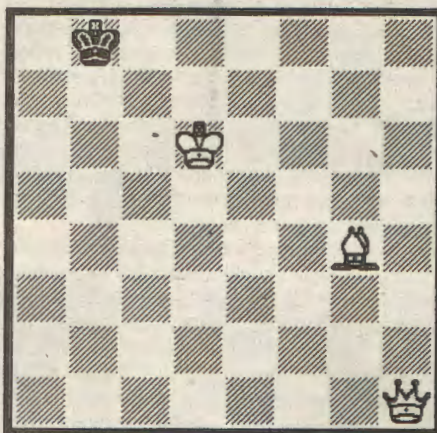
Чибурданидзе - Димитријевић

"Овде сам могла да добијем одмах, играјући 1...ф5! После изнуђеног 2.Сц3,Лц3, 3.Дц3,бц, 4.Тб6,ц2! Црни добија.

Ја сам одиграла 1...Сц4? и после 2.Д64,Д64, 3.Т64,Са5, 4.Сд6 све је било готово" (1:0)

Проблем број 124.
Ј. Шумер
1906.

Мат у два потеза

Живео Меморијал

Приближава се дан почетка велемајсторског супер турнира Меморијал "Веселин Бошковић".

"Захваљујући Скупштини града Београда средства су обезбеђена, тако да ће се турнир високе 15. категорије играти у Београду од 3. до 14. октобра 2000. године," изјавио је за "Српску реч и шах" агилни председник Организационог одбора Меморијала "Веселин Бошковић" Александар Милићевић.

Решење Проблема број 123.

1.Ке3!

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ НОВИНАРА

ДИРЕКТОР: Даница Драшковић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:
Бољуб Пејчић

УРЕДНИЦИ:
Илија Даудиновић
Стево Бајић

СТАЉНИ САРАДНИЦИ:

Александар Чојић, Александар
Цвешковић, Благица Косић, Ђорђе
Вукоје (фото), Јелена Ленџло, Љиљана
Шој, Милан Божић, Милена Појовић,
Милица Ђорђевић, Миодраг Крсчић,
Мирко Дошен (Вашингтон), Миленко
Вучевић, Небојша Реџић, Свешлана
Ђокић, Сивије Сикавица, Владимир
Јовићевић Јов

ДИЗАЈН И КОМПЈУТЕРСКА ОБРАДА:
D-design

СЕКРЕТАРИЈАТ РЕДАКЦИЈЕ:
Драгица Бугарски, Нада Бошковић

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Вука Караџића бр. 8/1, 11000 Београд
Тел. 011/ 620-891, 628-242, 620-968

КОМЕРЦИЈАЛНА И ИЗДАВАЧКА
ДЕЛАТНОСТ:
Бранкова 13-15, 11000 Београд,
тел. 011/ 625-937, 624-598

ЖИРО-РАЧУН:
40801 - 603 - 4 - 27562 Спшари брд.

РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ СЕ НЕ
ВРАЋАЈУ

ШТАМПА:

МАНАМИ Д.О.О., Поречка 15, Београд
Мишљеним Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01 221/91-01 од
15.2.1991. одређена је стопа пореза од 3%.

ПРЕТПЛАТА

Прећиллацу на Српску реч можеће
извршити уилаћом на жиро-рачун 40801-
603-4-27562, Спшари брд, са назнаком - за
прећиллацу - и то за:

3 месеца (6 бројева) - 60 динара

6 месеци (12 бројева) - 120 динара

12 месеци (24 броја) - 240 динара

ЗА ИНОСТРАНСТВО - ЕВРОПСКЕ
ЗЕМЉЕ

3 месеца (6 бројева) - 35 ДЕМ

6 месеци (12 бројева) - 70 ДЕМ

12 месеци (24 броја) - 140 ДЕМ

ЗА ВАНЕВРОПСКЕ ЗЕМЉЕ 50% ВИШЕ

Информације на телефон
011/620-891, 628-242, 620-968

"СРПСКА РЕЧ" НА ИНТЕРНЕТУ

E-mail: rec@EUnet.yu
srprec@netscape.net

ИЗЛАЗЕ
ПЕТКО М

Београдске

Н О В И Н Е

ЧОВЕК ПОМИРЕЊА

Војислав Михаиловић

ЗА ПРЕДСЕДНИКА